

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Caput II. De Notis, ex quibus vera Christi Ecclesia discernitur à falsis
Sectis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

Romana fuit Ecclesia, quam adeo impugnarunt Gentiles, à qua discesserunt heretici, quæ fuit semper prædicata in plerisque Provincijs mundi, imò & recepta in innumeris, adeoque ubique cognita, ac perpetuo visibilis existit. Quod autem fuerit infallibilis, patet tum ex eo, quia nullus error cum ve-

ritate ipsi imputari potest, tum quia aliquando saltem, etiam juxta Adversarios, fuit vera Christi Ecclesia, consequenter infallibilis: si autem fuit aliquando vera, semper fuit, cum porta inferi non possint prevalere adversus eam. Mat. 16.

CAPUT II.

De Notis, ex quibus vera Christi Ecclesia discernatur à falsis Sectis.

ARTICULUS I.

An & quas notas habeat vera Christi Ecclesia?

SUMMARIUM.

1. 2. Quid sit nota vera Ecclesia, & quas condiciones habere debeat. 3. 4. Alia nota est Negativa, alia Affirmativa, qua discerni possit vera Ecclesia à sectis falsis Christianorum. 5. Quas notas assignaverint alij, præsertim Bellarminus. 6. Nobis placet præcipue hæc quatuor adducere, scilicet unitatis, sanctitatis, universalitatis, & anti-	quitatis; ad quas tamen adhuc alias reducimus. 7. Necessè est, ut Ecclesia vera habeat notas aliquas clarè sui distinctivas à sectis falsis. 8. 9. Inter eas sunt vel maxime unitas, sanctitas, universalitas, antiquitas, & cum his connexa, quas etiam Lutherani admittere debent. 10. 11. 12. Solvuntur Objectiones.

Sciendum 1. per notas (seu signa) vere Ecclesie intelligi ea, ex quibus Ecclesia vera possit discerni ab omni secta falsa, seu quæ sint apta ducere in

cognitionem vere Ecclesie; nam signum in genere dicitur esse id, quod ducit vel ducere potest in cognitionem alterius. Unde

B b 3

Scien-

2. Sciendum 2. Ad veram & proprie dictam notam requiri 1. ut sit notior, quam id, cuius est nota vel signum. 2. Ut sit propria illi rei, cuius est signum, & non communis alijs rebus; nam accidentia communia non possunt ducere in notitiam certæ rei: sic malè daret pro signo distinctivo Petri ab alijs hominibus, dicendo, Petrum esse, qui habet duos oculos, duas manus &c. 3. Ut sit inseparabilis à re significata, saltem si sit nota adæquata. Sic pariter signa veræ Ecclesiæ debent 1. esse notiora, quam sit ipsa Ecclesia vera. 2. Propria veræ Ecclesiæ, & sectis falsis non communia, saltem si simul sumantur; quamvis enim singula convenire debeant veræ Ecclesiæ, non tamen singula seorsum debent esse propria quarto modo, hoc est, convenire omni, soli, & semper, licet simul sumpta debeant ita esse propria, & soli Ecclesiæ veræ convenire. 3. Inseparabilia à vera Ecclesia, iterum saltem simul sumpta.
3. Sc. 3. Alias notas Ecclesiæ vocari negativas, alias affirmativas: *negativæ* sunt, in quibus argumentari solum negativè possumus, v.g. hoc modo: ista Ecclesia non est una & concors in suis dogmatis: ergo non est vera. *Affirmativæ*, in quibus valet argumentum affirmativum v.g. hoc modo: ista Ecclesia est sancta: ergo est vera. Nam sanctitas non potest convenire falsæ sectæ, fortè tamen concordia in dogmatis &c. Aliquæ ex his (etiam seorsum sumptæ) sunt propria veræ Ecclesiæ quarto modo: alia autem sunt tales, s. simul sumantur cum reliquis.
4. Sc. 4. Hic loci solum afferendas esse illas notas, quæ veram Ecclesiam distinguunt ab omni alia secta *Christianorum*; quippe signa & notas illas, per quas discerni debet à sectis non Christianorum, puta Gentilium, Judæorum, & Paganorum, adduximus de Divinitate Christi.
5. Sc. 5. Varias à Catholicis assignari notas veræ Ecclesiæ, & nunc plures, nunc pauciores, pro ratione scilicet instituti sui. Thomas Bozius Congregationis Oratorij Presbyter assertit & deducit 99. signa seu notas veræ Ecclesiæ, Bellarminus 15. nimirum sequentes. Prima est ipsum nomen *Catholicum*. 2. Antiquitas. 3. Duratio nunquam interrupta. 4. Multitudo & varietas credentium. 5. Successio Episcoporum in Romana Ecclesia ab Apollolis deducta usque ad nos. 6. Conspiratio in doctrina cum Ecclesia Antiqua. 7. Unio membrorum inter se, & cum Capite, Romano Pontifice. 8. Sanctitas doctrinæ. 9. Efficacia doctrinæ, utpote convertentis animas. 10. Sanctitas vitæ Auctorum, sive primorum Patrum nostræ Religionis. 11. Gloria miraculorum. 12. Lumen Propheticum. 13. Confessio Adversariorum. 14. Infelix oppugnantium Ecclesiam exitus. 15. Felicitas divinitus collata propugnatoribus Ecclesiæ. Alij brevitatibus studiosi celebriores Ecclesiæ notas ad quatuor, easque magis splendidas & generales reducunt, scilicet unitatem, sanctitatem,

tem, universalitatem, & antiquitatem, in Concilio & Symbolo Nycano expressas, ubi jubemur credere, *unam, sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam*. Sanctitatem & Universalitatem docet ipsum quoque Symbolum Apostolicum, in quo credimus *sanctam Ecclesiam Catholicam*; Catholica autem idem est ac Universalis.

6. Sc. 6. Etiam nobis constitutum esse memoratas quatuor notas, tanquam insigniores, & reliquarum fontes, deinceps persequi, ita tamen, ut ad singulas adjiciamus unam vel alteram, magis cognatam, majoris claritatis & soliditatis gratia. Sic ad notam *Unitatis* addemus notam necessarij Judicis Contraversarum fidei. Ad notam *Sanctitatis* notam Miraculorum. Ad notam *Universalitatis* notam conversionis Gentilium. Ad notam *Antiquitatis* notam, originis. Id adhuc observa quod nota Antiquitatis, qua indicatur in Symbolo Nicano per vocem *Apostolica*, preferenda nobis videatur, & ipsi, qui instruuntur pro fide Catholica, primo loco proponenda, tum quia admodum facilis est captu, tum quia admodum clarè convincit, tum quia lumen Naturæ dicat, ut initio statim rerum investigetur origo.

7. Dico 1. Vera Christi Ecclesia debet habere aliquas notas, ex quibus dignoscatur ab omnibus falsis sectis, ac reddatur evidenter credibilis. Probatu-
r facillè. Omnes obligantur credere Ecclesiam, eique se adjungere sub pœna æterni exitij, ut fatentur Adversarij: atqui nisi Ecclesia haberet tales notas, ex quibus dignosci posset à fal-

sis sectis, nemo posset eam credere, & se illi adjungere, utpote incognita; neque teneretur id facere, nisi ipsi redderetur evidenter credibilis tum absolute, tum respectivè, seu habito respectu ad alias sectas, ejusmodi signis destitutas. Unde iterum Invisibilis Protestantium Ecclesia omnium risui exponitur; si enim habere debeat notas distinctè vas, per quas discerni possit ab hominibus à falsis sectis, quomodo hominibus potest esse ignota, & incognoscibilis?

Confirmatur. Sicut in Naturalibus essentia rerum nobis non immediate innotescunt per se ipsas, sed per certas proprietates exterius sese prodentes: ita multo magis essentia rerum supernaturalium, inter quas etiam est vera Christi Ecclesia, non nisi per certas proprietates, & notas, exterius sese prodentes, nobis innotescunt. Cæterum dixi in assertione, *evidenter credibilis*, non *evidenter vera*; cum ingens inter hæc duo discrimen intercedat: evidenter verum dicitur illud, quod vel in se vel in suis principijs videtur clarè; evidenter credibile dicitur id, quod nec in se nec in suis principijs videtur clarè, habet tamen tot ac tanta motiva & testimonia, ut quilibet vir sapiens merito credere possit ac debeat, & fidem prudenter negare nequeat. In exemplo, si Judex proprijs oculis clarè videat, aliquem occidi, habet evidentiam veritatis: si autem ipse non videat, sed habeat 20. vel 30. viros gravissimos, qui testantur se vidisse hominem occidi, Judex habet evidentiam credibilitatis. Quæ sunt evidenter vera, proprie non possunt credi sub ratione evidentia; cum

cum fides sit de rebus *non apparentibus*, ut ait Apostolus. Quæ sunt evidenter credibilia, possunt & debent credi, cum Deus non possit permittere tantam apparentiam, quæ faciat objectum evidenter credibile, quin ipse loquatur, & tale objectum revelet. Sic etiam non potest permittere, ut Ecclesia falsa ijs notis conspicua sit, ut reddatur evidenter credibilis absolute & respectivè; quia sic ipse deciperet homines, ad ea credenda obligatos, quæ per motiva credibilitatis sunt evidenter credibilia, & digna assensu.

7. Dico 2. Hæ quatuor Notæ, Unitas, Sanctitas, Universalitas, Antiquitas (consequenter & aliæ cum his connectæ) debent etiam à Lutheranis admitti. Probatum 1. A Lutheranis admittitur Symbolum Apostolicum, item Symbolum Nicænum, quia statim in primo art. Augustinæ Confessionis reverentur auctoritatem Concilij Nicæni, in quo factum est Symbolum: atqui in his duobus Symbolis continentur hæ quatuor notæ, in Nicæno quidem omnes, quia sic habet: *credo unam, sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam*; in Apostolico duæ, quia sic habet: *credo sanctam Ecclesiam Catholicam*: ergo hæ quatuor notæ etiam à Lutheranis admitti debent. Confirmatur. In art. 7. Conf. Aug. Lutherani docent, *quod una sancta Ecclesia perpetuo mansura sit*: ergo fatentur, veram Christi Ecclesiam debere esse *unam, sanctam, & Apostolicam*; si enim *perpetuo manere* debeat, utique ab Apostolis usque nunc manere debuit, & deniceps per-

servare debet. Quod autem Ecclesiam veram fateantur debere esse *Catholicam*, colligitur ulterius ex art. 21. ubi dicunt, in sua doctrina nihil esse, quod à Scripturis discrepet, vel ab Ecclesia *Catholica*.

9. Probatum 2. ex ratione. Vera Christi Ecclesia debet habere aliquas notas distinctivas à falsis sectis, ut patet ex assertione præcedente, & ex Providentia Divina, ad quam spectat providere de medijs, quibus perveniri possit ad veram Ecclesiam. Atqui per has quatuor notas vera Christi Ecclesia optimè distingui & discerni potest à falsis Christianorum sectis: ergo has quatuor notas debet habere: ergo ab omnibus admittendæ sunt. Mi. prob. quia unitas in doctrina, sanctitas tum doctrinæ tum morum, universalitas seu diffusio per totum orbem, & successio continua à temporibus Apostolorum habent illas condiciones, quas supra requisivimus ad utiles notas Sciendo 2. nam imprimis sunt certiores & notiores, quam ipsa vera Ecclesia. Deinde sunt propriæ soli Ecclesie veræ, saltè si simul summantur; imò sanctitas, etiam seorsim, uti & origo, & successio Apostolica, sunt propriæ soli.

Demum quod sint, etiam singulæ seorsim, inseparabiles à vera Christi Ecclesia, probatur sigillatim. 1. De Unitate doctrinæ: evidens est, Deum non esse Deum dissensionis, sed unitatis, Spiritum S. non esse Spiritum contradictionis, sed veritatis, & Regnum in se divisum stare non posse: atqui vera Ecclesia est à Deo, regitur à Spiritu S. est Regnum

à Christo fundatum, ut fatentur Adversarij: ergo evidens est, Ecclesiam debere esse unam in doctrina: non discordem, non divisam in se. 2. De *Sanctitate* doctrina. Evidens est, Deum nihil impium docere & precipere posse: sed potius omnem ejus doctrinam esse puram, sanctam, & ad virtutes exstimulantem, unde & Sanctitas morum promanat: atqui doctrina Ecclesiae, prout & ipsa Ecclesia, debet esse à Deo, cum vera Religio, ejusque dogmata, & praecepta debeant esse revelata à Deo, ut alibi dictum est, & Lutherani non negant: ergo evidens est, Ecclesiam debere esse sanctam in doctrina; consequenter & in membris, saltem quibusdam, ut dicitur de nota Sanctitatis. 3. De *Universalitate* quoad locum: evidens est, illam Ecclesiam debere esse Catholicam, seu universalem, hoc est, diffusam per totum orbem, quam omnes tenentur amplecti, & extra quam non est salus: sed veram Christi Ecclesiam tenentur omnes sequi, & extra illam non est salus, ut iterum fatentur Adversarij: ergo evidens est, veram Christi Ecclesiam debere esse universalem quoad locum. 4. De *Antiquitate*: evidens est, veram Christi Ecclesiam debere proficisci à Christo: atqui non provenit à Christo, nisi sit antiquissima, durans à Christi & Apostolorum temporibus usque ad nos; quae enim postea exortae sunt, non à Christo fundatae sunt, sed ab hominibus; à Christi Ecclesia discedentibus; à quibus & nomen acceperunt, uti Ariana ab Ario, Pelagiana à Pelagio, Lutherana à Lutero, Calviniana à Calvino &c. et

R. P. Pichler Theol. Polemicæ.

go evidens est, veram Christi Ecclesiam debere esse antiquissimam & Apostolicam.

Ob. 1. Vera Christi Ecclesia juxta 10.
Catholicos debet esse visibilis, non minus ac Imperium Romanum, Regnum Galliae, aut Respublica Veneta visibilis est: sed ad dignoscendum Romanum Imperium, Rempublicam Venetam &c. non necessariae sunt ullae notae: ergo nec ad dignoscendam veram Ecclesiam. R. 1. D. M. est visibilis quoad professionem fidei. C. M. quoad ipsam fidem internam, seu quoad ipsam veritatem fidei, & Sacramentorum. N. M. Cum igitur haec veritas fidei & Sacramentorum non videatur evidenter, sed credatur, debet reddi evidenter credibilis per certa signa, sicut essentiae rerum naturalium, v. g. animal rationale non videtur in se, sed solum in proprietatibus illius, & effectibus tanquam in signis. Ceterum forma essentialis Ecclesiae non est illa ipsa, per quam singuli fideles constituuntur, nimirum fides interna; sed quia Ecclesia quae talis (sicut omnis ordinata congregatio) est totum relativum, ejus forma non potest esse absoluta, sed debet esse respectiva, nimirum *Unio* illa, fundata in singulis hominibus, eandem fidem, Sacramenta, & Pastorem profitentibus: quae forma essentialis non est invisibilis, licet forma, per quam singuli fideles in ratione veri fidelis tanquam partis Ecclesiae constituuntur, sit invisibilis, nimirum vera fides; quae tamen fit sensibilis per externam professionem: quatenus igitur plures in hac professione ex-

C.

terna

terna conspirant, ipsa forma essentialis Ecclesiae; nempe ista adunata professio, seu unio profitentium, est sensibilis. R. 2. N. m. Eriam si Imperium Romanum, Respublica Veneta &c. sit visibilis, tamen habet, & habere debet suas notas, & characteres distinctivos ab alijs hominum caeteribus, cujusmodi characteres sunt locus, nomen, sigillum, professio, & studia externa, quibus membra se invicem juvant &c.

31. Ob. 2. Notae, per quas discernenda est vera Ecclesia, debent esse propriae & essentialis: sed illae quatuor, quas adduximus, non sunt propriae & essentialis, sed communes & accidentales; nam unitas in doctrina, diffusio per totum orbem &c. potest esse communis cum secta falsa, & vicissim Ecclesia vera potest esse, quin sit diffusa per totum orbem &c. ergo. R. 1. D. M. debent esse propriae, simul sumptae C. M. singulae seorsum N. M. Item debent esse essentialis, hoc est, inseparabiles. C. M. debent esse ita essentialis, & intrinsecae, sicut proprietates quarto modo v. g. risibilitas in homine. N. M. & sic distincta m. N. C. R. 2. T. M. N. m. *Propriae* soli verae Ecclesiae sunt imprimis omnes simul sumptae, deinde aliqua etiam seorsum sumptae, ut esse sanctam, esse Apostolicam &c. Demum etiam singulae seorsum; cum impossibile sit, ullam sectam falsam tali unitate, & tali per orbem propagatione &c. praeditam esse, quali defecto conspicua est vera Ecclesia, nimirum Romana; eo quod ejus unitas sit per totum orbem, perpetua, & proveniens ab uno Capite, controversiarum infallibili Judice: dif-

fusio autem per totum orbem sit facta non sine magnis prodigijs, contra ritum Gentilium scelerate, Orci potentia, perverse naturae genio, sine vi, sine armis, sine alijs humanis adminiculis &c. *Essentialis*, hoc est, inseparabiles esse a vera Ecclesia tam omnes, quam singulas, probant nostra argumenta, praeterim ex Symbolo Apostolico, & Niceno desumpta; quamvis enim dempto decreto Divino, & abstrahendo a revelatione Divina, posset forte vera Ecclesia non diffundi per totum orbem, hodie tamen ex revelatione Divina constat, veram Ecclesiam debere esse *Catholicam* &c.

12. Dices. In Symbolo Apostolico non reperitur vox *Catholicam*: ergo. R. N. A. Nam Symbolum Apostolicum ex perpetua Traditione Ecclesiae in art. 9. ita sonat: *Sancam Ecclesiam Catholicam* (subintellige *credo*) ein heilige Allgemeine Kirch. Correspondet textus Graecus, versiones omnes cum SS. PP. Unicus Lutherus, videns suam novitiam sectam non posse vocari Catholicam, hoc est, Universalem quoad doctrinam, locum, tempus, & personas, temerario ausu, & sacrilego fali crimine violentas manus, sicut Scripturae S. saepius, ita Symbolo Apostolico intulit, pro *Catholicam* substituens *Christianam*, ita ut hodie dum Lutherani Symbolum corruptum recitent hoc modo: Ein heilige Christliche Kirch; quasi vero idem esset *Christliche* & *Allgemein* / *Christiana* Ecclesiae dicuntur omnes, quae confitentur Christum: sed propterea dici non possunt *Catholicae*, seu Universales, ita ut omni loco, & omni

suma serie per Majorum suorum nomina devenire possint usque ad Auctorem stirpis suæ longè clarissimum, nobilissimum v. g. ad Carolum M. ad Julium Cæsarem &c. Ita Sponsa Christi, nimirum Ecclesia, non alia illustriori nota se probat nobilissimam, quàm si seriè nunquam interrupta retrogradi possit per continuam Episcoporum successionem usque ad ipsos Apostolos, usque ad primum Ecclesie Caput D. Petrum, imò ad ipsum Fundatorem Christum JESUM, in quo utique summa nobilitas. Quo igitur Ecclesia est antiquior, eò est nobilior. Unde

2. Sciendum 2. Triplici Syllogismo à nobis notam Antiquitatis, qua dignoscatur evidenter vera à falsa Ecclesia, pertractandam: in 1. antiquitatem continuæ successionis in doctrina Christi & Apostolorum: in 2. antiquitatem continuæ successionis Episcoporum seu

Pastorum: in 3. antiquitatem & nobilitatem Originis.

Sciendum 3. Quòd non alios, nisi negativos, Syllogismos in singulis notis formaturus sim; cum præcipuus finis sit, ostendere falsitatem sectæ Lutheranorum, & per consequens omnium Apostatarum ab Ecclesia Antiqua: semper tamen reflexio fiet ad Ecclesiam Romanam, utrum hæ notæ, quas Lutheranorum cæui non convenire demonstrabimus, conveniant Romano-Catholicæ Ecclesie. Atque sic primario ex quatuor notis supra memoratis argumenta *negativa* depromam, secundario *affirmativa*. Licet enim fortè non in singulis scorsim bonum sit argumentum affirmativum, bonum tamen est in singulis argumentum negativum, ita ut, ubi vel unica ex recensendis notis non reperitur, ibi vera Christi Ecclesia non sit.

SYLLOGISMUS I.

Vera Christi Ecclesia debet habere doctrinam antiquissimam, continua successione à Christo & Apostolis derivatam.

Sed Lutherana non habet doctrinam antiquissimam, continua successione à Christo & Apostolis derivatam.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major patet

4. 1. Ex Scriptura S. quæ de Ecclesia & viris fidelibus dicit: *Superedificati su-*

per fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo JESU. Eph. 2. v. 20. Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ec-

*Ecclesiam meam, & porta inferi non
prevalent adversus eam. Mat. 16. v.
18. Hic (JESUS) erit magnus, &
filius Altissimi vocabitur, & dabit illi
Dominus DEUS sedem David Patris
ejus, & regnabit in Domo Jacob (in
Ecclesia) in aeternum, & regni ejus non
erit finis. Luc. 1. v. 32. 33. Huc
pertinent etiam illi textus, quibus
probavimus supra Perpetuitatem Eccle-
siae, & Indefeclibilitatem in rebus fidei.
Idem praenuntiant Prophetae in Anti-
quo Testamento. In diebus Regnorum
illorum suscitabit DEUS Caeli Regnum,
quod in aeternum non dissipabitur. Dan.
2. v. 44. Sponsabote mihi in sempiter-
num. Osee 2. v. 19. Sponsabo te
mihi in fide. v. 20. Qui & similes tex-
tus satis clarè docent, veram Christi
Ecclesiam debere ab ipso Christo esse
fundatam, ab Apostolis propagatam,
& continua successione conservatam us-
que ad finem mundi, adeoque doctri-
nam verae Ecclesiae debere esse antiquis-
simam & semper conservatam.*

2. Ex Symbolo tum Apostolico tum
Nicano; quod utrumque à Lutheranis
admittendum est. Nicannum clarè &
explicitè veram Ecclesiam vocat *Apostoli-
cam*, adeoque ab Apostolis continua
ejusdem doctrinae serie propagatam,
cum vera Ecclesia semper & perpetuò
debeat dari in mundo juxta ea, quae de
Perpetuitate ejusdem diximus. Aposto-
licum autem veram Ecclesiam appellat
Catholicam: atqui verè propriè que
Catholicum, teste Vincentio Lirinensi
contra haereses c. 3. est, *id tenere, quod
ubique, quod semper, quod ab omnibus*

*creditum est. Notetur bene, quod
semper.*

3. Ex SS. Patribus, apud quos in-
dubitatum est, illam Ecclesiam, quae
post Christi & Apostolorum tempora
introducenda est, & quae in signum No-
vitatæ suae ab alio, quàm à Christo,
nomen trahit, uti Ariana ab Ario,
Pelagiana à Pelagio &c. falsam esse.
Audiamus S. Hier. in Dialogo contra
Luciferianos in fine. *Brevem tibi a-
periamque animi mei sententiam profe-
ram, in illa Ecclesia esse permanen-
dum, quae ab Apostolis fundata us-
que ad diem hanc durat. Sicubi au-
dieris, eos qui dicuntur Christi (seu
Christiani) non à Domino JESU Chri-
sto, sed à quoquam alio nuncupari,
ut puta Marcionitas, Valentinianos,
Montenses, sive Campitas, scito, non
esse Ecclesiam Christi; sed Antichri-
sti esse Synagogam. Ex hoc enim ipso,
quod postea instituti sunt, eos se esse
indicant, quos futuros Apostolus pra-
nuntiavit. 1. Tim. 4. Audiant &
notent sibi haec Lutherani, qui à Lu-
thero instituti, & nominati sunt. Idem
Hier. mox subjungit: *Nec sibi blandi-
antur, si de Scripturarum Capitulis
videntur sibi affirmare, quod dicunt;
cum & diabolus de Scripturis aliqua
sit locutus, & Scripturae non in legendo
consistant, sed intelligendo. Alioquin
si litteram sequimur, possumus & nos
quoque novum nobis dogma componere;
ut asseramus, in Ecclesiam non recipi-
endos, qui calceati sint, & duas
tunicas habeant. Notent sibi haec
iterum Lutherani, qui solis Scripturis,
C c 3 juxta**

Iuxta proprium dictamen intellectis, niti volunt. S. Epiphani. hæresi 55. *Termini nobis positi sunt & fundamenta &c. Apostolorum Traditiones, & Scriptura Sancta, & Successiones doctrine &c. Nemo decipiatur novis fabulis.* S. Augustinus l. contra ep. fundamenti. c. 4. sic pronuntiat: *Tenet me in Ecclesie gremio auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata &c.* Item l. 4. de Baptis. cont. Donatist. c. 24. hanc tradit regulam: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilij institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.* Et epist. 118. ad Januarium: *Siquid tota per orbem frequentat Ecclesia; hoc quin ita faciendum sit, disputare insolentissima insania est:* Ergo Ecclesia nec in fidei Articulis, nec in Decretis morum errat unquam, sed semper & continuo retinet Doctrinam Christi, & Apostolorum. Irenæum, Basilium; Origenem, Tertullianum, & alios PP. brevitatis causâ omitto.

4. Ex ratione. Vera Christi Ecclesia utique debet esse fundata à Christo; ab hoc enim dicitur *Christiana*; & quidem non tantum pro paucis annis, sed pro omni tempore; eum Christus, utpote prudentissimus Architectus, sicut Ecclesiam suam non super arenam, sed super petram, nullo hostium insultu expugnabilem, ædificare portuerit, ita haud dubie voluerit, id exigente ejus Providentiâ & honore. Ergo vera Christi Ecclesia debet esse antiquissima, & à temporibus Christi, ac Apo-

stolorum continua ejusdem doctrinæ successione usque ad nos derivata.

5. Ex confessione propria Sectatorum; quippe Lutherani non tantum fatentur, veram Ecclesiam debere esse introductam à Christo, sed etiam docent in sua Confessione August. art. 7. *quod una sancta Ecclesia perpetuo mansura sit, in qua Evangelium pure docetur, & rectè administrantur Sacramenta.* Ergo Christi Ecclesia vera debet semper esse in mundo, & continuo eandem Christi doctrinam retinere; ergo Ecclesia Nova, quæ non perpetuo fuit à Christo, & Apostolorum temporibus, neque ejus doctrinam semper habuit, vera Christi Ecclesia non est.

Dices 1. Ecclesia est notior, quam antiquitas ejus; quia facilius est scire, hic aut illic esse Ecclesiam, quam scire, eam olim fuisse per multa sæcula: ergo antiquitas non potest esse nota vera Ecclesie. R. N. suppositum Antecedentis; non enim est questio de Ecclesia qualicumque, sed de Ecclesia vera Christi. Hæc veritas Ecclesie in se evidens non est, sicut evidens est, dari aliquam Ecclesiam; ejus tamen antiquitas, velut veritatis proprietas & nota, saltem moraliter est evidens, scilicet ex historijs, communi & constanti fama, temporum, locorum, & hominum cognitione.

Dices 2. Ex humanis adminiculis non debet pendere fides nostra, utpote *Divina*; historia autem, fama communis &c. sunt tantum motiva humana. R. Non pendet ab illis ut moraliter tantum certis, sed ut connexis cum illis

illis supernaturalibus signis, quæ denotare debent veram Ecclesiam, & à Deo permitti non possent, nisi revera essent locutio Dei supernaturalis, & metaphysicè certa; quippe fama de antiquitate & alijs notis veræ Ecclesiæ non potest esse imitabilis ab ulla secta falsa, adeoque redditur evidenter credibilis, quòd sit supernaturalis, & metaphysicè certa, licet evidens sit moraliter tantùm. Deinde licet hæc fama & historie tantùm moraliter essent certæ, & non simul supernaturalis Dei locutio, tamen jam omnes tenerentur illam Ecclesiam sequi, pro qua stat moralis certitudo, & signa moraliter certa.

Dices 3. Si antiquitas doctrinæ, seu conformitas doctrinæ cum doctrina Christi & Apostolorum, potest esse nota veræ Ecclesiæ, tunc etiã pura Verbi prædicatio, ut volunt Lutherani, potest esse nota veræ Ecclesiæ; quia inter se hæc duo non distinguuntur: sed consequens à Catholicis non admittitur: ergo. N. M. quamvis enim realiter non distinguantur quoad rectum, potest tamen conformitas doctrinæ cum doctrina Christi & Apostolorum fieri nobis evidens per externam professionem Christi & Apostolorum, ac simul per professionem modernorum fidelium, licet ipsa veritas doctrinæ (quæ realiter est ipsa conformitas cum doctrina Apostolorum) non sit evidens. Pura prædicatio non potest esse nota, quia minus est cognita quàm ipsa Ecclesia.

Minor demonstratur

1. Ex oppositione dogmatum, quæ Christus & Apostoli ex una, ex altera verò parte tenet Ecclesia Lutherana. 1.

Lutheranorum dogma & quidem præcipuum est, hominem justificari sola fide, sine ullis operibus præteritis, præsentibus, & futuris, scilicet penitentia, charitatis &c. ut expressè docet liber Concordiæ, p. 274. b. edit. Tubing. 1580. 2. Humanitatem Christi esse ubique, non minus ac ejus Divinitatem propter unitatem personæ, ut docet idem liber sæpius. 3. Unicam Scripturam sufficere, & audiendam esse, non Ecclesiam. 4. Mandata Dei observari non posse, nec necessariò debere, modo fortiter credatur fide speciali in Christum. 5. Bonis operibus justorum non reddi mercedem propriè dictam in cælis &c. At Christus & Apostoli è diametro docuerunt oppositum. I. Si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis. Luc. 13. v. 5. Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in Regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei. Mat. 7. v. 21. haud dubiò observando Decalogum. Ex operibus justificatur, & non ex fide tantùm. Jac. 2. v. 24. Qui non diligit, manet in morte. 1. Jo. 3. v. 14. II. Si abiero, & præparavero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum, ut, ubi sum ego, & vos sitis. Jo. 14. v. 3. Venit JESUS, & stetit in medio. Jo. 20. v. 19. Surrexit, non est hic. Marc. 16. v. 6. III. Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus. Mat. 18. v. 17. IV. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Mat. 19. v. 17. Qui dicit, se nosse eum, & mandata ejus non custodit, mendax est. Jo. 2. v. 4.

Si habuero omnem fidem, charitatem autem non habero, nihil sum, nihil mihi prodest. 1. Cor. 13. Charitatem autem non habet, qui non observat mandata. V. *Gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis.* Mat. 5. v. 12. &c. Ergo Lutherana Ecclesia non habet doctrinam Christi, & Apostolorum.

2. Ex historijs, ex quibus (dato etiam, nunquam concessio, quod doctrina Lutheranorum conveniret cum Evangelio, cum doctrina Christi, & Apostolorum) nullatenus probari potest *continua successio* doctrinae Lutheranorum usque ad tempora Apostolorum: consequenter Apostolica non est, nec debitam habet antiquitatem; nam doctrina Christi, & Apostolorum nunquam interire, aut interrumpi potest. Jam per duo propè saecula petitur à Lutheranis, ut nominent vel unicam Provinciam, urbem, pagum, tugurium, communitatem quancunque, in qua per decem saecula à Gregorio M. (quem nondum audent inter Antichristos numerare, utpote Papam verè sanctissimum, & pro tali ab omnibus semper habitum) usque ad Lutherum omnia prorsus dogmata credita sint, qua nunc creduntur à Lutheranis, eodem modo administrata Sacramenta &c. Petitur, ut nominent Doctores, imò vel unicum per mille & amplius annos, immediate Lutherum antegressos, qui in tota fidei doctrina conspiraverit cum Luthero, & Lutheranis, qui docerit
1. Humanitatem Christi esse ubique.
2. Eum in Evcharistia non esse ante actualem sumptionem.
3. Sacrificium

Missa esse idololatriam. 4. Illos Scripturae libros, quos Lutherani recipiunt, esse unicam regulam doctrinae fidei. 5. Romanum Pontificem esse Antichristum. 6. Invocationem Sanctorum esse idololatriam. 7. SS. imaginum cultum esse idololatricum. 8. Duo tantum esse Sacramenta. 9. Non esse Purgatorium. 10. Vota & vitam monasticam esse superstitiosam &c. Hac, inquam, & caetera dogmata, quae hodie tenent Lutherani, vel tenuerunt, omnia fuisse credita ab ulla etiam minima communitate ante Lutherum, aut praedicata vel ab unico Doctore, ostendere jubentur Lutherani ex Historicis, qui utique non reticissent, si talis olim Religio fuisset in mundo; cum alia, etiam minutissima, ad Religionem spectantia, diligentissime annotarint. Verum haec nec unicum quidem hominem ex tota antiquitate potuerunt nominare, qui ita credidisset, & docuisset in omnibus, ut credunt, & docent modò Lutherani. Et quomodo Lutheranismum velut ovum ostendant ante gallinam? Ergo ex defectu continua durationis non est Apostolica Lutheranorum secta.

3. Ex propria confessione Lutheri, & Lutheranorum. Nam Lutherus saepius aperte faretur, suam doctrinam esse novam; in praef. to. 1. Lat. ait: *Solus primò eram, & certe ad tantas res tractandas ineptissimus, & indolentissimus; casu enim, non voluntate, nec studio in has turbas incidi, Deum ipsum testor.* In Brevi Confess. suam doctrinam vocat *novam, & supra modum scandalosam per universum mundum.*

L. de

1. de summa Mandatorum Dei dicit, *se neminem scire, qui de fide, & operibus rectè judicare potuerit, exceptis Apostolis.* De Captivitate Babylon. Tyrannis Papalis jam à multis seculis fidem extinxit. Contra Regem Angliæ gloriatur, *se ita produxisse Verbum Dei in lucem, ut à mille annis non fuit, Rufus de captiv. Babyl. contra Missam ait: Nec te moveat, quod totus orbis contrarium, & sensum, & usum habeat.* Et de abrog. Mill. l. 244. hos ferupulos patitur: *Tu solus sapiens? totne errant universi? tanta secula ignorarunt? &c.?* Similia repetuntur in præfatione Augustinæ Confessionis. *De justitia fidei omnia templa, monasteria, schola, denique libri omnes Theologorum recentium autem missi erant. Nemo docebat, peccata remitti per fidem Christi. Sacramenta impie profanata sunt, postquam recepta est opinio, quod ex opere operato justificent. Et hac opinio doctrinam fidei prorsus oppressit &c.* In art. 20. dicitur, *de hac doctrina (de sola fide justificante) olim fuisse alium silentium. Idem insinuant usitatissimæ locutiones Lutheranorum, quibus fidem suam vocare solent Evangelium renatum, renovatum, restitutum, reformatum, doctrinam reparatam, resuscitatam, postliminio reductam, restauratam, Evangelium Wittenbergæ capiens initium &c.* Unde & Lutherum passim appellant *Inceptorem Reformationis, Instauratorem collapsæ, vastatæ, desolatæ, dirutæ Ecclesiæ &c.* Ergo fatentur, suam Ecclesiam non continuè du-

R. P. Fichler Theol. Polemica,

râsse, & ante Lutherum saltem immediate non fuisse.

Reponunt 1. suam Ecclesiam esse eandem cum primitiva tempore Christi, & Apostolorum, cum eorum doctrinam in SS. Litteris expressam accuratè sequatur: ergo. R. 1. N. Ant. Ratio negandi patet ex dictis n. 6. Nec refert, quod Lutherani adducant pro se textulos quosdam Scripture, violenter in alienum sensum detortos, & juxta privatam sui spiritus interni dictamen explicatos; si enim hoc sufficeret, nulla daretur secta falsa & hæretica; quippe omnes hæretici sua falsa dogmata probârunt per quosdam textus juxta privatam spiritum explicatos: sic Ariani probabant, Filium esse minorem Patre ex illo Jo. 14. *Pater major me est: Christum non esse Deum ex illa Christi confessione, ut cognoscant te solum verum Deum.* Joan. 17. Sic Manichæi probabant, Christum non esse verum hominem ex illo Pauli ad Gal. 4. *in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.* Sic Sabeliani probabant, Filium Divinum quoad Personalitatem non distingui à Patre realiter, ex illo Jo. 10. *Ego & Pater unum sumus.* R. 2. Hoc ipsum semper dixisse, & hodiequum dicere eodem jure posse omnes hæreticos; hi enim omnes sprete Ecclesiæ auctoritate thronicè jactant, suam doctrinam esse doctrinam Christi, & Apostolorum, idque probant provocando ad Scripturam: sic fecerunt Ariani, sic faciunt Calvinista, Zwingliani &c.

Dicent: Calvinista, & alij Sectarij non

D d

non possunt provocare ad Scripturam, quia non puram sequuntur Scripturam, sed ei aliquid addunt ex sua ratione. At vicissim dicent Calvinista & alij, Lutheranos deficere à Scriptura, & ei ex suo sensu aliquid addere, dum retinent imagines Sanctorum in templis suis, hostias, non panem usualem, distribuunt, Christum secundum humanitatem ubique existere asserunt &c. Anabaptista dicent, Lutheranos desererere Scripturam baptizando parvulos, Ariani, quia filium in Divinis credunt aequalem Patri &c.

2. Reponunt 2. Ecclesiam Lutheranam semper habuisse continuam successionem doctrinae, & ante Lutherum Lutheranismum semper existisse, licet non sub hoc nomine, bene tamen sub nomine Ecclesiae Christianae, Apostolicae, Catholicae. R. 1. Haec responsio imprimis est contra propriam Lutheri, & Lutheranorum confessionem n. 6. allatam. 2. Haec dici possunt pariter & eodem jure à Calvinistis, Zwinglianis, & haereticis omnibus. 3. Sub his nominibus *Ecclesia Christiana*, *Catholica* &c. immediatè ante Lutherum non alia intelligebatur Religio nisi Romano-Catholica, quae defacto ipsdem nominibus gaudet, & jure possessorio eadem sibi usurpat. Vel nominent aliam, cui haec nomina fuerint ante Lutherum tributa, praeter Romanam.

Dicent 1. In hac ipsa Romano-Catholica Ecclesia, seu in Papatu fuit Ecclesia Lutherana ante Lutherum, sed occulta, invisibilis, nempe in cordibus illorum, qui Scripturam, Symbolum Apostolorum, Decalogum, & oratio-

nem Dominicam retinebant, & omnem in Christo fiduciam reponere, erroribus Papisticis non infecti, & ideo, quamvis essent in Papatu, non tamen erant de Papatu. R. 1. Id ipsum potest dici ab omnibus haereticis, scilicet suae sectae addictos latuisse in Papatu. 2. Ecclesiam occultam statuerè est querere latebras, & fingere Ecclesiam Chymericam; cum Ecclesia invisibilis repugnet juxta superius dicta. 3. Quomodo tam audacter asserunt, fuisse aliquos in Papatu, Lutheranae doctrinae consentientes, cum isti à nullo, etiam qui illis temporibus vixit, cognosci potuerint? Quomodo innotuerunt Lutheranis? 4. Qui fuerunt in externa communione fidei cum Ecclesia Romana, ritè praesumuntur etiam fuisse in interna fidei communione quoad omnes articulos, nisi probetur contrarium; saltem praesumuntur omnes articulos credidisse implicite, explicitè verò saltem illos, quorum explicita notitia est necessaria ad salutem. 5. Non sufficit ad conservationem Ecclesiae conservari tantum Scripturam, Symbolum Apostolorum, Decalogum &c. si in alios errores, & haereses prolatur; sicut ruderata domus non facit domum.

Dicent 2. Non est de essentia Ecclesiae, ut semper sit visibilis, splendida, & conspicua, ut semper habeat liberum exercitium Religionis & publicum, Verbiq; praedicationem publicam: ergo. R. 1. N. Anr. fides enim ex auditu est, & non obtinetur sine praedicatione, sine Doctores: sed praedicatione (uti & Sacramentorum administratio) juxta Lutheranos est de essen-

tiâ Ecclesiæ, & proprietas illius inseparabilis; invisibiliter autem exerceri nequit. 2. Sit, quòd Ecclesia Lutherana ante Lutherum non habuerit Doctores, & Prædicantes publicos, exercitium liberum & publicum; cum quæstio hic præcipuè tantùm sit, utrùm simpliciter habuerit aliquos, vel aliquem Doctorem & Prædicantem, profus eadem docentem, quæ nunc ab ipsis creduntur? Utrùm simpliciter aliquam Ecclesiam, aliquod moderno simile Religionis exercitium habuerint, sive id publicum, sive privatum fuerit? Si habuerint, nomen vel unicum Doctorem, nomen unicum locum, aut tempus, quo fuerit hæc Ecclesia, istud exercitium; non enim hic queritur, qualis ante Lutherum fuerit Ecclesia Lutherana, an visibilis, illustris, an invisibilis, oppressa &c. sed an simpliciter fuerit, ubi fuerit, quos Doctores habuerit?

Dicent 3. Licet nesciatur, ubi fuerit ante Lutherum Lutherana Ecclesia, quinam ejus Doctores &c. malè tamen inde inferitur, eam & eos non existisse; cum à negatione nostræ cognitionis malè inferatur negatio rei, eò quòd multa dentur, licet à nobis ignorentur. R. 1. Hoc effugio iterum se taceri poterunt omnes hæretici. 2. Nostrum argumentum non est purè negativum, sed fundatur in hac ratione positiva: semper fuerunt accurati Historici, qui res memorabiles, cujusmodi utique est Religio integra, annotarunt scripto pro Posterorum eruditione: cum igitur de doctrina & Ecclesia Lutherana ante Lutherum sub nullo nomine ac titulo

R. P. Pichler Theol. Polemica.

mentionem fecerint, prudentissimè inferitur, eam non existisse. 3. Lutheranis, utpote asserentibus, suam Ecclesiam sub alio nomine ante Lutherum existisse, & in Papatu fuisse, incumbit onus probandi: & quamdiu non sufficienter probaverint, & congruos testes adduxerint, tamdiu rectè à nobis negatur, nobisque patrocinatur argumentum negativum: qui enim aliquid affirmat, ille probare debet positivè; non ille, qui negat.

Dicent 4. Doctrina Lutherana Ecclesiæ semper viguit sub Papatu 1. in infantibus baptizatis. 2. in rudibus & simplicibus. 3. in morientibus, qui errores suos in agone agnoverunt, suaque merita nihil valere coram Deo videntes omnem spem salutis collocarunt in meritis Christi. Quo modo mortuus est Carolus V. Imperator, & D. Bernardus. R. 1. Cuilibet prudenti ex hac Adversariorum responsione, profus infanti, simplici, & ridicula, satis innotescere, in quas angustias redacti sint miseri, dum infantes, qui nec rationis, nec linguæ usum habent, simplices, qui vix sciunt, quid credant, certè non aliud credunt, quàm quòd audiunt à suis Pastoribus, imò & ratione carentes pro testibus suæ fidei adducunt, æquales, vel etiam ineptiores quoad hoc Judæis, qui dormientes testes adhibere conati sunt ad negandam Resurrectionem Christi. R. 2. Hos testes eodem jure adhiberi posse pro se à Calvinistis, à Zwinglianis, ac omnibus hæreticis. R. 3. Infantes hos, utpote à Catholicis parentibus natos, Catholico ritu baptizatos, majori jure

D d.

adju-

adjudicari Ecclesie Romano-Catholice. Quod aliqui in agone fiduciam suam posuerint, & quidem unice in meritis Christi, suis meritis dissidentes, recte fecerunt, & minime contra doctrinam Ecclesie Catholice, quae quamvis doceat, hominem justum per opera sua bona mereri augmentum gloriae, docet tamen simul, hominem ex peccatore fieri justum gratis ex meritis Christi, quamvis non sine cooperatione hominis libera: item docet, hominem nunquam certo scire, utrum sit vere justus coram Deo, consequenter utrum habeat vera merita. Unde partim propter incertitudinem, utrum habeamus vera merita, partim ex humilitate, spem nostram recte in solis Christi meritis collocamus. Neque, qui ita moriuntur, moriuntur Lutheranicè, ut falsò, sine fronte, ac impiè cum omnium bonorum justa indignatione affingunt sanctissimo & Catholicissimo Bernardo, ac Augustissimo Imperatori Carolo V. non sine gravissima injuria Serenissimae Domus Austriae. An hoc est Lutheranicè mori, si quis distinctè confiteatur sua peccata Sacerdoti, sub una specie suscipiat Eucharistiam, prius devotè adoratam, si quis exequias Catholico ritu sibi viventi adhuc peragi velit, & quam plurima Missae Sacrificia post obitum postulet, si inter viros Religiosos sibi assistentes, precibus juvantes &c. emoriatur (quae omnia fecit Carolus V.) quamvis fiduciam ponat in meritis Christi? Certè nemo sanus id dixerit. Sicut enim ad hoc, ut aliquis dicatur Catholicè mortuus, requiritur, ut in fide omnium articulo-

rum, quos tenet Ecclesia Romana, vitam finiat; ita ad hoc, ut quis Lutheranicè dicatur mortuus, necesse est, ut profiteatur fidem Lutheranam, omnesque ejus articulos teneat usque ad finem. Unde R. 4. Edicant Lutherani, quinam & ubi fuerint isti simplices, illi Lutheranicè morientes? Memoratis duobus facta est summa injuria.

Dicent s. Semper fuerunt aliqui, qui se opponerent Papae, & fundamentales articulos Lutheranismi tenerent, uti Ecclesia Graeca, Waldenses, Hussitae &c. ergo semper fuerunt aliqui Lutherani. R. 1. Haec responsio causam Lutheranorum penitus jugulat, dum aperit schismaticos & haereticos pro sua fidei socijs adducunt, R. 2. N. Conf. Quamvis enim semper Ecclesia & Papa habuerit rebelles filios, propterea tamen nec illa desit esse Sponsa Christi, nec iste Caput fidelium; sicut Rex non desinit esse Caput Regni, licet quidam rebelles se illi opponant. R. 3. N. alterum membrum Antec. quippe nequaquam fundamentales Lutheranismi articulos tenuerunt ij, qui se opposuerunt Papae, de Ecclesia Graeca, quam dissideat ab eo in maximi momenti rebus; ostendimus in *Examine Polemico Augustanae Confessionis art. VI. De Waldensibus, Hussitis &c.* passim ostendunt Auctores, qui horum haereticorum errores recitant, praesertim Tannerus Anat. p. 2. demonst. 6. §. 5. Deinde statim redit quaestio, ubinam fuerit Ecclesia Lutherana ante Waldenses; Hussitas, Ecclesiam Graecam? R. 4. & quæro, quare hos sibi alumnos

attribuant potius Lutherani, quam Calvinistæ? quò jure majori? R. 5. Quæstio non est, an aliqui fuerint ante Lutherum, & quinam, qui *quedam* Lutheranorum dogmata tenuerunt, sed an, & quinam *omnia* tenuerint, sive ea vocaveris fundamentalia, sive accidentalialia; quam quidem divisionem rejecimus in materia de *Indifferentismo*. R. 6. Pessimam esse argumentationem, quàm Lutherani hic, & in libro, cui titulus est *Catalogus testium Veritatis* (falsitatis potius) adhibent, procedentes à particulari ad universale v. g. hoc modo: Ecclesia Græca negat Primatum Romano Pontifici: hoc facit etiam Lutherana: ergo Ecclesia Græca est Lutherana. Item: S. Justinus Martyr S. Scripturam summè æstimabat: hoc faciunt etiam Lutherani: ergo S. Justinus fuit Lutheranus. Quis non videt sophisma? An non etiam pari jure sic licet arguere: Mahumetes agnovit unum Deum: hoc faciunt etiam Lutherani: ergo Mahumetes fuit Lutheranus? Item hoc modo: hos habet os: Lutherus habuit os: ergo Lutherus fuit hos.

Cæterum si Lutherani velint sibi vindicare omnes, qui Romano Pontifici, & Ecclesie Romanæ se opposuerunt, omnino eorum fides erit valde vetusta, & aliquod totum successivum perantiquum; cæpit enim jam tempore Apostolorum, & duravit per omnia secula, dum varij hæretici, uti Simon Magus, Nicolaitæ, Ariani, Pelagiani, &c. successivè cæperunt se opponere Ecclesie Romanæ, ac ab ea discedere. Imò Catholici Doctores

eruditè ostendunt, quòd Lutherana secta sit combinata ex varijs jam olim damnatis hæresiarcharum erroribus, ut P. Georg. Scherer in *seinem Lutherischen Bettler, Mantel* / P. Marquardus Leo in *demonst. Cathol. & novissimè* in patenti folio succinctè P. Casparus Mändl, Collega meus Colendissimus, qui proposuit hunc Syllogismum. *Fides, que credit hereses, ab Universali sancta Ecclesia primorum 4. sæculorum damnata, est falsa fides: Lutherana est talis fides, que &c. ergo est falsa fides.* Mirum est, quos scrupulos habuerint Lutherani Praecones, & Magistri circa *Majorem* hujus Syllogismi, quæ tamen est optima, & evidentissima. Aliqui, quod planè risum movet omnibus Logicæ peritis, putabant, eam esse identicam, petitionem principij &c. uti M. Lomer & Horallector: alij aliam querebant in scirpocodum. An quia *Minorem* judicabant innegabilem? Atque sic Ecclesia Lutherana esset quidem pervetusta, & à temporibus Apostolorum secundum aliquam sui partem existens, non tamen esset *Apostolica*, cum fuisset sine Apostolorum doctrina, sed hæreticis consona.

An Ecclesia Romana habeat legitimam Antiquitatem, & continuam durationem doctrina?

R. omnino. Probatur 1. negativè. Non possunt Adversarij solido argumento evincere, quòd Ecclesia Romana, quam omnes fatentur olim fuisse veram, & Apostolicam, ab Apostolica

& Christi doctrina defecerit in ullo articulo fidei : ergo est in possessione suae antiquitatis, nec ex ea deieci potest, nisi luculentè probetur defectio : quod Adversarij nunquam præstiterunt, nec præstabunt deinceps, nisi ad Græcas Calendas.

Confirmatur. Si in Ecclesia Romana (aliquando juxta omnes vera) fuisset facta aliqua mutatio Religionis, & doctrinæ Apostolicæ circa articulum fidei, debuisset aliquod fidei dogma, quod Christus, vel Apostoli docuerunt, fuisse abolitum; vel novum, Apostolicæ doctrinæ contrarium, aut aliunde erroneum, fuisse introductum : sed neutrum probari potest ; deberet enim ostendi 1. dogma ipsum. 2. Auctor illius novus. 3. tempus, quo. 4. locus, ubi cæperit ejusmodi falsum dogma. Hæc enim quatuor in omni mutatione insigni ostendi possunt, & debent, uti nos facillimè demonstramus de hæreticis, ac Novatoribus, qui à nobis discedentes nova dogmata disseminarunt, vel antiqua abolere studuerunt : sic scimus dogma illud blasphemum (filium esse minorem Patre) ortum esse Auctore Ario, sacerdote Alexandrino circa annum Christi 324. sic scimus dogma illud pestilens (hominem sola fide justificari) introduci, & argutorium verò aboleri cæptum à Luthero Monacho in Saxonia anno Christi 1517. &c. Atqui nihil horum unquam probare potuerunt Adversarij de Ecclesia Romana.

Probatur 2. positivè. Romana Ecclesia saltem olim, & aliquando fuit vera Christi Ecclesia, & Apostolica

(quod quidem omnes Protestantes fatentur communi calculo, quamvis discrepent de tempore defectionis ; dum alij determinant sæculum III. alij IV. alij V. alij VI. alij, uti Centuriatores, nullum determinant tempus, sed dicunt, hanc defectionem paulatim, & insensibiliter contigisse, post VI. tamen sæculum de ea aperte constituisse, dum scilicet Papa titulum Universalis Episcopi sibi usurpavit, & sic Antichristum se ostendit : ex qua ipsa acculantium discordia patet, quam innocens Susanna (sit Ecclesia Romana) Romana Ecclesia, inquam, saltem aliquando fuit vera : ergo semper permanet, & adhuc permanet esse vera : cum vera Christi Ecclesia debeat esse perpetua, & semper infallibilis, ut supra demonstratum est, & portæ inferi contra eam, utpote ædificatam super petram, prævalere nequeant. Adeoque doctrinam Apostolicam continuè retinuit, & sic est antiquissima cum successione doctrinæ perpetua.

Probatur 3. Tempore Lutheri non alia in mundo erat Religio, saltem aliquis nominis, quam Paganismus, Judaismus, Mahumetanismus, Ecclesia Græca, Secta Hussitarum, & Ecclesia Romana. Jam de primis tribus nulla esse potest controversia, quia nec sunt Religiones Christianæ ; ex tribus autem posterioribus manifestè nulla fuit Apostolica, quàm Romana ; ab hac enim post 1000. & amplius annos pleno schismate se separavit Græcia, & Hussi primùm post 1300. annos suas hæreses spartit. Ergo vel nulla tunc fuit Ecclesia Apostolica, legitimam ætatem

hæc

habens, & vera; vel illa fuit evidenter Romana: illud prius nec Adversarij admittunt: ergo.

11. Probat 4. Specialiter ex Idiotismis Germanis, quod Ecclesia Romana tandem viguerit in nostra Germania, quamdiu hæc agnoscat Christum, atque per totam tempus, ex quo semel in eam introducta est fides, & Ecclesia Christi. Ex quibus evidenter sequitur, non tantum antiquiorem esse Ecclesiam Romanam, quam sit Lutherana, sed etiam admittere oportere unam ex his duobus, nempe vel Ecclesiam Romanam fuisse adhuc veram & Apostolicam, quando Germania nostra fuit conversa ad fidem Christi, & consequenter etiam hodie: vel in Germania nunquam fuisse veram fidem Christi, omnesque Majores nostros cum viris sanctissimis, qui fidem Christi in Germaniam induxerunt, & ideo ejus Apostoli rectè appellantur, fuisse idololatrias, hæreticos, infideles, damnatos &c. ac inter hos *S. Crescentem*, qui fuit discipulus S. Pauli, & primus Episcopus Moguntiae, *S. Beatum*, qui jam à D. Petro dicitur fuisse constitutus Episcopus Constantiensis, *S. Maternum*, *S. Eucharium*, quorum prior Coloniensis, alter Trevirensis Episcopus à D. Petro missus est, *S. Lucium*, qui sæculo II. Evangelium prædicavit in Rætia. *S. Kiltanum*, qui Franconiam, *S. Rupertum*, qui Bavariam, *S. Bonifacium* qui alias Provincias Germaniæ fidem Christi edocuit sæculo VII. *S. Pirminium*, qui Alsatias & Suevos, *S. Ludgerum*, qui Saxones inferiores convertit sæculo VIII. *Carolus Ma-*

gnus, quo adnente Saxones ex integro fidem Christi receperunt sæculo IX. & alios viros Apostolicos, qui fidem Christi in Germaniam vel introduxerunt, vel amplificaverunt, vel etiam proprio sanguine rigarunt. Hos autem omnes, qui fidem Ecclesie Romanæ docuerunt nostros Majores, & Progenitores, fuisse meros Impostores, idololatrias, hæreticos, infideles, damnatos &c. & veram Christi Ecclesiam in Germania nunquam fuisse, nullus vel ex audacissimis Protestantibus concedit, & cuilibet, cui sana adhuc ratio & aliqua pietas est, per se incredibile videtur. Jam verò quod tempore Lutheri fuerit, & hodie illa ipsa fides Ecclesie Romana, quæ olim in Germaniam introducta est, in Germania fidei, seu Catholica persistat, demonstratur argumentis ex compito & trivio, ut loquitur Tertullianus in simili negotio, hoc est, ex vulgi, etiam hæretici, modis loquendi, & antiquissimos eorum vocabulorum ulu, quibus dudum, ut patet ex prisca libris, & Foundationum piarum litteris, ac traditione, certa mysteria, & fidei dogmata, cum Sectarijs nostri temporis modò controversa, exprimi consueverunt. Ea autem, quæ scè omnia desumpsi ex P. Gretseri libro, quem vocat *Murices Catholica & Germanica Antiquitatis*, ante 100. annos edito, reducam ad 4. Classès. In 1. afferam ea, quæ ad Evcharistiam. in 2. quæ ad reliqua Sacramenta. in 3. quæ ad Ministros Ecclesie, & statum Religiosum. in 4. quæ ad Ecclesiam, templa, ac ceremonias spectant.

E.

I. Circa *Eucharistiam* jam pridem ante Lutheranismum in usu erant, & adhuc sunt sequentia vocabula Germanica. 1. Consecratio vocabatur, ut hodie adhuc, die *Wandlung* / quæ vox significantissime exprimit *Transsubstantiationem*. 2. Ipsum Eucharistia Sacramentum more antiquissimo vocatur *unfers Heren Fronleichnam* / hoc est, *verum & sanctum Corpus Domini nostri*; quippe tò *Fron* apud antiquos Germanos idein significabat ac *sanctum*, vel *verum*, Et hinc alij vocabant hoc Sacramentum *Wahrlechnam*. Idem *Fron* accipiebatur subinde pro *præcipuum*, *primarium*, sic Altare summum appellabatur *Fron* / *Altar* / & atrium illud, quod est circa templum primarium, *Fron* / *Hoff*. 3. Missam à Latino vocant Germani *Mess*, de qua exstant hi rhythmici antiquissimi in paronesibus Tyrolis: *Wenne der Priester Messe thut / du Gottes Gnade kumbt halssmen gelich / und wird das Brod Fleisch und Blut*. Quia verò in Ecclesiarum dedicationibus occasione Missæ solennioris ingens hominum multitudo confluebat, & sic distrabendis & permutandis rebus se offerebat opportunitas, advolarunt etiam mercatores, ac nundinas, & mercatores celebriores instituerunt, quibus postea sacrum nomen adhaerit, & appellari consueverunt *Mess*: uti *Brandfurter Mess* / *Leipziger Mess* &c. Præterea Germani Missam sæpius vocant, & jam olim vocarunt *Mess* / *Opffer* / & , qui celebrat Missam, dicitur *opfferen* à verbo Latino *offero*; ergo evidens est, anti-

quos Germanos habuisse Missam, eamque pro vero Sacrificio agnovisse.

II. Circa *reliqua Sacramenta* notatu digna sunt ista. 1. Antiqui Germani, quando jurabant per Sacramenta, non per duo vel tria, sed per *septem* Sacramenta jurare solebant, ut notat Gretserus in Muric. 2. Sacramentum Confirmationis à Latino *confirmare*, *confirmatio* vocant *Firmen* / *Firmung* / item *Crisma*, seu Latina, seu Græca hæc vox sit, *den Crisam*. Quò facit illud commune dictum de homine nauci: *Es ist Crisam und Tauff an ihm verlohren* / hoc est, Sacramentum Confirmationis, & Baptismi. 3. Sacramentum Ordinis apud Germanos nemo aliter nominat, quàm die *Priesterweyhe* / aut absolute die *Weyhe* / quæ vox Germanis antiquis significabat *Sacrum*, *Consecrationem*, *Sanctificationem*. Majores nostri, inquit l. de festis Hospinianus Calvinista, *weyhen* *sacrare* dicebant. Sic in oratione Dominica antiquis rhythmicis composita ita exprimitur verba, *sanctificetur nomen tuum: Weyhe sey namo theiner*. Huc pertinent ista: *Ryech* / *Weyhe* / *dedicatio*, seu consecratio templi, *Weyhrauch* / thus Divino cultui consecratum, *Wasser weyhen* / *Salz weyhen* / consecrare aquam, salem, die *Weyhnacht* / *sancta nox*, *nox benedictionis*.

III. Circa Ministros Ecclesie, & statum Religiosum notandum est i. Quòd antiquissima vox *Priester* / originem habens à Græco *Presbyter*, Religionem Romano-Catholicam indicet, non Lutheranam, apud quam nullus est *Sacerdos*, quia nullum Sacrificium: sunt itaque Lutherani

Lutherani *sine Rege* (scilicet Pastore, & Judice supremo, ac Universali) *sine Lege* (cū suam libertatem Christianam nolint arctari præceptis) *sine Sacrificio* (nimirum sine Missa) consequenter *sine Altari, sine Sacerdote* &c. ut nunc maledicti Judæi. 2. Quod nunquam in antiquis Germanorum libris reperitur vox eum *Priesterin* / quod indicat, Sacerdotes semper fuisse calibes. 3. Quod Sacerdos à Germanis etiam vocari consueverit *Wass* / à Latino *Papa*, tenuibus mutatis in aspiratas more Germanis usitato: qua voce nihil aliud significatur, quam *Pater, Vatter*. Hinc licet Lutherani has voces *Wass* / *Mess* *Wass* proferant animo injuriam inferendi Catholicis Sacerdotibus, tamen re ipsa injuriose non sunt, & aperte indicant, quàm antiqui apud Germanos sine Catholicis Sacerdotes, & quàm novelli sint Prædicantes; quis enim unquam legit in antiquis monumentis *Wort, Diener* / *Diener am Wort* &c. quibus nominibus suos Præcones appellant Lutherani? Ab eodem *Pape* vocabulo derivatur à Germanis quoque nomen *Papst* / quo summum Pontificem designant, & rectè quidem, quia is per antonomasiam est *Papa, Pater, Vatter*. Ab hoc Patre, Christi Vicario, D. Petri Successore longè gloriosus est Catholicis vocari *Papsten* / *Papstisch* / quàm Sæctarijs appellari *Lutherisch* / *Calvinisch* &c. ab excucillato *Luthero*, & infami *Calvino* &c. quia illud antiquitatem, istud novitatem indicat. 4. Quod Sacerdotes præcipui, & Antistites vocentur à Germanis *Wischoff*.

R. P. Probler Theol. Polemica.

qua vox à Græco *ἐκκλησία* derivatur per aphæresin primæ litteræ, & per apocopen ultimæ, ac mutata tenui in aspiratam. Quis unquam hos Antistites apud Antiquos appellari legit *Suppenrentenden*? 5. Quod *Monasteria*, & *Claustra Religiosa* prorsus antiqua sint, indicant hæc & similia nomina, *Closter* à Latino *Clostrum* seu *Clastrum*, *Münster* à *Monasterio*, *München* urbs, dicta à *Monacho*, quem habet in suis insignibus, *Münchs*, *Münster* / *Wassens*, *Münster* / *Münsterling* / *Monasteriolum*, *Appenzell* / quasi *Abbas cella*. Quis unquam legit de aliquo loco, à Prædicantibus appellato, v. g. *Prædicantens Hofen* / *Prædicantens Münster* / *Prædicantens Zell* / sicut *Wassens Münster* / *Wassens Hofen* &c. 6. Quod in quibusdam templis Religiosorum, quæ Sæctarijs cesserunt in prædam, adhuc nomen Catholicum retineatur v. g. *bey den Barsüßeren* / *bey den Predigeren* &c. quod evidens signum est, hujusmodi domicilia non pro his inquilinis, sed pro Religiosis extructa esse.

IV. Circa *Ecclesiam, templa, & ceremonias* notandum est 1. ipsum nomen *Catholisch* à Græco *καθολικὴ* deductum, hinc enim colligitur, quod Germani fidem suam semper crediderint esse Catholicam, *Allgemein* / consequenter veram, ac illam, quam Christus per totum orbem prædicari voluit. 2. Templum à Germanis semper appellatum fuisse *Ritsh* à Græco *εὐαγγέλιον*, latine *Dominicum*; unde Germanis primariâ templa vocantur *Dom*, vel

Et

Thum

Thun, Kirhen. Hæc autem templa fuisse Deo specialiter consecrata, ac dedicata, indicat vox *Kirch, Wyh / dedicatio templi*, quam quidem Lutherani etiam celebrant, sed in culina tantum & popina. 3. Ipsos Sectarios (si velint intelligi) cogi certa templa in d. & oppida à certis Sanctis, etiam Religiosis, Sacerdotibus, Abbatibus, Episcopis &c. indigetare, quos tamen coli, & invocari prohibent, v. g. bey Unser Lieben Frauen / bey St. Ulrich / bey St. Nelas / bey St. Gallen / bey St. Blas / bey St. Catharina / bey St. Anna / bey St. Veit &c. Quibus nuncupationibus indicatur, ab antiquis Germanis Sanctos fuisse veneratione, & invocatione cultos; ut enim eorum impetrarent patrocinia, ejusmodi loca ac templa ipsi dedicata sunt. 4. De mortuis loquentes consuevit dicere: *Helf ihu Gott / tröst ihu Gott / Gott sey ihm gnädig* &c. quibus bene precandi formulis indicatur, Germanos jam olim credidisse Purgatorium, cum existentes in calo non indigeant ejusmodi precibus, existentes autem in inferno nihil inde juventur. 5. Mendicos dicere solitos: *Bergelt's Gott / Deus compenset, remuneret*; sed cur optarent mercedem, si nulla hominis apud Deum essent merita, hoc est, opera mercede apud Deum digna? 6. Varios anni dies à certis ceremonijs appellari etiam à Sectarijs debere (si velint intelligi) v. g. der Ascher / Mittwoch à cineribus benedictis super capita spargi solitis, die Fastnacht / hoc est, Fastnacht à jejuniis Quadragesimali, der Palmtag, à benedictione & gesta-

tione Palmarum, die Creuz / Wochen à crucibus præferri solitis in supplicationibus, quæ in illa hebdomade instituntur; unde ire ad supplicationes, seu Processiones vocant mit dem Creuz gehen / Viechtmeß / quasi *Missa luminum* à cereis, quæ in festo Purificationis benedicuntur, & accenduntur &c. 7. Germanos benedictionem, & benedicere expressisse per vocem *Segen / segnen* à latino *signo*, scilicet i mutato in e Suevorum more, quasi esset *segno*. Unde dum dicunt, *segne dich* / idem est, ac *zeichne dich mit dem Zeichen des H. Creuzes*; nam signo S. Crucis fieri solent benedictiones. En! quam antiquus apud Germanos S. Crucis, & Benedictionum sit usus. Atque hæc & similia vocabula, ac loquendi formula, jam cum ipsa fide Christiana in Germaniam introducta, continuo in usu esse perrexerunt (vel edidisse aliam & recentiorum earum originem) ac simul manifestè indicant, fidem Romanæ Ecclesiæ, non Lutherana, apud nostros Majores fuisse. Ut adeo vel Germania nunquam habuerit veram Christi fidem, quod admittere durum, & stultum est; vel Ecclesiæ Romanæ habuerit, & adhuc habeat veram, & antiquæ fidei doctrinam.

Ob. 1. Neque Catholici possunt ostendere, ea omnia à fidelibus fuisse credita ante 1200. 1300. 1400. annos, quæ creduntur ab ipsis; ergo nec ipsi habent continam successione in doctrina Apostolica. 2. Quamvis nominari nequeat auctor, tempus &c. novi dogmatis, tamen potuit successi-

ve irrepere error, & dormientibus pastoribus ab inimico supereminari zizania; ergo. R. ad 1. Catholici tamdiu persistunt in possessione pacifica, & quæta præscriptione fidei antiquæ, quamdiu ab adversariis non fuerit manifestè ostensa defectio, error, & apostasia. Ad 2. Licet errores successivè irrepissent in Ecclesiam Romanam, deberet tamen nominari posse iste error, falsum dogma, imò auctor & tempus, cum errores totius Ecclesiæ circa res fidei non possint latenter, & nemine advertente, propter gravitatem rei introduci. Sic licet Lutherus successivè suos errores, & falsa dogmata sparsit, incipiendo ab Indulgentiis &c. tamen sciuntur errores, auctor, tempus, & locus.

23. Ob. 2. Ecclesia Romana moderna in multis adversatur doctrinæ Apostolicæ v. g. in Transsubstantiatione, Missa, Cæna Domini, Purgatorio, Invocatione Sanctorum &c. ergo non ampliùs habet doctrinam antiquam. 2. Pontifices, & Concilia invexerunt multas novitates, de quibus nihil sciebant Veteres: ergo. R. 1. generatim, quòd multa quidem successu temporis ab Ecclesia Romana fuerint explicitè definita, ac pro articulis fidei declarata quæ priùs tantùm credebantur implicitè, utpote in Scripturis, & Traditionibus non clarè expressa; nunquam tamen aliquid definitum est contra

Scripturam, Traditionem, & doctrinam Apostolicam; illud priùs non tollit identitatem fidei, cum eisdem articulos semper crediderint fideles, licet non semper omnes explicitè, utpote nondum explicitè revelatos; antiqui tamen semper debebant esse parati credere omne id, quod explicitè fuerit ab Ecclesia aliquando definitum. Deinde potest fieri mutatio circa ritus & ceremonias, item circa leges pro varietate circumstantiarum sine detrimento fidei. Demum multa finguntur ab hæreticis, & sparguntur falsa v. g. quòd iste vel ille Pontifex instituerit Confessionis Sacramentum, Sacrificium Missæ, Purgatorium &c. cum tamen solum aliquam circumstantiam, aut ritum extrinsecum addiderint, vel Mysterium magis declaraverint &c. Unde R. 2. speciatim ad 1. N. A. vel Dist. juxta explicationem paulò antè datam. Ad 2. D. A. invexerunt novitates in dogmatis N. A. in ritibus C. Ant. Vel invexerunt novitates, declarando & explicitè definiendos ea, quæ priùs tantùm implicitè continebantur in Verbo Dei scripto, vel tradito C. Ant. contraria dogmata statuendo, vel priora abolendo N. A. & C. Plura adducere hujus loci non est, sed spectat ad particulares particularium materiarum tractatus.

SYLLOGISMUS II.

Vera Christi Ecclesia debet habere continuam successio-
nem Episcoporum, præsertim in Cathedra suprema Pe-
tri.

Sed Lutherana non habet continuam successio-
nem Episcoporum, præsertim in Cathedra suprema Petri.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major probatur

1. Ex Scriptura S. ex qua constat,
quòd Christus suæ Ecclesiæ constitue-
rit Pastores, & Doctores, præsertim
unum supremum D. Petrum, Jo. 21.
cui specialiter commisit omnes omni-
no oves suas, dicendo: *Pasce oves meas*:
per Pastores autem, & Doctores intel-
liguntur Apostoli, & eorum Successo-
res Episcopi juxta illud suprema Pasto-
ris monitum ad sibi subordinatos Pa-
stores: *Pascite, qui in vobis est gregem
Dei, providentes non coactè &c neque
ut dominantes in Cleris.* 1. Petri 5. v. 2.
Et juxta illud Pauli: *Attendite vobis,
& universo gregi, in quo vos Spiritus
S. pascit Episcopos, regere Ecclesiam
Dei.* Act. 20. v. 28. Hujusmodi Episco-
pos autem, & Pastores Christus Domi-
nus Ecclesiæ suæ non dedit ad breve
duntaxat tempus, sed usque ad supre-
mi judicij diem, ut testatur idem Pau-
lus: *ipse dedit quosdam quidem Apo-
stolos, quosdam autem Prophetas, alios
verò Evangelistas, alios autem Pasto-
res, & Doctores, ad consummationem
Sanctorum in opus ministerij in adifica-
tionem Corporis Christi: donec occur-*

*ramus omnes in unitatem fidei, &
agnitionis Filij Dei, in virum perfe-
ctum, in mensuram ætatis plenitudi-
nis Christi, ut jam non simus parvuli
fluctuantes, & circumferamur omni-
vento doctrinae, in nequitia hominum*
&c. Eph. 3. v. 11. seqq.

2. Ex Patribus, qui frequenter hac
Episcoporum successione tanquam ar-
gumento evidenti usi sunt ad ostenden-
dam veram Ecclesiam contra hæreticos.
Sic Irenæus l. 3. c. 3. contra Valenti-
num enumerat Episcopos Romanos à
Petro usque ad Eleutherium, qui suo
tempore sedebat, ac dicit, *per hanc
successionem confundi omnes hæreticos.*
Tertullianus de præscript. adv. hæres.
c. 32. Sic insultat hæreticis: *edant ori-
gines suarum Ecclesiarum, evolvant
ordinem Episcoporum suorum, ita per
successiones ab initio decurrentem, ut
primus ille Episcopus aliquem ex Apo-
stolis, vel Apostolicis viris, qui iam ex-
cum Apostolis perseveraverint, habue-
rit Auctorem, & Antecessorem.* Hoc
enim modo Romanorum Ecclesia Cle-
mentem à Petro ordinatum edit. He-
ton. in dial. contra Luciferianos ait: *Ec-
cle-*

clesia non est, qua non habet Sacerdotes; consequenter qua non habet Episcopos, à quibus ordinari debent Sacerdotes: ipsi autem Episcopi debent ordinari ab alijs Episcopis, & sic retro, usque dum veniatur ad Apostolos, qui potestatem ordinandi alios acceperunt immediatè à Christo vel à Petro; dicit enim in medià ante de Hilario Diac. heretico: Neque Eucharistiam consecrare potest, Episcopus & Presbyteros non habens. Cum homine pariter interijt & scela, quia post se nullum Clericum Diaconus potuit ordinare. Optatus Milev. l. 2. contra Parmen. Vestra Cathedra originem reddite, qui vobis vultis sanctam Ecclesiam vindicare. Taceo alios Patres magno numero citari solitos. Non minus enim propter successionem Episcoporum, quam propter successionem doctrinæ Ecclesia vocatur à Patribus Apostolica. Vide Tannerum Anat. Demonstr. 4. §. 2.

3. Ex Ratione 1. Quia Ecclesiæ regimen semper debet esse tale, quale fuit initio à Christo constitutum: à Christo autem constitutum est tale, ut esset unum Caput & Episcopus supremus, nempe Petrus, ceteri autem Apostoli tanquam Episcopi subordinati: ergo semper debet esse unus supremus Episcopus, D. Petri in Cathedra Apostolica Successor, ac alij Episcopi Particulares locorum, ac subordinati, quasi Successores reliquorum Apostolorum. 2. Quia Ecclesiæ semper necessarii sunt Episcopi, qui habeant potestatem, ab Apostolis in se derivatam, pascendi gregem Dei &c. cum ista potestas sit supernaturalis, à nullo homi-

num conventu communicabilis alteri, cum nullus cætus, multò minùs unus homo in individuo, eam habeat per se, nec acceperit ullus à Christo, nisi Apostoli: ergo accipi debet ab Episcopis, Apostolorum Successoribus, & quidem sine interruptione; si enim fieret interruptio, & successio ista cessaret, nemo amplius accipere posset legitime hanc potestatem, cum nemo eam haberet amplius, & dare posset. 3. Quia fideles sunt oves Christi, & ne errent, debent sequi suos Pastores: ergo semper debent dari Pastores, & quidem, quia rectus ordo id exigit, aliqui Majores, aliqui Minores; alias enim esset mera confusio. Majores autem sunt Episcopi: hi autem non possunt se ipsos facere Episcopos: ergo debent fieri ab alijs, hi iterum ab alijs potestatem habentibus, donec deveniatur ad Apostolos per successionem nunquam interruptam.

Ob. 1. Successio personarum nulla est, ubi non est successio doctrinæ Apostolicæ: ergo ista successio personarum, non est nota Ecclesiæ veræ. R. 1. Successio personarum, scilicet Doctorum, & Episcoporum continua ab ipsis Apostolis est signum etiam successionis doctrinæ Apostolicæ, & quidem valde æstimabile, nisi evidenter demonstretur defectio à doctrinâ Apostolicâ. R. 2. N. C. vel Dist. non est nota affirmativa veræ Ecclesiæ, si accipiatur sola, T. C. non est nota Negativa, ex qua rectè inferatur negative. N. C. Rectè siquidem sic interitur: ubi non est successio continua personarum usque ad Apostolos, ibi verâ Christi Ecclesiâ non est, nec Apostolicâ: sed apud Lutheranos &c.

Ec 3

Ob. 2.

Ob. 2. Potest dari successio personarum, & Doctorum, etiam, in aliqua secta falsa: ergo hæc successio non est legitima nota vera Ecclesie. R. T. A. N. C. vel Dist. ut supra: se sola non est nota affirmativa, & proprietas quarto modo C. C. Negativa. N. C.

Minor est evidens.

1. Ex hystorijis, ex quibus evidenter constat, Lutherum non fuisse Episcopum, & Pastores Lutheranorum non ulterius posse retrogredi, quam usque ad Lutherum Patriarcham suum, qui tamen nec habuit, nec dare potuit potestatem *Ordinis* Episcopalis, utpote non Episcopus, adeoque non habens potestatem ordinandi alios, nec potestatem *jurisdictionis*, vi cujus posset administrare Sacramenta, prædicare publice Verbum Divinum &c. utpote excommunicationis, & omni jurisdictione, quam prius accepit à Catholicis Episcopis, per excommunicationem privatus. Ergo in Luthero fuit abrupta successio Episcoporum ab Apostolis derivata, adeoque apud Lutheranos hæc successio non datur; ad hanc enim requiritur, ut aliquis fiat Episcopus, & potestatem ordinandi alios acquirat vel ab Apostolo, vel ab Apostoli successore, habente parem cum Apostolo potestatem. Quod autem nullus possit valide ordinare alios, nisi sit Episcopus, patet manifestè ex perpetua praxi, ac sensu communi totius Ecclesie, etiam Primitivæ, & ex S. Scriptura, ritè intellecta, ac exposita ab Ecclesia, ut traditur in materia de Sacramento Ordinis.

2. Ex propria confessione adversariorum; quippe Gerardus in LL. Theol. tit. de Ecclesia c. 11. sect. 5. sapius dicit, nihil curandam successionem personarum continuam ab Apostolis, sibi sufficere successionem doctrinæ &c. Id quod & alij repetunt. Quod autem ipsis pariter desit successio doctrinæ Apostolicæ, constat tum ex Syllogismo præcedente, tum ex defectu successionis personalis. Rursus fatentur coguntur Lutherani, fidei suæ Doctores, & Ecclesie suæ Pastores fuisse incognitos, totum ministerium Verbi fuisse corruptum: ergo fatentur se non posse probare suæ Ecclesie Pastores à Luthero usque ad Apostolos, imò ante Lutherum nullos fuisse veros Pastores; cum Papa, à quo in ceteros Episcopos debeat profluere vocatio, potestas & Ordinis, & jurisdictionis, juxta ipsos fuerit Antichristus.

Ex quibus colligitur, in Ecclesia Lutherana nullum dari Sacerdotem, consequenter nec talem Ministrum, qui validè conficiat Sacramentum Eucharistie, penitentes validè absolvat à peccatis, & prædicet Verbum Dei legitime. Probat; quia ista potestas est spiritualis: ergo debet accipi, vel immediatè à Deo, vel ab ijs, qui acceperunt à Deo, uti Apostoli, eorumque legitimi Successores non interrupti. Atqui Lutherani Ministri non accipiunt hanc potestatem immediatè à Deo; quomodo enim id probant? Neque ab Apostolis, eorumque legitimis Successoribus, parem potestatem habentibus; accipiunt enim vel à Magistratu Civili, cui nunquam dictum est à Christi:

Ho: *Pasce oves meas &c. quorum remis-
seritis peccata &c. Hoc facite in meam
commemorationem &c. Ite in mundum
universum, predicare Evangelium &c.*
Vel accipiunt à Ministerio Ecclesiastico:
atqui istud non habet potestatem ordi-
nandi & vocandi Ministros à se,
neque ab Apostolis propter defectum
continuae successionis, vi cuius semper
debuissent accipere alij ab alijs retro-
grediendo usque ad Apostolos, quod
factum non est; nam in Luthero ista
successio fuit interrupta.

17. Ob. 1. Deus in regenda Ecclesia non
semper utitur successione Praesulum
ordinaria, sed subinde extraordinaria,
sive non semper vocat Ministros me-
diatè, scilicet mediante homine, cui
olim potestatem concesserat, sed sub-
inde etiam immediatè per se. Sic in
Veteri Testamento extraordinarie misit,
& immediatè per se vocavit Prophetas,
ut suae Ecclesiae collapsae prospicerent.
Pariter fecit in Novo Testamento, ex-
citans Lutherum velut Eliam, aut Jo-
annem Baptistam, ut restauraret Eccle-
siam suam in gravissimos errores pro-
lapsam. 2. Omnino, Deus potest uti-
que aliquem, vel aliquos viros egre-
gios vocare modo extraordinario, &
immediatè per se, & subinde solitus est,
sed simul observat haec duo. 1. Ejus-
modi viros talibus signis, & suae extra-
ordinariae Missionis characteribus in-
struit, nimirum vel dono miraculorum,
vel extraordinariae vitae sanctimoniam, vel
utraq; hac dote simul, ut nemo pru-
dens dubitare possit, eos esse speciali-
ter à Deo missos: nihil tale reperitur in
Luthero, sed contraria omnia. 2.

Non mittit, ut aliter doceant, quam ij,
qui sedent super Cathedram Moysis,
vel Petri, nec, ut Ecclesiae Universae
doctrinam mutent, sed ut eandem ma-
jori fructu praedicent, ac potissimum,
ut corrigant perverfos mores, homi-
nes abducant à vitijs, & virtutes im-
plantent. In Prophetis Antiqui Tes-
tamenti fuit insuper haec ratio mittendi,
ut mundo praenuntiarent futurum
Messiam, & alia, quae spectant ad Reg-
num Christi, & ad Ecclesiam futuram
Novi Testamenti. Ceterum omnibus
risum movent Lutherani, dum Luthe-
rum, hominem sceleratissimum, & nul-
la Prophetici Spiritus dote insignem,
comparant cum Prophetis, cum Elia,
Joanne Baptista &c. utpote vitâ & mo-
ribus dissimillimum.

18. Ob. 2. Etiamli Ecclesia Lutherana
non possit ostendere successionem Prae-
sulum usque ad Apostolos, tamen po-
test esse ac dici Apostolica: ergo. Ant.
prob. Ecclesia Christi jam tempore A-
postolorum erat, & in Symbolo dice-
batur *Apostolica*; licet tunc nulla ad-
huc esset successio Praesulum: ergo.
2. N. Ant. Ad probationem, quamvis
initio non habuerit successionem Prae-
sulum formaliter, habuit tamen radi-
caliter, hoc est, jam tum exigebat Ec-
clesia Christi continuam per secura
tempora successionem Praesulum pro-
pter promissionem Christi sibi factam.
Vel: successionem initio habuit in actu
1. licet non habuerit in actu 2. sicut in
infantia datur discursus quoad actum
1. sive in radice & potentia, non quo-
ad actum 2. Tempore Apostolorum
nulla opus erat successione formali, &
actuali.

actuali, cum sine hac facile constaret, quod Pastores Ecclesie suam potestatem acceperint à Christo; nunc autem sine actuali successione ostendi non possent, quomodo suam potestatem derivassent à Christo moderni Ecclesie Præsules.

An Ecclesia Romana habeat continuam successione[m] Episcoporum, praesertim in Cathedra Petri?

R. Affirmative. Probatum de successione in Sede Pontificis Petri (si enim probatum fuerit de hac, eo ipso probatur de aliorum Præsulum legitima successione Apostolica; cum Episcopi, & inferiores Pastores suam potestatem, ordinationem, & missionem derivent ab hac Sede Apostolica & Pontificia Petri) de hac, inquam, successione probatur 1. negative; quia ab Adversarijs non potest ostendi ulla moralis interruptio successione[m] continuam Pontificum Romanorum usque ad modernum Papam Clementem XI. ergo Romana Ecclesia manet in possessione legitima successione[m].

Præbatur 2. positive ex historijs tam profanis, quam Ecclesiasticis, in quibus de sæculo ad sæculum accurate referuntur Pontifices ordine sibi succedentes, eorumque gesta & mores, incipiendo à D. Petro, serè sicut Imperatorum Catalogus à Julio Cæsare usque ad modernum Augustissimum Carolum VI. accurate contextitur ab Historiographis. Videatur Bellarminus, Baronius, Gaultierius & alij. Proinde nos Catholici irrefragabiliter possumus ostendere,

quomodo omnes & singuli Sacerdotes, Episcopi, Archiepiscopi &c. sint legitime vocati, & ordinati, potestate tam Ordinis, quam Jurisdictionis Spirituallis præditi; quippe Sacerdotes & Parochi eam accipiunt ab Episcopis consecrantibus, & hi ultimatò à summo Pontifice, qui nunc est Clemens XI. qui successit Innocentio XII. Antè hunc fuere Alexander VIII. Innocentius XI. Clemens X. Clemens IX. Alexander VII. Innocentius X. Urbanus VIII. Gregorius XV. Paulus V. Leo XI. Clemens VIII. & sic per singula sæcula ascendendo devenitur denique ad S. Petrum Apostolum, qui ab ipso Christo audit: *Pascere oves meas.* Jo. 21. & sic constitutus est Pastor Universalis omnium Christi ovium, Caput Apostolorum, & Rector totius Ecclesie, cum omni potestate spirituali, quæ requiritur ad regendas oves rationales, easque perducendas ad beatitudinem supernaturalem, ac æternam.

Ob. 1. Successio Pontificum sæpius fuit interrupta 1. Per illicitam, & Simoniacam occupationem Sedis Romanæ. 2. Per Anti-paparam dissensionem tempore Schismatum, dum subinde duo vel tres simul erant Pontifices. 3. Per hæresim & apostasiam, in quam lapsi sunt quidam Pontifices: ergo. 2. Negando, his casibus unquam moraliter fuisse interruptam successione[m] Pontificum (physica enim interruptio, per breve tempus vacante Sede, nihil obest, sicut Solij Imperatorij vacatio, quæ necessariò propter mortalitatem humanam sæpius debet contingere, nihil obest successioni Imp-

ERATO

ratorum) quippe in primo casu, quo aliquis illegitimè intruditur, nec postea ab Ecclesia acceptatur (nam acceptatio Ecclesie subsequens esset nova, & valida electio, omnes defectus Juris humani supplens) censetur Sedes Romana ad tempus vacare. In altero casu vel unus est verus Papa, utpote à majore Ecclesie parte acceptatus, vel si nullus sit verus propter defectum sufficientis acceptionis, iterum censetur vacare Sedes: sicut Solium Romani Imperij Politici in ejusmodi calibus censetur vacare. Quanto autem tempore vacare possit, determinari ultimè nec potest, nec debet, sicut fit in alijs rebus moralibus innumeris. In tertio casu (quem tamen possibilem negant multi cum Bellarmino) si Papa ut homo privatus incidere in hæresim notoriam, desineret esse Papa, & sic vacare inciperet Sedes. Vide theses nostras præteriti anni de Romano Pontifice art. 4.

Dices. Magnum illud schisma in Concilio Constantiensi terminatum, & circa annum Christi 1380. inchoatum, in quo tres se gerebant pro Romano Pontifice, duravit circiter 40. annis: ergo, si tempore schismatis censetur vacare Sedes, vacavit valde notabili tempore, consequenter fuit utique interruptio *moralis*. R. in hoc tristi schismate semper fuit unus & verus Pontifex, licet non omnibus sufficienter cognitus; ceteri autem fuerunt putatij tantum, & Antipapæ, ac proinde non fuit interrupta successio moraliter; non enim est credibile, quod Christus tanto tempore relinquat Ecclesiam, legitimo Capite destitutam. Adde,

R. P. Pichier Theol. Polemica.

quod in hoc diuturno schismate satis etiam emicuerint *veri* Pontifices, qui scilicet succedebant Urbano VI. Quamvis ex ejusmodi schismate ingens incommodum patiatur Ecclesia, nullum tamen patitur damnum irreparabile, quia Pontificum dubiorum acta cessante schismate vel infirmantur (cum non sit obligatio sequendi Pontificem duntaxat *probabilem*) vel confirmantur à Papa futuro *certo & indubitato*, prout etiam factum est finito hoc schismate à Martino V.

Ob. 2. Successio Pontificum est 21. valde dubia, quia statim de primo Successore Petri dubitatur, fueritne Clemens, an Linus: ergo. 2. Aliqui Pontifices fuerunt valde seclerati. 3. Ecclesia Romana non habuit successionem ceremoniarum earundem v. g. in Baptismo, in quo olim non adhibuerunt exorcismos, uti nunc: sic & alias olim ceremonias habuerunt in Missa &c. R. ad 1. N. A. ratio addita nihil probat, quia parum refert, an inter D. Petrum & Clementem alius intercesserit Pontifex, modò semper unus successerit alteri; lis enim inter Auctores non est, an D. Petro successerit immediatè aliquis in supremo Regimine, sed utrùm immediatè successerit Clemens, vel ante Clementem successerit Linus, & Cletus; quod posterius est probabilius: sed quidquid dicatur, successio mansit integra: nec fuit interrupta. Ad 2. Sit, quòd paucissimi quidam, respectu tanti numeri, fuerint mali Pontifices, quorum tamen pessimus melior existit Luthero: qui hoc ad rem? Nunquid & inter progenitores Ch. sti

Ff

cau-

enumerantur homines scelerati? Propterea tamen linea stirpis Davidicæ non fuit interrupta. Mala vita Pontificis non debet præjudicare, & derogare ejus potestati, jurisdictioni, infallibilitati in fidei decretis; sicut valor Sacramentorum non est alligatus probitati Ministris; ne scilicet malè esset consultum fidelibus, & Ecclesiæ. Ceterum si Lutherani adeò delectentur, ut apparet, sordibus Pontificum, quas semper habent in ore; necesse non est, ut Româ petant istum odorem; invenient domi suæ, quos carpant, flores non dissimiles, minore in evolvendis historijs studio. Adeant duntaxat Lutherum suum. Ad. 3. Quid successio ceremoniarum spectat ad successionem Episcoporum? Dein quomodo constat Adversarijs, olim etiam ab Apostolis non fuisse adhibitos exorcismos? Unde constat ipsis, quòd Apostoli in collatione Baptismi recitaverint orationem Dominicam, vel alias illas ceremonias adhibuerint, quas hodie adhibent Lutherani? Nunquid & ipsa Confessio Augustana faretur satis art. 21. ritus & ceremonias posse esse varias, *neque Canones* (en! supponunt, ritus pleros-

que pendere à Jure Pontificio, quando scilicet Christus nihil determinavit) *esse tam diversos, ut ubique eosdem esse ritus velint?*

Ob. 3. Etiam Imperatores Romani 22. Ethnici olim, & nunc Turcici, non carent successione: ergo successio personarum nil juvat Ecclesiam Romanam, nec ea est propria veræ Ecclesiæ. R. N. C. non enim successio personarum qualiscunque reperitur in Ecclesia Romana, sed talis, quæ promissa est à Christo, volente suam Ecclesiam regi ab Episcopis, & uno Capite usque ad finem mundi, quæ conservata est mirabiliter inter tot hostium, & inferni machinationes. Et ista successio est propria veræ Ecclesiæ ita, ut, quæ illam non habet, vera non sit, illa autem vera sit, quæ habet eam, saltem sumptam cum alijs notis. Ceterum comparatio circa successionem Præsulum fit non cum catibus Paganorum & Gentilium, sed cum alijs Ecclesijs Christianis; his enim est, qua ratione Ecclesia Christi vera discerni possit à sectis falsis, quæ etiam se dicant Christianas.

SYLLOGISMUS III.

Vera Christi Ecclesia non est, quæ malum habet Auctorem, & vitiosam originem.
Sed Lutherana habet malum Auctorem, & vitiosam originem.
Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major

Majior est indubitata.

23. 1. Ex Scriptura S. *Mala arbor malos fructus facit; non potest arbor mala bonos fructus facere.* Mat. 7. v. 17. 18. *Nunquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? v. 16. &c. In malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Sap. 1. v. 4.

2. Ex lumine naturali. Quis enim ex fonte turbato hauriat puram aquam? Quis pretiosum liquorem infundat in vas sordidum? Quis prudens igitur credat, Deum Sanctissimum, Sapientissimum, docere voluisse homines sanctitatem & justitiam per hominem sceleratum? Quis credat, majori veritatis lumine collustrasse hominem perdidum, ac vitijs deditum, quam sanctissimos quosque viros? Divinæ ac celestis Sapientie thesauros defodisse in foetida cloaca? Ad erudiendam Sponsam suam dilectam, ad reformandam Ecclesiam (si tamen possibile foret eam aliquando labi in errores fidei, in hæreses, in idololatram &c.) usum esse instrumentum tali, quod simul est instrumentum diaboli ad DEUM offendendum? &c.

3. Ab exemplo omnium hæresum, quæ nunquam habuerunt bonos Auctores, sed semper sceleratos, ac turpem originem. Pessimus fuit Simon Magus, omnium ab Ecclesia apostatarum Coryphæus, obscænitissimus Nicolaitarum Auctor, primogenitus Sathanæ Marcion, ut eum appellavit S. Polycarpus, invidiâ tabescens Arius erga Episcopum Alexandrinum, quam
R. P. Pichler Theol. Polemica.

Cathedram sibi destinaverat, ceteri plerique superbiâ tumidi, & repulsæ ab aliquo dignitatis gradu, quem ambiebant, impatientes. Nullus unquam exstitit Apostata ab Ecclesia Romana, Novator nullus, sectæ cujuscunque Auctor nullus, qui sanctimonia vitæ fuisset celebris, quem pietas & pura Divini cultûs intentio ad novitates impulisset, quem non varia, præsertim superbiæ ac luxuriæ, scelera infamem reddidissent, vel saltem gravissimè suspectum. Quis igitur prudens adhæreat alicui sectæ, cujus Auctorem constat fuisse malum, & vitiosam originem?

Minor probatur evidenter

1. Ex vita & libris Lutheri toti mundo notissimis. Quippe evidentiâ historicâ constat, Lutherum 1. fuisse Auctorem, & Protoparentem Ecclesiæ Lutheranæ, à quo & nomen habet; cum nemo ante Lutherum ita crediderit, ut postea Lutherus docuit. 2. Fuisse hominem perdidum Deo, rebellem suis legitimis Superioribus, vocifragum, apostatam, violatorem Monialis Deo pariter obstrictæ per votum continentia perpetuæ, quacum sacrilegum attentavit inire Matrimonium, arque in hoc damnato apostasiæ, & irriti Matrimonij statu usque ad finem vitæ persistit. 3. Fuisse blasphemum, quod ut probem, omiſſis alijs Lutheri dictis blasphemis quàm plurimis unice adduco verba illius, quæ habet to. 2. Wittenb. gedruckt von Hans Lust 1548. p. 266. ubi ita scribit: *Wer ist seines*
Ff 2 *Herr*

Herzens mächtig? Wer kan dem Teuffel und Fleisch widerstreben? Ist's doch nicht möglich, daß wir uns der geringsten Sünd erwidhren möchten / sintemahl die Schrift sagt / daß wir des Teuffels g. fangen seynd / als unsers Zu. stien und Gottes, daß wir thun müssen / was er will / und uns eingibt ic. Quæ verba, quia diabolus vocant Deum nostrum, & quidem ita testante Scriptura, hominibusque omnem libertatem in vitandis peccatis adimunt, adeo sunt horribilia, blasphemia, & abominanda, ut etiam Lutheranos summopere offendant, Lutheri licet scurrilitatibus jam assuetos. Unde nuper nemo (à se dictus Horallethor) thraconicè negavit, hæc verba in Lutheri libris reperiri, & ut alijs quoque persuaderet, centum aureos appromisit se procuraturum R. P. Casparo Mändl, si hæc verba in libris Lutheri ostenderit. Legat Horallethor citatum tomum & pag. ac inveniet (indè enim ego exscripti) atque aurei sui promissi, si quidem vir sit alicujus fidei, non obliviscatur. 4. Fuisse tam scurrilem in verbis & scriptis, adeo maledicum, ut parem Scriptorem vel nullum, vel non nisi summè ptoervos, reperire sit. 5. Tradidisse doctrinas prorsus scandalosas, ad peccata trahentes, à bonis operibus avocantes. v. g. has: *Caveamus à peccatis, sed maxime à legibus & operibus bonis, solumque promissionem Dei attendamus & fidem.* serm. de Nov. Testam. seu de Mil. in fine. *Summa ars & sapientia Christianorum est nescire legem, igno-*

rare opera & totam justitiam activam. argum. in ep. ad Gal. to. 1. Witt. Germ. p. 2. 6. Sibi sæpius contradixisse. Ut alias innumeras contradictiones taceam, pro exemplo unicum assero. In Postilla Eccles. super Dom. 1. post Epiph. edit. Witt. 1584. p. 168. docet, Ecclesiam, sive Concilia, utut sancta sint, errare tamen posse in rebus fidei. At in Tract. de veteri vera Ecclesia to. 7. Witt. Germ. 1554. p. 562. docet oppositum, dicens: *Ecclesia nec debet, nec potest mendacia & errores docere, ne in unico quidem articulo &c. & qui posset aliud fieri, cum os Dei sit os Ecclesia? Item: Deus non potest mentiri, ita nec Ecclesia.* Ita Lutherus, qui planè mirabilis vir est, utpote necessitatus ad dicendum verum; cum ex duabus propositionibus contradictorijs, quas fecit plurimas, alterutra necessario sit vera. Vide nostrum *Examen Polemicum August. Conf. art. 2. infra.*

Neque dixerint, etiam S. Augustinum multa retractasse. Nam contra est 1. aliud est *retractare*, aliud est *sibi contradicere*; qui retractat, fatetur suum errorem circa illam materiam, in qua retractat: non verò, qui sibi contradicit, utpote vel non amplius memor illius, quod prius dixit, vel pertinaciter inhaerens suis dictis, & ex superbia nolens errorem fateri. 2. S. August. retractans emendavit, quod ex infirmitate humana, & ignorantia minus bene scripserat; Lutherus verò sibi contradicens non emendavit perperam & scienter contra Ecclesiam scripta, sed dubium reliquit mundum, quid ipse docuerit, nunc

nunc istud nunc aliud pro impetu effu-
rens. 3. S. August. non se iactavit
Reformatorem Ecclesie, Evangelistam,
Prophetam, uti Lutherus, & ideo errare
potuit, retractare decessit: turpe autem
est, ipsum Reformatorem Ecclesie er-
rare, retractare, vel potius sibi contra-
dicere &c.

25. 2. Ex vitiosa origine, & causa defe-
ctionis Lutheri ab Ecclesia Catholica.
Causa enim & origo prima fuit vel su-
perbia, vel invidia, vel avaritia, vel
omnes tres simul, ut scribit Florim.
Remundus de Ortu & Progress. hæref.
valde enim dolebat Luthero, munus
promulgandi Indulgentias Jubilæi ab
Augustiniani ad Dominicanos trans-
latum fuisse. Cochleus in Actis Lu-
theri. Hinc enim passione indomita
percussus à Cathedra non tantum abusus
Indulgentias carpere, ac alios fidei arti-
culos sugillare cepit, præter intentio-
nem ex animi intemperie ulterius pro-
gressus, ac in varios errores prolapsus.
Iustus polinodiam canere, ex superbia
parere noluit, imò, quam cecinit hic
Augusta, in publicum progressus ite-
rum negavit se cecinisse. Sed quæcun-
que ex his vitijs, an superbia, invidia,
vel etiam luxuria fuerit causa defectio-
nis, iusta non fuit, sed detestanda: *Hæc
causa non propter Deum capta est, nec
propter Deum finitur*, dixit ipsemet
Lutherus in disputatione cum Eckio
Lipsiæ. Cæterum sperabat Lutherus
fulmen Vaticanum ope Saxonis effuge-
re, sed non potuit. Unde in Pontifi-
cem Romanum, Leonem X. ad quem
eodem tempore scilicet 6. Sept. 1520.
ita scripsit adulate calamo: *Appella-*

*vite Danielem in Babylone (in medio
Leonum, Exechielem inter scorpiones,
agnum in medio Luporum) & innocen-
tiam tuam insignem egregio studio tu-
ratus sum. Scilicet celebratior &
angustior est in omni terrarum orbe tot
tantorum virorum litteris cantata o-
pinio, & vita tua inculpata fama,
quam ut à quovis vel maximi nominis
possit quavis arte impeteri &c.* Vati-
niano odio exardescere cepit & im-
placabili, omnibus diris eum devovens,
ac Antichristum appellans, postquam
accepit Bullam Excommunicationis,
quæ tunc jam erat Romæ expedita, dum
istà ad Pontificem scripsit Lutherus,
ejus tamen rei adhuc ignarus. Hoc
fuit initium malorum. An putas, Dei
causâ tumultuari cepisse Lutherum?

3. Ex defectu vocationis legitimæ,
si enim Lutherus à Deo ad opus Refor-
mationis vocatus non est, Lutheranis-
mi planè vitiosa est origo. Atqui voca-
tus non est à Deo, nec immediatè per
se, & modo extraordinario, quia in Lu-
thero nullum signum, nullus charac-
ter hujus extraordinariæ vocationis
reperitur, nimirum nec gratia miracu-
lotum, nec inulitata vitæ sanctitas, imò
ipse fatetur, se hoc modo non esse vo-
catum, dicens to. 2. Jen. Lat. f. 431.
*Gloriari non possum, quod Deus de cæ-
lo sine medio me miserit.* Neque vo-
catus est mediatè à Deo, & modo or-
dinario. 1. Quia nulla potest dari vo-
catio ad novam fidem introducendam,
cum Ecclesia Christi debeat esse *perpe-
tua*, & indefectibilis, ut fatetur ipsa
Confessio Aug. art. 7. 2. Quia, licet
posset Ecclesia deficere in fide, nulla

vocatio mediata, quæ sit per homines, sufficeret ad tantum munus, quale est reformare Ecclesiam in rebus fidei. 3. Quia vel fuit vocatus à Magistratu Ecclesiastico, vel à Politico! Non ab Ecclesiastico, quia Superior Religiosus eum mittens ad prædicandum nec potuit nec voluit dare potestatem prædicandi novam fidem, imò licet voluisset & potuisset dare, hæc tamen potestas fuisset iterum adempta à supremo Ecclesiæ Prælato, dum fuit tanquam perduellis excommunicatus. Non à Magistratu Politico Wittenbergenfi; iste enim nec Jure Divino nec Humano habet potestatem vocandi Ministros Ecclesiæ. Neque profuit Theologici Doctoratus gradus, utpote quem ipse contemnit to. 2. Witt. Lat. in assert. artic. art. 30. ubi approbavit omnes articulos Huslij, inter quos est etiam iste: *Universitates, Studia, Collegia, Graduationes, & Magisteria in eisdem non plus Ecclesiæ profunt, quam diabolus*, licet idem Lutherus to. 5. Jen. Germ. p. 492. omnia tribuat suo Doctoratui: *Dixi sape, ait, & iterum dico, totum mundum me non accepturum pro Doctoratu meo; quia aliàs desperare deberem, si tale ac tantum mihi incumbens negotium, sicut fur irrepens, absque vocatione & mandato Dei cepissem.* Quasi verò in collatione Doctoratus conferretur potestas prædicandi quilibet pro libitu, & non potius per expressum juramentum omnes Candidati adstringerentur ad nihil docendum, quod Ecclesiæ sit contrarium. Denique bene observa, pro vocatione Lutheri nihil posse afferri,

quod non pariter servire possit ad defendendam vocationem Calvinij, Zwinglij, Pelagij, Arrij, & cujusvis hæretici. 4. Ex Confessione Augustana, quæ est primus liber Symbolicus Lutheranorum. Hæc Confessio, ut ipsi exprobrant Theologi Palatinales apud Szentivani in *Responsis non Responsis* p. 28. imprimis scripta est paucorum Theologorum consilio, pauci Ordines Imperij eam exhibuerunt, labor scriptoris & defensio soli Melanchthoni incubuit. Ad hæc scripta est cum festinatione & temporis angustia, Augustæ in diversorio, in Comitij urgente Cæsare exhibita cum maximo metu periculorum, postea verò illi ipsi, qui Confessionem scripserunt, aliqua subinde correxerunt, ut satis ostendit editionum diversitas. Contraria omnia evenerunt in Concilio Catholicorum Tridentino, cui post 18. annorum deliberationes & discussiones rerum à præstantissimis Theologis institutas subscripserunt Cardinales 4. Archi-Episcopi 25. Episcopi 168. Abbates 7. Procuratores absentium Episcoporum 39. Generales Ordinum 7. assentientibus Legatis Imperatoris, Regum, & Principum plurimorum &c. Dein Confessio Augustana, & ejus Apologia scætet mendacijs & falsitatibus, cujusmodi 40. annotavi ego in *Examini Polemici editione altera in fine*, Tannerus autem in Anat. p. 3. ad minimum 130. falsitates, in Augustana Confessione ejusque Apologia contentas, aperte detegit. Præclari Auctores Lutherana Ecclesiæ Lutherus & Melanchthon! præclara origo! Quis sit tam vecors, ut

ex ejusmodi fontibus se credat sanam & puram fidei doctrinam haurire posse? Est evidenter incredibile.

26. Ob. 1. Lutherus non est Auctor Ecclesie Lutherane, quia non attulit novam doctrinam, sed antiquam & Apostolicam: ergo. R. 1. Hec est antiqua nenia omnium hæreticorum, qui ad solam Scripturam, varias interpretationes patientem, & ad doctrinam Apostolicam semper provocabant: ergo causa Lutheranorum per hoc effugium non fit melior, quam cuiuslibet hæresarchæ. R. 2. Ex superioribus dictis patet falsitas Antecedentis. R. 3. Lutherus juxta Lutheranos saltem fuit Reformator Ecclesie, & ita docuit, qualiter per mille & amplius annos nemo ante ipsum: ergo est incredibile, quod attulerit doctrinam Apostolicam, & veram; alias enim per tot sæcula nemo fuisset in vera fide, & nulla in Ecclesia sana doctrina. R. 4. Est per se incredibile, quod homo passionibus superbiæ, odij, &c. excæcatus magis illuminatus fuerit, & perfectius intellexerit, quænam sit vera & Apostolica doctrina, quàm innumeri sapientiæ, sanctitatis, miraculis clarissimi viri, & fortissimi Martyres. Quæso, quo fundamento id verisimiliter probant Adversarij?

27. Ob. 2. Licet Lutherus caruisset omni vocatione speciali & externâ ad reformandum, habuit tamen vocationem generalem, & communem omnibus Christianis, quæ consistit in hoc, quod, quando Ecclesia est perturbata per falsas doctrinas, vel per persecutiones, eo ipso quilibet habeat potestatem prædicandi purum Verbum

Dei, impugnandi errores, Ecclesiam in necessitatibus constitutam juvandi, quicumque juvare, & emendare potest; sicut quando est incendium, non opus est vocatione speciali ad illud extinguendum, sed ipsa necessitas proximi & charitas vocat satis, & obligat quemlibet, qui potest, ad opem ferendam. Sic Ecclesie publica necessitas erat sufficiens Lutheri vocationi. R. 1. Quancunque sit Ecclesia perturbata, nunquam Christus ejus gubernaculum deserit, nunquam permittere potest, ut portæ inferi prævaleant, nunquam desistit eam docere, ne in errorem incidat columna & firmamentum veritatis circa res fidei. R. 2. Permissio, quod Christus suam Ecclesiam ita desereret, ut tota (quod tamen impossibile est) erraret in articulo aliquo fidei, tamen non posset quilibet statim accurrere, & prædicare Verbum Dei sine legitima & speciali vocatione; si enim id liceret, sub hoc prætextu quilibet involare posset in munus docendi, & sic forent tot novæ doctrinæ, discrepantes &c. quot current, & prædicarent non missi, non vocati, uti contigit tempore Lutheri; mox enim Lutheri exemplo stimulati, & prætexentes reformationem Ecclesie, prædicare cœperunt non missi Calvinus, Zwinglius, Oecolampadius, Carolstadius, Bucerus, Mynsterus, Servetus &c. & quilibet novam doctrinam, parique jure. R. 3. Unde probat talis, qui in publica necessitate accurreret, se recte docere, se esse infallibilem, se magis sapere, quàm reliquos omnes &c. ? R. 4. Paulus universaliter prohibet prædicare

care sine legitima missione seu vocatione, nec excipit perturbatum Ecclesiae statum, dum dicit: *quomodo predicabunt, nisi mittantur?* Rom. 10. v. 15. *Nec quisquam sibi sumit honorem, sed qui vocatur à DEO tanquam Aaron* Hebr. 5. v. 4. R. 5. Hoc effugium servire posset omnibus Hæreticis, & Sectarijs.

Dices. Qui veram prædicat doctrinam, ille habet sufficiens indicium, quod sit vocatus à Deo: sed Lutherus prædicavit veram doctrinam, quia purum Dei Verbum: ergo. R. 1. Hoc argumento iterum omnes hæreticos uti posse, Pelagianos, Arianos, Wicleffitas, Hussitas &c. imò quemlibet alium, qui hodie surgeret, & Scripturam pro suo arbitrio explicans novam fidem spargeret. Notetur bene hæc instantia; est enim Lutheranis insolubilis. Si dicant, alios non attendere purum Dei Verbum, idem sibi regeri ab alijs audient. R. 2. Doctrinam veram afferre pro signo legitime vocationis est petere principium; quia in questione est, utrum Lutherus veram doctrinam proposuerit: quod autem non prædicaverit veram doctrinam, probatur ex hoc ipso, quod non fuerit vocatus à Deo: *Quomodo enim predicabunt, nisi mittantur?* Nemini enim assistit Deus, nisi quem ipse mittit. Ex vocatione debet judicari doctrina, non ex doctrina vocatio.

An Ecclesia Romana non habeat malum Auctorem & vitiosam originem?

28. R. Non. Ratio est in promptu.

Auctor fidei, quam tenet Romana Ecclesia, non alius assignari potest, nisi Christus principaliter, *qui eam sibi acquisivit sanguine suo.* Act. 20. v. 28. Secundario Apostoli, & ipsa Ecclesia, assistente Christo & Spiritu S. proponens ea, quæ credenda & facienda sunt; cum juxta hæcenus disputata, & ab Adversarijs data; saltem olim Romana Ecclesia Christum habuerit Auctorem, veraque fuerit Ecclesia: quæ autem semel fuit vera Christi Ecclesia, habet perpetuam sibi promissam Spiritus S. assistentiam, ut nunquam possit deficere tota, ac in peccatum hæreses vel apostasia cadere. Atqui Christus utique est Auctor sanctus, Ecclesia utique semper est sancta. Imò & Pontifex, si solus aliquid decidat, uti potest, ex Cathedra loquens, *sanctissimus est*, scilicet ratione officij, quæ Vicarius Christi, & in rebus fidei specialiter adjutus à Spiritu S. quamvis ut homo privatus, & non quæ docens universam Ecclesiam, possit absolute esse sceleratus. Non itaque malum Auctorem, non vitiosam habet originem Ecclesia Romana.

Dices. Papa est Auctor dogmatum Ecclesie Romanæ: Papa sepe fuit malus: ergo. M. P. quia Romanenses non minus à Papa dicuntur Papista, quam Protestantes à Luthero Lutherani: ergo vel Lutherus non est Auctor Ecclesie Lutherane, vel Papa erit pariter Auctor Ecclesie Romanæ. R. 1. N. M. Papa est potius interpret & os Dei, per quod nobis fidei dogmata proponit Deus infallibiliter, & hoc os, iste interpret, & Rector Ecclesie est constitutus.

stitutus à Christo, iste audiit: *pasce oves meas.* Jo. 21. *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Luc. 22. Nihil simile potest dici de Luthero, iste non sedit super Cathedram Petri, non fuit vocatus à Deo, non constitutus Christi Vicarius. Ac insuper, quod bene notandum est, nullus Papa proposuit novam doctrinam priori, ab Universali Ecclesia receptæ, contrariam, sicut tamen Lutherus fecit. §. 2. N. Mi. quod sæpe; nam rari fuerunt mali & scelerati Papæ; isti tamen vel nihil definiunt circa res fidei, vel, si definiunt, id non facere potuerunt ut privati homines, sed ut *Vicarij Christi*, sub qua ratione & ab omni errore ac lapsu immunes sunt, & titulo *Sanctitatis* gaudent: peccata Pontificum sunt peccata ut hominum *privatorum*. Lutherus & docens & non docens fuit homo privatus, erroribus obnoxius, imò oppletus, tam contra fidem quam contra bonos mores. Nunquam fuit constitutus Christi Vicarius,

D. Petri Successor &c. §. 3. N. probationem, quod pari modo nos vocemur Papistæ, quo ipsi dicuntur Lutherani. *Papa* est nomen officij, & supremi Præsidis in Ecclesia, à Christo constituti, & ideo *Papista* nihil aliud sonat, quam hominem addictum Christi Vicario, cui tanquam uni Capiti per totum orbem parent omnes fideles: ergo idem significat, ac *Christianus*, *Catholicus*; atque sic non nominamur à persona privata. Econtra *Lutherus* est nomen apostatæ & execrati Monachi, hominis privati, nullam habens connexionem cum Christo, cum Universalitate fidelium: & hinc Lutheranus significat hominem addictum puro homini, scelerato, Deo & Superioribus legitimis rebeli &c. consequenter non minus probrosum est vocari Lutheranum, quam Calvinistam, Zwinglianum, Hussitam, Pelagianum, Nestorianum, Arianum &c. ab Auctoribus harum sectarum.

ARTICULUS III.

De Nota Unitatis.

SUMMARIUM.

1. Aliud est Ecclesiam esse unicam, & aliud esse unam.	5. 6. 7. 8. Quid Lutherani excipiant, & opponant.
2. Una diverso modo dicitur.	9. Lutheranam sectam non esse concordem in doctrina fidei, constat ex Lutheri contradictionibus.
3. Hic tantum sermo erit de Unitate doctrina, & Unione cum Capite.	10. Ex dissensione suorum Doctorum perpetua.
4. Veram Christi Ecclesiam debere esse concordem in doctrina, multipliciter probatur.	11. Ex discrepantia librorum Symbolicorum.
- R. P. Pichler Theol. Polemicæ. G g 12.

12. *Demum à priori, quia Lutherani non parent uni Iudici.*
13. *Ecclesia Romana semper est concors in rebus fidei, ut patet à posteriori.*
14. *Et à priori, cum sequatur unum infallibilem Iudicem.*
15. 16. *facilia sunt, qua contra unitatem Ecclesia Romanæ obijciuntur.*
17. 18. 19. *Demonstratur necessitas alicujus supremi Iudicis Controversiarum in vera Ecclesia.*
20. 21. *Quid illi possit & soleat opponi.*
22. *Apud Lutheranos nullum agnoscitur Iudex supremus Controversiarum fidei.*
23. *Nec Scriptura S. aut Spiritus S.*
24. *Nec Magistratus Politicus.*
25. *Nec Spiritus internus potest statui pro Iudice.*
26. *Ecclesia tamen Romana semper habuit Caput & Iudicem supremum legitimum.*
27. *Nec integra Concilia cum Papa,*
28. *Nec Papa solus unquam erravit definiendo aliquem fidei articulum.*

1. Sciendum 1. Aliud est Ecclesiam esse unicam, & aliud esse unam. Unica erit, si præter illam non alia existat, qua vera sit & salvifica. Unicam debere esse Ecclesiam, demonstravimus in opusculo de Indifferentismo, & supra à pag. 35. & 59. idque clarum est ex SS. literis, in quibus Ecclesia dicitur *Corpus Christi, unum ovile* &c. Unica igitur esse debet, scilicet *Totalis*; nam partiales & particulares Ecclesias (inter se tamen conspirantes) dari plures, v.g. Gallicanam, Indicam, Peruanam, Chinensem, Moguntinam, Augustanam &c. nemo negat. De hac Ecclesie unitate hic non est sermo, sed de unitate, de qua

2. Sciendum 2. ex Bellarm. Ecclesiam multipliciter posse dici unam. 1. Ratione ejusdem principij, id est, Dei vocantis. 2. Ratione ejusdem finis ultimi, scilicet salutis æternæ. 3. Ratione eorundem mediolorum, puta fidei, Sacramentorum, legum. 4. Ratione ejusdem Spiritus S. à quo tanquam

à Rectore Univerſa Ecclesia gubernatur. 5. Ratione ejusdem Capitit, tanquam Rectoris conjuncti, scilicet Christi, ac ejus Vicarij Papæ. 6. Ratione conjunctionis membrorum inter se, & præcipue cum Capite. Ex his acceptionibus data ultima denominant Ecclesiam proprie unam; nam per primam Ecclesia rectius dicitur *ex uno*, per 2. *ad unum*, per 3. *per unum*, per 4. *sub uno*, quam *una*. Per 5. & 6. verò proprie dicitur *una*, id est, unum corpus, unus populus, una societas. Et hunc discursum approbat ipse Gerardus, dum in LL. Theol. de Eccles. n. 34. ait de hac divisione: *Bellarms. hand inſcite philoſophatur de Ecclesia unitate.*

3. Sciendum 3. Sermonem nobis hinc fore duntaxat de hac duplici Ecclesie unitate, scilicet de unione membrorum inter se, & quidem præcipue circa fidei doctrinam, dein de unione cum Capite, seu supremo Iudice, & quidem viſibili, Christi Vicario. Per duos

duos igitur Syllogismos evidenter ostendam, Ecclesiam Lutheranam non esse veram Christi Ecclesiam; unitatis verò hujus duplicis notam convenire Ecclesie Romano-Catholicae.

SYLLOGISMUS I.

Vera Christi Ecclesia debet esse una, seu concors in tota fidei doctrina.

Sed Lutherana non est concors in tota fidei doctrina.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major est certa

4. 1. Ex S. Scriptura. *Unus Dominus, una fides.* Eph. 4. v. 5. *Non est dissensionis Deus, sed pacis.* 1. Cor. 14. v. 33. *Omne Regnum divisum contra se desolabitur: & omnis civitas, vel domus divisa contra se, non stabit.* Mat. 12. v. 25. Ubi autem inter membra Ecclesie non est concordia in tota doctrina fidei, & in omnibus dogmatibus, non est *una fides*, Deus fieret *Deus dissensionis*, & regnum Christi ac domus Dei esset *divisa contra se*.

2. Ex Symbolo Niceno, quod ab Adversarijs admittitur, in quo Ecclesia vocatur *una*; inter varias autem unitates eminet *unitas fidei & doctrinae*, ut vel ipse Gerardus fateretur n. 231.

3. Ex Confessione Augustana, in qua docent, quod *una* sancta Ecclesia perpetuo mansura sit. Una autem non est, si in fidei articulis divisa est, & aliqua membra hoc, alia aliud credunt. Addit enim Confessio: *ad veram unitatem Ecclesia satis est consen-*

R. P. Pichler Theol. Polemica,

tire de doctrina Evangelij & administratione Sacramentorum.

4. Ex ratione. Vera Christi Ecclesia regitur à Christo, & à Spiritu S. ergo in articulis fidei debet conspirare, cum utique Spiritu S. utpote Deus, non possit docere opposita, sibi ipsi contradicere, huic istud, alteri aliud credendum proponere. Ergo, ubi est contradictio in doctrina fidei inter ejusdem Ecclesie membra, evidens est, talem Ecclesiam non esse Christi, nec regi à Christo & Spiritu S. adeoque veram Ecclesiam non esse.

Ob. 1. Lutherani non negant, Ecclesiam debere esse unam in fidei doctrina; sed tantum negant, unitatem in doctrina qualemcunque, & solitariè acceptam, esse notam veræ Ecclesie; nota enim veræ Ecclesie est unitas in doctrina *vera*; adeoque videndum prius est, an Ecclesia habeat *veram* doctrinam, deinde an sit una; cum unitas ex veritate probanda, non vicissim. Igitur pura Verbi Divini prædicatio erit nota veræ Ecclesie, non unitas &

Gg 2 con-

concordia doctrinae. R. Est in quaestione, quam Ecclesia habeat *veram* doctrinam fidei, hoc ipso, quod quaratur, quam sit *vera* Ecclesia: ergo unitas in doctrina *vera* quae vera non potest esse nota vera Ecclesia; conspiratio in doctrina potest esse signum, an doctrina sit vera nec ne: non vicissim.

Dices. Vel unitas in doctrina vera, vel unitas in doctrina falsa, est nota vera Ecclesia? Non unitas in doctrina falsa: ergo unitas in doctrina vera, adeoque antecederet ad hanc notam debet constare, quam sit vera Ecclesia: ad quid ergo haec nota? R. N. M. quando dicimus, unitatem in doctrina esse notam verae Ecclesiae, abstrahimus, utrum sit unitas in doctrina vera vel falsa, & praecise attendimus, utrum in aliqua Ecclesia detur unitas & concordia in doctrina: si advertimus non dari, inferimus evidenter negativè, talem Ecclesiam non esse veram: contra si deprehendimus talem unitatem, inferimus affirmativè (saltem si adsint caetera nota, vel si sit unitas, ex uno infallibili ac universali Iudice dependens) Ecclesiam talem esse veram, & proponere veram doctrinam. Adeoque veritas Ecclesiae probari potest & debet ex unitate & consensu fidelium in doctrina.

Ob. 2. Vera Ecclesia potest consistere, etiam si non in omnibus fidei articulis sit una & concors, modo detur concordia in articulis fundamentalibus & primarijs: ergo. R. N. Ant. Dein Adversarij non possunt determinare, quinam articuli sint fundamenta-

les; ubi enim de his vel verbum in Scriptura? Adversarij probant Ant. 1. In Ecclesia primitiva Christi, quae utique fuit vera, fuerunt dissensiones circa fidei articulos, nimirum erat secta Simonianorum, Ebionitarum, Corinthianorum &c. 2. Etiam veri fideles se opponerant Apostolis quoad observationem Legis Mosaicae, Act. 11. 3. Ipsi Apostoli interdum discordarunt inter se, ut Petrus, Paulus, Barnabas. Gal. 2. Act. 15. 4. Ipse Christus praedixit: *Non veni pacem mittere, sed gladium.* Mat. 10. v. 34. 5. S. Cyprianus cum Ecclesia Africana dissentiebat à Romana circa baptizandos illos, qui ab haereticis iam baptizati redibant ad Ecclesiam. R. ad 1. Simoniani &c. fuerunt haeretici, & ideo non membra Ecclesiae. Ad 2. Dissensio quoad observationem Legis Mosaicae non repugnavit unitati fidei, cum ejus abrogatio tunc nondum fuerit definita. Corinthij & Galatae gravius errarunt, sed non pertinaciter: quae tamen pertinacia requiritur ad haeresim formalem. Ad 3. Apostoli non discordabant in fide, sed in facta quaedam particularia, uti an Petrus rectè fecerit simulando Judaismum? An Marcus fuerit assumendus in socium Missionis Evangelicae? Ad 4. Christus non praedixit pugnam fidelium inter se circa res fidei iam definitas, sed fidelium cum infidelibus, vel cum ijs fidelibus, qui volunt avertere à servitio Divino. Ad 5. S. Cyprianus restitit Ecclesiae Romanae tunc, quando nondum erat definitum, baptizatos ab haereticis non esse rebaptizandos. Postea errorem suum, quem for-

tè æquo ardentius prius defenderat, cortexit, & cum Ecclesia Romana sentiens etiam Martyrio eluit.

7. Ob. 3. Etiam sectæ falsæ possunt habere unitatem in sua doctrina, imò habent, uti Mahumetanismus, Judæismus, & hæreses omnes; absque ea enim non constituerent unum corpus, unam sectam: ergo. 2. Etiam in regno Antichristi dabitur aliqua unio, imò datur defacto in regno Sathanæ, ut Salvator indicat. Mat. 12. 3. Sicut una est Ecclesia, ita & una est diaboli Babylon: ergo siue detur unitas in Ecclesia aliqua, siue non, nihil inde probatur. 1. universaliter, nos unitatem in doctrina (separatam à cæteris notis, & abstrahendo, quòd proveniat ab aliquo visibili & universali Capite ac Iudice Controversiarum infallibili) non vendere pro nota veræ Ecclesiæ affirmativa, quasi ibi eo ipso detur vera Ecclesia, ubi reperitur unitas in doctrina, sed tantum pro negativa, ita ut, ubi non reperitur unitas in doctrina fidei, ibi nec vera reperitur Ecclesia. Deinde tantum inquirimus Ecclesiam veram ex ijs, quæ Christiano nomine gloriantur; non autem fit comparatio ad sectas Paganorum & Judæorum, quarum falsitas ex alijs capitibus ostenditur.

2. specialiter ad singula. Ad 1. potest negari Ant. absolute de illa unitate, quæ habetur circa omnes fidei articulos dependenter ab aliquo supremo & infallibili Iudice. Cæterum nec Mahumetanismus, nec Judæismus est uniformis, sed in diversas sectas divisus; imò nec Alcoranus, qui

est liber Symbolicus Judæorum, secum ipso concordat, ut præter alios ostendit Gaulterus in Tab. Chron. sæculo VII. & alibi. Quæ sit hæreticorum tum veterum tum recentiorum unitas, patet inde, quòd viri, etiam diligentissimi, vix statuere poterint, aut hodieum possint eorum dogmata. Unde jam olim à PP. variè reſerebantur Eutychetis, Pelagij &c. hæreses. In hoc uno concordēs sunt semper hæretici, quòd conspirent ad devastandum agrum Ecclesiæ Romanæ, à qua egressi sunt rebelles: nimirum capitibus quidem diversâ spectant, caudis tamen sunt invicem colligati; sicut vulpes, quas caudis colligatas, positas in medio earum facibus, Samson immisit in segetes Philistæorum, easque vastavit. Judic. 15. Ad 2. erit quidem conspiratio in recipiendo Antichristo, & forte etiam in negotijs ad regimen Politicum spectantibus, non tamen in omnibus fidei dogmatis. Adde, quòd nec ista consensio in recipiendo Antichristo futura sit diuturna, iisque circumstantijs affecta, quibus splendet consensio in vera Christi Ecclesia. In regno Sathanæ ferè similis est concordia, qualis est apud hæreticos, & in regno Antichristi; solum enim in hoc conspirant, quòd omnes reluctentur Deo, & hominibus nocere cupiant; in cæteris sunt summè discordes, nullus apud ipsos ordo, sed mera confusio. Ad 3. Ferè est eadem responsio; quippe Babylon diaboli tantum una est unitate Capitum, non unitate sententiarum, & fidei, quia in regno diaboli nulla datur fidei doctrina.

G g 3

Ob.

3. Ob. 4. Unio seu unitas Ecclesiae est spiritualis: ergo insensibilis: ergo non potest esse nota vere Ecclesiae. B. D. M. unio inadæquatè sumpta. C. M. adæquatè sumpta. N. M. Unio interna & spiritualis sit sensibilis per externam & sensibilem ejusdem fidei professionem, quæ est altera pars unionis completæ & adæquatæ.

Minor offenditur

1. Ex contradictionibus Lutheri, Lutheranae sectæ protoparentis, secum ipso pugnantis, quæ certissima nota sunt falsæ doctrinæ, vel ipso Luthero teste, qui ad Embserum sic scripsit: *Qui in materia Religionis sibi ipsi adversatur, & vel in uno tantum articulo mentitur, e Deo non est.* Contradictiones autem Lutheri sunt ferè innumeræ: Jodocus Coccius in Thesauro Cathol. to. 1. §. 8. a. 7. ex libris Lutheri colligit 80. antilogias manifestas de Invocatione Sanctorum, de Purgatorio, de Ecclesia, de Primatu Pontificis, de Sacramentis, de Missa &c. Circa unicum mysterium, nempe de Communione sub utraque specie Gaspar Querhamer numerat 36. contradictiones. Alij integra volumina scripserunt de Lutheri contradictionibus. Adducamus unum vel alterum exemplum. De potestate Papæ scribens admittit omnia septem Sacramenta. *De Captiv. Babil.* dicit: *principio neganda mihi sunt septem Sacramenta, & tantum tria pro tempore ponenda: Baptismus, Penitentia, Panis &c. Quamquam, si usque Scriptura loqui ve-*

lim, non nisi unum Sacramentum habeam, & tria signa Sacramentalia &c. Si rigide loqui volumus, tantum duo sunt in Ecclesia Dei Sacramenta, Baptismus & Panis. De Papatu sic scribit epist. de Anabaptismo ad duos Parochos to. 2. Germ. f. 229. *Nos ingenuè fatemur, quod in Papatu multa bona sint, quæ & inde ad nos usque promanarunt. Fatemur nimirum, quod in Papatu vera sit S. Scriptura, verus Baptismus, verum Altaris Sacramentum, vera claves ad remissionem peccatorum, verum concionandi munus, verus Catechismus &c.* At in Postilla Eccles. in ep. Dom. 2. Adventus ait: *Non nisi diabolica impostura est, quidquid in Papatu existit, à summo vertice usque ad imum pedis. Quomodo hæc & similia cohererent?*

Non possunt hæc negare Lutherani, sed Magistrum suum excusare conantur dicendo, eum initio fuisse adhuc *insemissimum Papistam*, ut ipse Lutherus se vocat in præf. tom. 1. Lat. nec factis illuminatum, atque sensim reformasse Ecclesiam. Sed prorsus frivola & ridicula hæc est excusatio. 1. Quia Deus, si mittit Prophetam, prius ipsum perfectè instruit, & illuminat; Dei enim perfecta sunt opera. Nec ostendes ullum verum Prophetam, & Apostolum, qui sibi contradixerit, & hac excusatione indigerit. 2. Quot homines interea fuerunt seducti, & falsâ doctrinâ tracti ad interitum? 3. Assignari non potest tempus, quo perfectè illuminatus fuerit hic novus Prophetæ; quid si id nunquam contigisset, cum

eum variare non desierit, dum vixit? Certus saltem minimè es de perfecta ejus illuminatione, ac de tempore, quo facta sit: quidni igitur etiam posterioribus temporibus docuisset contra Scripturam S. sicut antè docuisset eum tu fateri cogeres? 4. Etiam contradixit sibi circa ea, quæ post multos sue defectionis annos scripsit &c.

10. 2. Ex dissensionibus Doctorum Lutheranorum, qui nunquam conspirarunt, neque conspirabunt deinceps, cum desit Judex supremus, cujus iudicio omnes debeant acquiescere. Hinc quilibet credit, quod vult, cum interpretetur Scripturam, ut vult. Si autem loqui placeat de integro Ministerio Verbi, iterum nullum se subijciat alterius iudicio. Augustanum non se subijciat Norimbergensi, Norimbergense non Ratisbonensi &c. Wirtenbergensis Ecclesia non Saxonica, Saxonica non Danica, Danica non Suecica &c. cum horum Ministeriorum & Ecclesiarum Doctores quilibet putent, se aequè sapere, ac alij videntur sapere sibi, meliùs intelligere Scripturam, quam alij &c. Quid mirum, si dissentientibus Doctoribus dissentiant & discipuli? Si oves nesciant, quid credendum, cum id ignorent Pastores, saltem non convenient in rebus fidei, & quidem gravissimis? Spectemus tantisper litigantes & se mutuo dilacerantes Praecones, Magistros, Doctores, & Superintendentes Lutheranos.

Anno 1568. jussu Augusti Electoris Saxoniae, & Jo. Guilielmi Ducis Saxoniae convenerunt Altenburgum 12. Theologi deputati, nimirum sex

Electores, & sex Ducales, ut finem imponerent periculosis litibus de Justificatione, libero arbitrio, & adiaphoribus, sed infelici eventu; nam de unico Justificationis articulo (utique fundamentalis, utpote praeipuo) calidè ac callidè disputantes nihil aliud effecerunt, nisi quòd errores mutuos utrinque & cupidè annotarent, & alteros gravissimis dictionibus impeterent, *Servetianos, Antinomos, Enthusiastas, Manicheos, Epicureos, Pseudo-prophetas, prophanos, stolidos, talpis caeciores, spectra fugacia, Sycophantas, falsarios, impios, errorum & corruptelarum palliatores, aegyptiarum & praestigiarum similes, furoris aestu percitos* &c. appellitando. Vah! quàm elegantia hæc sunt nomina; haud dubiè ex Promptuario Lutheri à genuinis discipulis desumpta. Imò nec de *Norma* & libris Symbolicis convenire poterant furiosi hi Disputatores, quippe Electores inter Symbolicos reponerent libros Melanchthonis & auctam ab eodem Augustanam Confessionem, Ducales verò repudiabant &c. Vid. Forer. in Bello Ubiquist. & alios passim. Iidem Ducales DD. objecerunt Electoralibus, quòd à Verbo Dei, à Confessione Augustana, Apologia, & Scriptis Lutheri devierint tum in alijs, tum in his propositionibus: *Bona opera sunt ad salutem necessaria: impossibile est sine bonis operibus salvari aut justificari: nemo sine operibus salvatus est unquam.* Econtra Electores inter alia objecerunt Ducalibus has propositiones tanquam erroneas: *Deus sine operibus nostris non effi-*

cit iustos & saluat, quia ipse in nobis operatur contritionem. Bona opera sunt pernicioſa ad ſalutem &c. En alij, nempe Electorales dicunt, bona opera eſſe neceſſaria ad ſalutem, alij nempe Ducales, eadem eſſe pernicioſa ad ſalutem. Ultra pars verum dicit in articulo primo & præcipuo apud Confeſſionistas? Quis decidit, vel decidere poteſt apud ipſos hanc Controverſiam? cùm qualibet pars pro ſe jactet Scripturam, cùm neutra agnoſcat alteram pro Judge. Idem eſt de libero arbitrio, & alijs Controverſijs, in quibus hodie dum neſciunt Lutherani, quid ſentiant, vel ſentire debeant. Unde tam ambiguarum circa has materias apud ipſos locutiones, nominatim apud Lomerum.

Præterea teſte Tan. Anat. l. 3. tit. 3. communiã apud Lutheranos ſunt ſequentiã pronuntiata. 1. Omnia opera, quantumvis bona, hominis etiam juſti, ex ſe & natura ſua eſſe peccata mortalia, ſecundùm miſericordiam Dei verò venialia. 2. Hominem non habere liberum arbitrium faciendi bonum & omitendi malum. 3. Opera bona non eſſe neceſſaria ad ſalutem: quod non ſolum Lutherani Rigidi cum Illyrico & Ambscherſho, verum etiam Molliores in memorato Colloquio Altenburgenſi cum Wigando & ſocijs defenderunt, ubi dixerunt, hanc propoſitionem, *Bona opera ſunt neceſſaria ad ſalutem*, à plerisque Eccleſijs Lutheranis eſſe damnatam &c. Longè alia hic Auguſtini docentur nunc à M. Lomer, dum dicit, hominem in ſtatu renovationis per gratiam Dei habere liberum arbitrium faciendi bonum vel malum.

Saurbrunnens *Cur Diſcourſ.* 13. 15. &c. & alibi, hominem teneri bona opera facere, ſine operibus bonis non poſſe hominem ſalvari, cùm fides ſine operibus ſit mortua; item Deo placere noſtra bona opera, ex fide proſecta, Deum remunerari ex gratia, & ex promiſſione teneri noſtra opera bona premiari &c. *Diſcourſ.* 15. cit. & alibi. Idem Lomerus *Diſc.* 3. p. 54. ait, in Novo Teſtamento opus non eſſe Sacerdotibus propriè dictis, adeoque non dari veros Sacerdotes: econtra alius, qui eodem anno, & in eadem cauſa ſcripſit (Horallector ficto nomine) multis contendit, Lutheranos Præcones eſſe veros Sacerdotes &c. Aliqui Duce Illyrico & Spannenbergio dicunt, peccatum originale eſſe ipſam naturam & ſubſtantiam hominis, alij cum Selneccero, Heſhuſio &c. illud eſſe accidens tradunt. Et ſic de alijs articulis loquendo. Neque dicant, privatos Doctores utique poſſe diſſentire ab alijs, & diſſentiendo errare; nam oſtendant aliquem vel aliquos Doctores, qui ſint publici, & erroris incapaces. An non omnes ſunt homines privati apud ipſos? Nunquid una Communitas in rebus fidei nullatenus vult ſubſeſſe alteri? &c. Ne verò excipiant, & concordiam doctrinæ prætentant in ſuis libris Symbolicis contentam, *Minor* Syllogismi ulterius probatur.

3. Ex diſſenſionibus librorum Symbolicorum inter ſe, & Doctorum cum libris Symbolicis. Inter libros Symbolicos, ad quos adſtringuntur Lutherani utpote communiter receptos, ſunt

Confessio Augustana, ejusdem Apologia, liber Concordiæ, Articuli Smalcaldici, Catechismus uterque Lutheri tam minor quàm major. Jam de *Confessione Augustana* loquendo, illa imprimis non concordat secum ipsa, sed mutata est tum à Melancthone, imò in corrupta nunquam prodijt ab anno 1530. usque ad annum 1580. Latina discrepat à Germanica notabiliter: in Viennensi Bibliotheca asservantur quatuor valde discrepantes editiones ejusdem diverso tempore à Lutheranis oblatæ Casari: neque negant Lytherani, suam Confessionem sæpe fuisse variatam, & de ejus depravatione integrum librum conscripsit Chytraeus Lutheranus. Deinde non concordat cum alijs libris Symbolicis: nam in præfatione fatetur, Papam habere potestatem congregandi Concilium Uaiversale, adeoque agnoscit eum pro Capite totius Ecclesiæ; e contra articulus 4. Smalcaldicus, & defacto Lutherani communiter habent eum pro Antichristo: in Art. 18. concedit homini libertatem ad efficiendam justitiam spirituaalem cum gratia Spiritus S. e contra in articulis Smalcald. negatur omnino libertas ad bonum: in art. 7. fatetur Ecclesiam perpetuò visibilem; Lutherani id passim negant: in art. 3. de abus. dicit, Missam retineri apud Lutheranos & summa reverentia celebrari; e contra nullam Augustæ videmus Missam, sed passim à Lutheranis vocatur Idololatría. Respondent aliqui, ibi nomine Missæ intellectam fuisse Cœnam. Sed contra est 1. debuerunt intelligere Protestantes Sacrificium Missæ, tum

R. P. Fichler Theol. Polemica.

quia de hujus abrogatione jam tum accusabantur, tum quia ante illud tempus nemo hominum nomine Missæ intellexit Cœnam, sed Sacrificium Eucharistiæ. 2. De Cœna jam fuit tractatum art. 10. ergo hic de Missa propriè dicta, & non iterum de Cœna egit Confessio Augustana.

Sic *Apologia* Conf. Aug. neque secum ipsa, neque cum ipsa moderni Lutherani conspirant; quæ imprimis ante editionem Chytraeanam 1585. nunquam prodijt genuina, quæ autem prodijt 1531. in duplici forma, scilicet in 4. & 8. prodijt, sed neutra cum altera conspirabat; nam prior rotundè sic docet de bonis operibus: *Wir bekennen / daß das ewige Leben ein Lohn sey als ein Sach / die uns GOTT von wegen seiner Verheißung schuldig ist.* Posterior verò non absolute id asserit, sed ita tergiversatur: *Wann wir schon sagten / das ewige Leben sey ein Schuld von wegen der Verheißung / sagten wir doch nichts ungerimbtes.* Similes discrepantias invenies de Cœna Domini in memorata duplici editione, plures in alijs circa alias materias. Bellum Ubiquist. p. 97. Dein Apologia, cum ex instituto tractat de numero & usu Sacramentorum art. 13. sic loquitur: *Verè igitur sunt Sacramenta, Baptismus, Cœna Domini, Absolutio, que est Sacramentum penitentia. Nam hi ritus habent mandatum DEI & promissionem gratia, que est propria novi Testamenti;* paulò antè verò dixit, se agere de Sacramentis propriè dictis: ergo numerat Penitentiam inter Sacramenta propriè dicta,

Hh

tum

tum quia addit *verè & propriè*, tum quia addit rationem, in essentia Sacramenti propriè dicti fundatam, tum quia eodem modo loquitur de Absolutione, quo modo loquitur de Baptismo & Eucharistia. Atqui Lutherus cum cæteris Lutheranis modernis negat, Pœnitentiam esse Sacramentum propriè dictum: ergo. Idem dici potest de *Ordine*, quem prædicta Apologia Aug. Conf. loc. cit. pariter Sacramentis accenseri permittit, contra communem Lutheranorum doctrinam.

Liber Concordiæ, qui litibus mederi voluit, eas magis accendit. Imprimis enim adversatur Augustanæ Confessioni, dum dicit art. 7. *Panem & vinum propter sacramentalem unionem verè esse Corpus & Sanguinem Christi*, damnatque *transubstantiationem*. Confessio autem art. 16. dicit: *Quòd Corpus & Sanguis verè adsint &c.* Gemanicum exemplar originarium sic habet: *Dass der wahre Leib und Blut Christi wahrhaftig unter der Gestalt des Brods und Weins im Abendmahl gegenwärtig sey / und da ausgetheilt und genommen wird.* Ubi clarè indicatur *transubstantiatio*, eum corpus Christi dicatur esse sub *speciebus panis & vini*, non sub pane & vino, multò minus quòd panis & vinum sit verè Corpus & Sanguis Christi, ut ait *liber Concordiæ* contra omnem etiam rationem; eum evidenter implicet, panem esse Christum, non miris ac hircum esse cervum. Dein *liber Concord.* p. 266. edit. Tubing. 1580. dicit, hominem *in conversione actuali esse instar aranei, lapidis, & columna salis, &*

deoque non liberè operari *justiciam, & cooperari Divinæ gratiæ*, sed primum *post conversionem*, quam solus Deus in ipso, etiam resistente, operatur, acquirere vires liberè cooperandi ad bonum: quòd est contra Conf. Aug. art. 18. Præterea *liber Concordiæ* admittit, *Humanitatem Christi ubique & in omni loco esse presentem* propter unionem cum *Personalitate Verbi*, quem articulum habet pro *fundamentali*, quamvis non modò repugnet art. 3. Aug. Confess. docenti, quòd *Christus fuerit natus, descenderit ad inferna, resurrexerit à mortuis, ascenderit ad caelos &c.* adeoque etiam repugnet *Symbolo Apostolorum*; si enim *Humanitas Christi est ubique*, ubi est *Verbum Divinum*, non potuit incipere esse in aliquo loco, in quo prius non fuit: sed nasci, descendere ad inferna, resurgere, ascendere ad caelum &c. formaliter dicunt mortuum ad locum, ubi prius non erat; & hinc secundum *Divinitatem*, nemo dicit, *Christum esse natum, ascendisse ad caelos &c.* Sed etiam repugnat maxime parti *Lutheranorum*, qui scilicet huic *Bergensi formulæ* non subscriperunt, sed detestati sunt, uti *Synodus Dresdensis* 1571. *Theologi Anhaltini, Hallsi, Helmstadienses, Bipontini, integra Dania, Urbes plurimæ, nempe Norimberga, Spira, Wormatia, Francofurtum, Argentina, Brema &c.* Imò iste articulus de *Ubiquitate Christi* est contra omnes *Lutheranos*, eum tollat *Sacramentum Cœnæ*; si enim *Humanitas Christi est ubique*, tunc *Corpus Christi & Sanguis sumitur in quo-*
vis

vis prandio & coena, ubi sumitur panis & vinum, quidni etiam in popinis cum cerevisia aut farcimine? Quid enim deest?

12. 4. A priori. Ibi nec potest esse unitas & concordia in doctrina fidei, ubi nullus est aptus & infallibilis Judex Controversiarum, qui lites componat: sed Lutherani non habent aptum & infallibilem Judicem, eò quòd Pontificem & Ecclesiam auctoritatem repudia verint: ergo.

Dices. Etiam apud Lutheranos est consensus in articulis fundamentalibus, & si qui dissentiant in his, parati sunt mutare mentem, si quis eis contrarium ostenderit ex Scriptura: ergo etiam Lutherani habent sufficientem unitatem in fidei doctrina. R. 1. N. Ant. quoad 1. membrum: ratio negandi patet ex paulò ante dictis. Adde, quòd pessimè fiat discrimen inter articulos fundamentales & non fundamentales, cum omnes, si satis innotuerint, sint necessariò credendi, eo ipso quòd sint articuli fidei, & à Deo revelati, qui utique nec in parvis rebus fallere potest, aut suam auctoritatem ita prostituere, ut homini liberum relinquat credere vel non credere, quòd ipsi loquitur. Accedit, quòd Adversarij non possint determinare ex fundamento aliquo certo, quinam articuli sint fundamentales, qui non. R. 2. N. 2. membrum Ant. vel potiùs ejus suppositum, quòd sufficiat, si quis tantum paratus sit doceri ex sola Scriptura, quia ex hac non facile quis potest convinci, utpote quæ varios plerumque sensus patitur. Convincat Lutheranus ex sola Scriptura.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

si possit, Sabellianum, ut admittere debeat mysterium SS. Trinitatis, Anabaptistam, ut cogatur admittere Baptismum parvulorum, Calvinistam, ut presentiam Christi corporalem agnoscat in Eucharistia, Schwencfeldianum, ut fateatur existere Scripturam S. & Divinam, iisque libris comprehendi, quos Lutherani agnoscunt pro Divinis. Quàm parùm convincer Lutheranus istos ex sola Scriptura, tam parùm convincere potest alium Lutheranum, circa articulos fundamentales à se discrepantem, ex sola Scriptura: semper enim reponet, se melius intelligere Scripturam. Unde R. 3. Omnes hæretici hoc dixerunt, & etiamnum hoc ipsum pretendere possunt, se paratos mutare mentem, si ex Scriptura S. ipsis ostendatur error, probè gnati, muti hujus Judicis sententiam facile eludi posse, vel textum ipsum vocando in dubium, vel interpretando in commodum suæ Ecclesiæ &c.

Supposita igitur & evidenter probata in rebus fidei Lutheranorum discordia, quero nunc, si quis vellet Lutheranam Religionem capellere, ubinam haurire eam possit sinceram, puram, & illibatam? Vel si dubium incidat circa dogma fidei inter Lutheranos. v. g. de justificatione, Ubiquitate Humanitatis Christi &c. de quibus articulis hodie apud ipsos controversa est & diversitas, quem Judicem adeant, cui partes litigantes omnes parere debeant, qui infallibiliter litem decidat, & clare &c.? Scriptura sola evidenter non sufficit, cum omnes eam se niti clament: Ministerium Verbi externum, aut

H h 2

Magi-

Magistratus Politicus sunt homines, & ideo fallibiles, nec una civitas aut regio attendit, & velut Judicem agnoscit Magistratum aut Ministerium alterius civitatis aut regionis. Interim civitates & regiones ferè omnes inter se discrepant in rebus fidei; ad quam ergo securè ibit, qui puram sequi cupit doctrinam Lutheranae Ecclesiae?

An Ecclesia Romana habeat unitatem in tota fidei doctrina?

13. R. affirmativè. Probat 1. à posteriori; constat enim ab experientia, fideles omnes omni tempore & loco per totum orbem conspirasse in omnibus fidei articulis, sufficienter propositis, omnèsque Ecclesiae Romanae Doctores, licet scripserint in diversissimis locis, temporibus, linguis, miro semper consensu prorsus eadem docuisse dogmata, utut aliàs genio, indole, natione, studijs dissimiles. Nec potest ab Adversarijs ostendi ullus Papa, aut Concilium Generale, quod alicui fidei articulo, ab Ecclesia vel à Scriptura sufficienter jam proposito, contrarium statuisset.

Hic tamen tria advertenda sunt. 1. Successu temporis aliqua posse ab Ecclesia definiti & declarari pro certis fidei articulis, quae prius è Scripturis vel Traditionibus non satis clarè eruta, ac definita fuerant; quo casu illa, quae successu temporis creduntur *explicitè*, utpote explicitè ad credendum proposita, olim & semper credebantur *implicitè*: quod nihil obest unitati in doctrina fidei, sicut unitati non oberat

in Veteri Testamento, in quo plurima, in Scripturis contenta de Christo, & alia mysteria, credebantur solum implicitè per actum universalem credendo omnia, quae Deus revelavit; quae nunc praesente Christo magis eruta credi debent explicitè; in hoc enim est nulla contradictio. 2. Antequam aliquid clarè & explicitè definitum sit à Sede Apostolica, & pro articulo fidei nondum sufficienter propositum, liberum esse Doctoribus in utramque partem disputare, & sentire pro libitu citra lisionem unitatis fidei, quae tantum versatur circa articulos fidei *sufficienter propositos & clarè definitos*. 3. Doctores privatos, siquid doceant contra articulum fidei definitum, nihil praedjudicare unitati Ecclesiae Universalis; vel enim scienter id faciunt, vel ignorant: si ignorant; error iste est materialis, nec ipsos separat ab unitate fidei, quia per actum fidei generalem, quo credunt omnia à Deo revelata, credunt suae doctrinae oppositum, & id ipsum, quod explicitè negant per ignorantiam: si scienter; desinunt esse Catholici, & fiunt haeretici, persistente interim *Universali* Ecclesia in unitate fidei.

Neque dicas, id ipsum posse responderi à Lutheranis, scilicet eos, qui sentiunt contra fidei articulos à Lutherana Ecclesia receptos, non amplius esse Lutheranos, sed haereticos. Nam contra est 1. Quia Lutherana Ecclesia vel ipsis fatentibus non est Universalis, sed particularis: ergo, qui sentit contra eam, non sentit contra Ecclesiam Universalem, consequenter propterea haeticus non est. Romana

autem est Universalis, ut hic supponitur, infra probabitur. 2. Quia nescitur, quid in multis articulis, quos pro fidei articulis tamen habent omnes Lutherani, sentiat Ecclesia Lutherana v. g. de Ubiquitate Christi, de bonis operibus & justificatione, de libero arbitrio &c. dum una pars hoc, alia aliud sentit. 3. Quia nescitur, penes quos sit pura doctrina Ecclesie Lutheranae, an penes illos, qui receperunt librum Concordiae, an penes illos, qui illum rejecerant, utram apud Rigidos, vel apud Molles Lutheri discipulos &c. cum neque libri Symbolici, neque Doctores conspirent, ut vidimus. 4. Quia apud Lutheranos unica credendorum regula est Scriptura; quilibet autem dicet, se juxta Scripturam sentire, etiam si sentiat contra articulos à Lutheranis receptos; qui igitur probabunt, talem non esse membrum Ecclesie Lutheranae? 5. Quia Lutherani agnoscunt pro suis, qui profitentur se Augustanae Confessioni addictos, licet sciant, hos plurimum inter se discrepare. Et sane si tantum illos agnoscerent pro membris Ecclesie Lutheranae, qui in omnibus fidei articulis consentiunt, tunc planè pusillus foret grex, & Ecclesia valde exilis, imò innumera forent Ecclesie Lutheranae, ac ferè tot, quot membra Augustanae Confessionis: quam ex his erit genuina? Nam unam Ecclesiam non constituunt qui in doctrina fidei non conspirent. At ex hoc ipso, quòd ij, qui habentur pro Lutheranis, non conspirent, sequitur, quòd sicut non unam, ita nec veram constituant Ecclesiam. Et ex hoc ipso, quòd ex secta Lutheri sta-

tim alia plurimæ, inter se distinctæ, & jam tempore Bellarmini omnino certum numerabantur, pululaverint, prudentes inferebant, Lutheranam sectam non esse veram Christi Ecclesiam.

14. Probatur 2. à priori, quia in Ecclesia Romana datur regula credendorum certa, infallibilis, viibilis, scilicet Romanus Pontifex, aliquid definiens pro fidei articulo vel sine vel cum Concilio Universalis, juxta ea, quæ diximus in *Papatu nunquam errante*. Unde sic demonstro unitatem & concordiam Ecclesie Romanæ in rebus fidei: vel creduntur ubique à Romano-Catholicis ea omnia, quæ proponuntur credenda à Romano Pontifice, credendorum regula; vel non creduntur? Si creduntur ubique, hoc ipso datur unitas & concordia fidei: si non creduntur ubique ab omnibus, qui se profitentur Romanæ Ecclesie addictos, tunc isti homines particulares, scienter discrepantes, non amplius sunt membra Ecclesie Romanæ: ergo omnia membra Ecclesie Romanæ semper & ubique necessario conspirent in fidei doctrina.

15. Ob. 1. Etiam inter doctores Theologos Ecclesie Romanæ sunt gravissima dissidia v. g. de gratia efficaci, de prædestinatione, de causalitate Sacramentorum &c. præsertim inter Dominicanos & Jesuitas: ergo nec apud Papistas est illa adedò decantata unitas fidei. 2. Tot sunt divisiones & schismata apud Romano-Catholicos, quot sunt diversi ordines v. g. Benedictinorum, Augustinianorum, Franciscanorum &c. ergo, & ad i. N. Cons. vel Dist. Ant. sunt gravissima dissidia in ijs rebus, quæ non-

nondum sunt publica Ecclesie auctoritate pro articulis fidei definita & declarata. C. A. in articulis fidei jam definitis ab Ecclesia, vel clarè contentis in Scriptura. N. A. Ingenus & multiplex disparitas est inter Catholicos dissidentes, & inter Lutheranos dissidentes. 1. Catholici Doctores non dissident in articulis fidei, sed tantum in aliqua opinione, scholasticis disceptationibus adhuc relicta, e contra Lutherani dissident in articulis fidei v. g. de Ubiquitate Christi, de necessitate bonorum operum ad salutem &c. 2. Catholici dissidentes simul sunt parati se submittere iudicio Ecclesie, ejusque definitioni quamprimum acquiescere, si fuerit secuta, & hinc non absolute discordant, sed semper sub hac tacita conditione: nisi aliter delinierit Ecclesia. 3. Apud Catholicos disceptantes non est pertinacia: sine pertinacia autem nemo est hereticus. E contra Lutherani suum placitum absolute tueantur, & cum ingenti pertinacia, eò quòd alium Judicem nolint admittere, quam Scripturam, quam tamen qualibet pars per se & pro se esse claram jactitat, suæ imaginationi pertinacissime inherens, quidquid dicant alij. Ad 2. N. A. diversi Monachi non in fide, sed in modo vivendi & se vestiendi discrepant; quod tam parum tollit unitatem in Republica Ecclesiastica, quam parum tollit in Politica, si unus alba, alter nigra &c. indutus veste incedat, si unus castus, alter pisces comedat &c. Neque Fundatores

SS. Ordinum fuerunt Auctores novæ doctrinæ fidei, sed institutores severioris vitæ ac disciplinae.

Ob. 2. Quamvis in Regno Pontificio sit externa quedam unitas, quam ipsi concedimus, inquit Gerardus de Ecclesia n. 239. vera tamen ac interna unitas ipsi deest. 2. Unio in Ecclesia Romana est servilis & coacta à Papa, qualis est unio miscellanei exercitus, in quo sunt milites sub uno quidem Duce, sed variè affecti interius; ergo non est vera unitas fidei. R. ad 1. Gratis & sine fundamento negatur nobis unitas vera ac interna in rebus fidei, si conceditur externa unitas in professione externa eorundem dogmatum. Talis enim quisque debet præsumi esse interius, qualem se gerit exterius, nisi probetur esse hypocrita. Et quamvis de singulis non sit certum, an habeant eandem fidem internam, quam profitentur exterius, de tota tamen collectione certum est, quòd in ijs saltem aliqui (quamquam ego ordinariè de plerisque, & majori parte verum esse censeam) habeant etiam veram fidem internam, ne pereat tota Ecclesia, quam perire non posse, supra ostendimus. Ad 2. N. Ant. Nam omnes boni Catholici in consueta fidei professione jurata dicunt, se fidem Ecclesie Romanæ profiteri *sponte*. Neque obstat, quòd subjiciant suum sensum sensui Ecclesie, quia id liberè præstant, sicut quando subjicimus sensui Christi, vel Sectarij subjiciunt suo proprio sensui verba Scripturæ.

SYLLOGISMUS II.

Vera Christi Ecclesia debet habere Caput visibile, & Judicem supremum ac infallibilem.

Sed Lutherana non habet visibile Caput, & Judicem supremum ac infallibilem.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major probatur evidenter

17. 1. Ex Scriptura S. in qua comparatur Ecclesia Corpori. Eph. 4. Regno. Dan. 2. Domui. 1. Tim. 3. Navi. 1. Petri 3. Exercitui ordinato. Cant. 6. Atqui in corpore debet esse Caput, in Regno Rex, in domo Paterfamilias, in navi Gubernator, & in exercitu Dux quidam supremus; verbo unum Caput supremum, cui omnes pareant, idque visibile. Cum igitur Ecclesia sit Corpus, Regnum, Domus &c. visibilis, ut ostensum de Visibilitate Ecclesie, pariter Rector & Caput visibile ipsi adaptatum sit oportet, subordinatum tamen Capiti invisibili principali Christo, à quo Ecclesia regitur invisibiliter.

Confirmatur 1. Christus defacto suae Ecclesie constituit Caput aliquod sui Vicarium, visibile, & in terris supremum, nempe D. Petrum, dicens ei soli: *Pasce oves meas.* Jo. 21. *Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis.* Mat. 16. ergo D. Petrum constituit supremum Pastorem, cui omnes, quotquot volunt esse oves Christi, sive Apostoli sint, sive Episcopi, sive alij fideles, obedire voluit, e-

jusque doctrinam fidei (hac enim pascuntur oves rationales) in omnibus sequi; consequenter, ne tota erret Ecclesia, infallibilitatem ipsi conferre debuit in *solvendis quibuscunque* fidei controversijs. Eadem autem forma Ecclesie, quam Christus instituit, semper durare debet. Confirmatur 2. Apostolus ait: *Oportet haereses esse.* 1. Cor. 11. v. 19. ergo oportet & Judicem esse visibilem ac infallibilem, qui errantes corrigit, fideles confirmet, dubia solvat, controversias decidat, quem homines adire & audire possint.

2. Ex universali dictamine omnium gentium, usu, & praxi; quippe constat à posteriori, nullam fuisse unquam gentem tam barbaram, quae, postquam semel in societatem civilem coiverat, non sibi aliquod vivum, visibile, & supremum Caput, ac Judicem (abstrahendo, an suprema haec auctoritas sit penes unum vel plures) constituisset. Idque confirmant judicia Philosophorum, qui magistratus omnes probabant, spectaliter tamen Regimen Monarchicum, tanquam optimum. Quae Gentes & Philosophi, quamvis omnino judicarent, Deum (vel Deos) esse a-

lio-

liquin supremum rerum humanarum arbitrum, nihilominus tamen aliquem ex hominibus, Deo subordinatum, Judicem cujuslibet Communitatis statuendum esse censuerunt. Si igitur naturale lumen omnibus dicitur, cuiuslibet Communitati præficiendum esse aliquod Caput visibile, & supremum Judicem, Deo quidem subordinatum; quis id negabit Ecclesie Christi, cum & ipsa sit aliqua Communitas, & quidem *ordinata*, cui utique Christus non minus providerit pro sua infinita sapientia & dilectione Sponsa sua, quam providit Natura Communitatibus Politicis. Neque deseruerit Regnum suum secundum visibilem præsentiam, quin ei constituerit ac perpetuo conservet Pro-Regem, qui suas vices suppleat in visibili Regimine (sine hoc enim sensibiles homines non possunt regi connaturaliter) ac omnibus cum suprema potestate præsit tanquam summus Judex.

19. 3. Ex ratione. In qua Ecclesia nullus est Judex supremus, auctoritate infallibilis, ibi immortales sunt lites, interminabiles controversie, nulla in fide consensus, nulla in credentibus concordia, nulla unitas, & quod caput est, nulla firmitas & certitudo in credendo. Ferè sicut, si in aliqua Republica Politica nullus esset Judex & via legitima componendi controversias civiles, metra foret confusio, omniaque litibus personarent & dissensionibus. Ergo necesse est, ut in vera Christi Ecclesia, in qua debet esse pax & concordia fidei, summa certitudo in credendo &c.

existat aliquis Judex supremus, ac infallibilis. Quia & visibilis; quia ut aliquis Judex sit utilis Communitati, debet posse adiri & audiri à Partibus litigantibus, & ita ab eo pronuntiarì sententia, ut Partibus evidenter constet, penes quam sit victoria. Atqui nisi Judex supremus in Ecclesia esset homo visibilis, non posset adiri & audiri ab hominibus, qui sunt Partes litigantes: ergo &c.

Ob. 1. ex Scriptura. *Christi reg-* 20.
nam non est de hoc mundo. Jo. 28. Et cum contentio esset orta inter discipulos, *quis eorum videretur esse major.* Luc. 22. Christus eos reprehendit, & dixit: *Reges gentium dominantur eorum, vos autem non sic.* Item cum Apostolus Eph. 4. describeret Regimen Ecclesie, nullam fecit mentionem unius Capitis & supremi Judicis, dum ait: *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos &c. Unum Corpus, unus Spiritus* Necdixit: unum Caput visibile, Pontifex, supremus Judex. R. Christi Regnum non est quidem *de hoc mundo*, hoc est, non est mundanum & seculare; est tamen *de hoc mundo*, hoc est, aliquo Capite visibili & Judice supremo instructum, sicut Regna hujus mundi, & inter homines constituta. Christus non reprehendit simpliciter in suis discipulis aliquam præminentiam, sed illam, quæ ambitiosè affectatur, & despoticè geritur, ut sit apud Reges Gentium. Apostolus ibi non descripsit ordinem & Hierarchiam Ecclesie, sed varia enumeravit dona, quæ sunt in Ecclesia. In altero textu implicitè innui.

innuitur *Caput* per verba *unum Corpus*, nam *Corpus* sine *Capite*, & quidem proportionato, monstrum est.

21. Ob. 2. Ecclesia est *Corpus* mysticum Christi: ergo solus Christus est *Caput* Ecclesie; in corpore enim mystico non requiritur *Caput* visibile. 2. Si Ecclesia præter Christum habet aliud *Caput*, est biceps, & monstrum. 3. Ecclesia est *Sponsa* Christi: ergo præter Christum non debet dari alius *Sponsus*, vel aliud *Caput*; nam *vir*, seu *Sponsus*, est *caput mulieris*. Et per se absurdum est, ut *Vicarius Regis* sit *Sponsus Reginae*: ergo licet aliquis esset *Vicarius Christi* in regenda Ecclesia, is tamen non posset esse *Sponsus* & *Caput* Ecclesie. & ad 1. *Dist. Ant.* est *Corpus* mysticum Christi, constans tamen ex meris membris physicis & visibilibus, scilicet ex collectione fidelium, qui indigent *Rectore* pariter visibili & *Capite* proportionato C. A. constans ex membris mysticis & invisibilibus &c. N. A. *Corpus* mysticum dicitur eatenus, quatenus membra Ecclesie constituunt unum corpus morale, à Christo erectum, sanctificatum, & perpetuo gubernandum per internum & in visibilem influxum. Deinde solus Christus est quidem *Caput* Ecclesie principale, & nunc invisibile, hoc tamen non impedit, quò minus admitti possit aliud *Caput* visibile, vicarium, subordinatum. Ad 2. Neque propterea Ecclesia fit biceps, sicut biceps non fit *Regnum Politicum*, si *Rex* abiens constituit *Pro-Règem* & *Vicarium* suprema potestate donatum; sicut *mulier* non fit biceps, si præter *Caput naturale* acquirat aliud morale,

R.P. Pichler Theol. Polemica,

nempe virum. Si Ecclesia non haberet *Caput* proportionatum, scilicet visibile, foret acephala, hoc est, sine *Capite*, satis utique monstrum. Ad 3. N. Conf. Allegoria de *Sponso* & *Sponsa* rectè quidem accommodatur Christo & Ecclesie, sed non in omnibus: sicut nec allegoria de *Capite* & *Corpore* physico in omnibus quadrat; nam *Corpus* physicum non habet unum *Caput* principale, & aliud subordinatum, licet *Corpus* morale & mysticum habere possit. Neque in moralibus absurdum est *Vicarium* esse *Sponsum Reginae* subordinatum; licet in physicis desponsationibus absurdum foret.

Minor patet ad oculum

1. Ex evidenti inspectione gubernationis, quæ viger in Ecclesia Lutherana. Lutherani enim non agnoscunt inter se ullum *Principem* sæcularem, aut *Prædicantem*, aut *Superintendentem*, qui toti *Confessionistarum* Ecclesie præsit, sed quisque *Princeps* in sua ditione (independentem ab alterius auctoritate) *Ministerium* suæ Ecclesie instituit, & ordinat: hi autem *Ministri*, à *Principe* sæculari alicujus provincie, vel à *Magistratu* alicujus civitatis constituti, nihil prorsus auctoritatis habent in alijs Provincijs, in alijs Civitatibus, eidem *Confessione* Augustanae addictis. Ita *Prædicantes*, & *Ministerium* Wirtembergense, nihil possunt in ditione Hannoveriana, Danicum nihil in ditione Saxonie, Augustanum nihil Ulmæ, Norimbergense nihil Ratisbonæ &c.

2. Ex *Confessione* propria Lutheranorum

Ij

22.

norum, sic Lutherus in assertionibus articuloꝝ art. 29. ait: *Via nobis facta est enervandi auctoritatem omnium Conciliorum, & liberè contradicendi eorum gestis, & iudicandi eorum decreta.* Et alibi: *Capite hoc Evangelium, quia neque Papa, neque Concilij, neque ulli hominum commissum est, ut concludat, quid sit fides. Ideo debeo dicere, Papa, tu conclusisti cum Concilij; nunc habeo ego iudicium, an acceptare queam nec ne.* Et in Præf. assert. articuloꝝ: *Scriptura ipsa per sese certissima, facilissima, apertissima, sui ipsius interpres, omnium omnia probans, iudicans &c.* Sic Hunnius Sess. 13. protocoll. Monac. edit. 2. p. 295. & 302. *Non tantum possunt, sed etiam debent Christiani, iudicium examinare, an decisio facta sit secundum canonem Verbi Dei.* Et quamvis Prædicantes in Colloquio Ratisbon. falsi sint Sess. 9. præter Scripturam S. esse aliquem Iudicem vivum, scilicet ipsum *Ministerium Verbi*, hoc est, Prædicantes; simul tamen addiderunt, hunc ipsum Iudicem non esse supremum, non iudicare auctoritate Prætoria, cui videlicet absolute & sine alia inquisitione obtemperandum sit; ejus iudicium esse non potestatis, sed interpretationis; non absolute infallibile, sed sub hypothesi tantum incerta, si videlicet, & quamdiu sequitur ductum Divini Verbi &c. Vide Tannerum Anat. p. 2. Demonstr. 6. §. 2. Nec suaserim ulli Ministerio, ut sibi in iudicando supremam auctoritatem arroget; mox enim, & jure, peteretur ab eo, ut suæ potestatis & infallibilitatis documenta ostenda-

deret, Divinum chirographum &c. Haud dubie ceteri Prædicantes reponerent, se æquè sapere, æquè doctos, probos, à Deo illuminatos, ac Scripturarum peritos esse &c. nec indigere aliorum magisterio &c. Hæc & similia utique humilitas Prædicantica, & spiritus omnibus apostatis propè congenitus, eructare non desisteret.

3. Ex superbo ac notorio contemptu & repudiatione legitimi Iudicis, nempe Romani Pontificis, qui à Christo constitutus Jo. 21. *Pasce oves meas* &c. in possessione muneris Pastoralis Universalis, ac supremi Regiminis jam tempore Lutheri per 15. sæcula extitit.

Ob. 1. Scriptura S. est optimus Iudex, nec opus est alio: Scripturam S. habent Lutherani: ergo. p. N. M. Ratio negandi est 1. Quia Scriptura est lex: sed lex in nulla Republica humana est Iudex, sed præter leges constituitur Iudex, cum auctoritate juxta leges pronuntians. 2. Quia non est Iudex Universalis, & omnium controversiarum; nam plurimæ sunt lites de ipsa Scriptura, scilicet an sit aliqua Scriptura Divina, quænam illa sit, quibus libris comprehensa, an non corrupta in rebus fidei & morum, & plerumque quisnam sit legitimus sensus Scripture &c. has autem controversias non potest decidere sola Scriptura; cum ista specialiter & clarè non pronuntiet, an interpretatio Lutheranorum sit vera, an verò Calvinistarum, aut Catholicorum &c. sed post litem eadem tibi verba exhibeat, quæ ante litem, adeoque litem non decidat. 3. Quia in multis est ob-

23.
scura

seura etiam fidelibus, & iniquorum pe-
nitentibus, unde & Christus & Apostoli Scrip-
turam Veteris Testamenti, quæ erat de
Christo, interpretabantur Auditoribus
suis. 4. Quia etiam summa mysteria,
uti Trinitatis, Processionis Spiritus S.
numerum Sacramentorum &c. non fa-
ctis exprimit, aliæque ad salutem necessa-
ria, uti Baptismum parvulorum, &c.
5. Quia utique litteram nudam Scrip-
turæ seu corticem non assignabunt pro
Judice Controversiarum Lutherani,
sed interpretationem genuinam illius ac
sensum legitimum. *Nec enim pater-
mus, in Verbis Scripturarum esse Evan-
gelium, sed in sensu; non in superficie,
sed in medulla &c. Gra de periculum
est, in Ecclesia loqui, ne forte de inter-
pretatione perversa de Evangelio Chri-
sti hominis fiat Evangelium, aut,
quod pejus est, diaboli.* Verba sunt S.
Hieron. in c. 1. epist. ad Galat. to. 6.
Atqui de interpretatione genuina & le-
gitimo sensu Scripturæ porissima lis est,
nec à Scriptura deciditur: ergo.

Dices. Spiritus S. in- & per Scrip-
turas loquens est Judex, utique legiti-
mus: ergo. R. N. A. tum quia non
omnia mysteria per Scripturas nobis lo-
quitur clarè, & quidem necessaria ad
salutem, tum quia non decidit con-
troverfias de ipsa Scriptura agitabiles,
tum quia non clarè explicat sensum ge-
nuinum Scripturæ, tum quia Judex
legitimus debet esse talis, quem partes
litigantes possint adire, audire, & ita
distinctè percipere, ut altera pars evi-
dentè sciat, se causam obtinuisse, altera
evidentè sciat, se causam perdidisse,
quantum est ex parte hujus Judicis.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

Atqui Scriptura, vel Spiritus S. loquens
per Scripturam, non ita distinctè dicit
sententiam, ut altera pars evidentè
sciat, se causam obtinuisse, altera se
eam perdidisse, quantum est ex parte
hujus Judicis: ergo. Denique si Scrip-
tura, vel Spiritus S. per Scripturam
loquens est sufficiens Judex, quare
constituunt Lutherani tot Ministros
Verbi, & Prædicantes ad discenda fidei
dogmata? Ad quid perditio hæc in in-
utilibus his hominibus sustentandis cum
eorum familia, uxore, & liberis, si Scrip-
tura, & Spiritus S. loquens in- & per
Scripturam ipsos sufficienter doceat
tanquam certissimus, infallibilis, & u-
niversalis Judex? Spiritus S. non tan-
tum per Scripturas voluit nobis loqui,
sed etiam per Ecclesiam & instrumenta
animata per Vicarium Christi.

Ob. 2. Magistratus Politicus potest
esse Judex legitimus etiam in contro-
versijs fidei: ergo Lutherani habent
legitimum Judicem. R. N. Ant. Ra-
tio negandi est 1. Quia iste Judex non
est Universalis per totam Ecclesiam
Confessionistarum, nam una Regio vel
Civitas sicut in Politicis, ita nec in Ec-
clesiasticis, paret Principi vel Magistra-
tui alterius Regionis vel Civitatis. 2.
Quia non est infallibilis, cum juxta
Lutheranos omnis homo sit fallax &
mendax. 3. Quia caret legitima po-
testate, quia à Christo nunquam est di-
ctum Magistratui Politico: *Tibi dabo
claves Regni Cælorum: super te adifi-
cabo Ecclesiam meam: quodcumque
solveris: pascet oves meas &c.* à popu-
lo autem, quæ hanc spirituales pote-
starem ducendi animas ad finem su-
per-

Ii 2

per-

pernaturalem ipsamet non habet, accipere non potest. 4. Quia Ecclesia primitiva per 300. annos regebatur à Capite visibili & supremo quodam Iudice, non tamen à Principe Politico, quia per illud tempus serè totum fuit nullus Princeps secularis, Christianam fidem amplexus. Idem serè dic de Ministerio Verbi cujuslibet ditionis privatae.

25. Ob. 3. Spiritus S. hominem interiorius docens & illuminans est sufficiens Iudex: hunc habent Lutherani sibi loquentem: ergo. R. N. M. Ratio negandi est 1. Quia probari non potest, quòd iste spiritus cujuslibet hominis privati sit Spiritus S. testimonium, & non potius spiritus privatus, dictamen erroneum, imaginatio inanis. & pertinax, vel omnino spiritus atri magistrum. 2. Quia diversa secta, imò diversi homines ejusdem sectae allegant singuli testimonium Spiritus S. internum, & quidem ad probanda dogmata contradictoriè opposita. 3. Quia nulli homini privato promissa est divinitus infallibilitas. 4. Quia fideles debent uniformiter instrui & regi: sed spiritus internus diversis diversa dicit, 5. Quia Iudex inter homines debet sensu percipi, ejusque sententia: sed internus spiritus non potest sensu percipi à partibus litigantibus. 6. Quia nulli privato competit potestas coactiva in alios: hæc autem vel maxime requiritur in Iudice; aliàs ejus sententia non curatur. 7. Si fideles omnes se dirigi crederent à Deo unice per internas inspirationes, fieret mera confusio, cum nullus curaret suos Prepositos,

& hinc 8. frustra constituerentur Pastores, Doctores, Concionatores &c.

An Ecclesia Romana habeat visibile Caput, & Iudicem legitimum ac infallibilem?

R. Habet, & semper habuit, nimirum Romanum Pontificem, vel cum Concilio Universali, vel sine hoc aliquid definitum pro articulo fidei, utpote qui est Vicarius Christi in tertis, & Successor in Pontificatu D. Petri, cui Christus omnes omnino oves suas sine ulla exceptione pascendas commisit Jo. 21. super quem edificavit Ecclesiam suam, cui illimitatam solvendi & ligandi potestatem dedit Mat. 16. pro quo rogavit, ut non deficiat fides ejus Luc. 22. Atque Romanum Pontificem pro Christi Vicario, ac visibili Capite, & supremo Iudice semper à temporibus Apostolorum agnoverunt omnes fideles, ac tota Ecclesia Catholica, quæ propterea Romana dici consuevit. Isque in omnes Provincias Christiani orbis exercit suam supremam potestatem & universalem, instituendo vel deponendo Episcopos, ferendo leges, & censuras, dispensando, appellationes admitrendo, hæreses damnando, Concilia Universalia convocando, approbando, ijs præsidendo &c. Proinde est in antiquissima & perpetua possessione supremi Regiminis, & muneris pastoralis Universalis. Vide Theses nostras de *Papatu nunquam errante* per totum, præcipue art. 4. & infra cap. 4. §. 4. de Capite Ecclesie. Con-

Confirmatur ex SS. PP. S. Irenæus, qui vixit II. sæculo post Christum, l. 3. c. 3. ita pronuntiat: *Ad Romanam Ecclesiam propter majorem principalem necessesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos, qui sunt undique fideles.* S. Hieron. to. 2. epist. 58. ad Damasum de hypost. nomine: *Hic in tres partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat; ego interim clamito, si quis Cathedra Petri jungitur, meus est.* Optatus Milev. inde probat 2. contra Parmen. Donatistas non pertinere ad Ecclesiam veram, quod non essent conjuncti cum Syricio Papa. S. August. de Cæciliano Episcopo sic loquitur epist. 162. *Cum se videret Romana Ecclesia, in qua semper Apostolica Cathedra viguit Principatus, per communicatorias litteras esse conjunctum.* Vide Coccium l. 7. art. 6. Præterea observatum est, illas Ecclesias, quæ ab isto Capite, controversiarum Judice supremo, Pontifice Romano defecerunt, aruisse velut ramos à radice præcisos. Sic contigit Ecclesijs Asiaticis, Africanis, & Græcis, quæ quamdiu cum Romano Pontifice communicarunt, tamdiu erant in flore, ita ut celebrarent integra Concilia, multos numerarent viros. vel doctrina, vel sanctitate, vel utraque hac dote simul illustrissimos. Nunc verò his aliisque omnibus ornamentis destitutæ squalent &c.

Ob. 2. Integra Concilia, etiam cum Papa, errarunt sæpius: ergo Ecclesia Romana non habet infallibilem Judicem. R. Cùm hujus loci non sit ad singula in particulari descendere, quod

factum est in *Papatu nunquam errante* art. 5. hic summariter & generaliter adduco novem fontes, ex quorum uno vel pluribus semper dari poterit sufficiens responsio ad casus particulares. 1. Concilia, ex quibus formantur objectiones, subinde sunt tantum Particularia, non Generalia: solum autem decisiones Generalium Concc. faciunt articulum fidei. 2. Vel non sunt unita cum Pontifice, aut approbata ab eodem. 3. Vel approbata quidem, sed solum ex parte, & non secundum ea, in quibus est error. 4. Vel, quod adducitur, non est sententia Concilij, sed alicujus tantum Patris. 5. Vel, quæ proferuntur, solum sunt argumenta, probationes, & disputationes præviæ; hujusmodi autem non sunt de fide, sed solum de fide est ipsa sententia definitiva, sive id præcisè, in quo est decisio. 6. Vel verba Concilij subinde depravantur, & perperam citantur ab hæreticis. 7. Vel saltem malevolè trahuntur in perversum sensum. 8. Vel tantum continent errorem facti, non juris, seu circa factum aliquod particulare, nullam habens connexionem necessariam cum decisionibus fidei. Cùm per errorem Papæ circa factum particulare tota Ecclesia non inducatur in errorem circa res fidei & morum. 9. Vel, si circa mores sit decretum, tantum est error quoad *circumstantias*, scilicet loci, temporis, personarum &c. non quoad substantiam; si enim erraret quoad substantiam, præcipiendo vitia & prohibendo virtutes, tota Ecclesia deberet credere, vitia esse bona, virtutes malas, & sic

erraret in fide, & desineret esse sancta in decretis morum. Si verò erret quoad circumstantias modi, personarum &c. nimis multas & graves leges ferendo &c. Leges istae non sunt iustae, adeoque nec obligatoriae, atque sic Ecclesia, cum non teneatur eas acceptare, non inducitur in errorem. Ex his fontibus semper haurire poteris aliquam vel plures responsiones, praesertim si in historia Ecclesiastica probe versatus fueris.

28. Ob. 2. Pontifices Romani jam saepe errarunt, & sibi met contradixerunt: ergo Pontifex Romanus non est legitimus Judex. R. D. A. errarunt aliquoties in vita & moribus tanquam homines privati. C. A. errarunt in rebus fidei tanquam Doctores publici, quae definiunt, & ex Cathedra loquentes. N. A. & C. Quid ad casus particulares respondendum sit, vide in *Papatu nunquam errante. art. 7. & 8.* Vel consule primum enumeratos novem fontes, ex quibus perenda sunt responsiones ad objectiones ex Concilijs petitas; multi ex ijs, praesertim posteriores, etiam hic servare possunt.

Dices 1. Si Pontifex potest labi in alia scelera, non amplius est ratio, cur non possit labi in peccata contra fidem: ergo potest errare etiam in fide; cum intellectus non sit firmior voluntate. R. N. A. nam si Pontifex erraret in fide, quae definiens, tunc tota Ecclesia erraret in fide, cum omnes fideles teneantur sequi hunc Judicem, sibi à Deo constitutum, tanquam oves Pastorem:

totam autem Ecclesiam Deus non potest permittere in errorem labi. Si verò Pontifex ut homo privatus labatur in alia peccata, non pervertitur tota Ecclesia. Deinde intellectui Pontificis est promissa infallibilitas in fide, non verò voluntati immutabilitas in virtutibus alijs. Pro Petro rogavit quidem Christus, *ut non deficiat fides ejus*, non autem rogavit, ut non deficiat charitas, justitia, castitas &c. illius.

Dices 2. Est probabile, quòd Pontifex, ut homo privatus, possit incidere in haeresim (sit, quòd eam docere, & Ecclesiae credendam proponere nequeat) ergo potest esse haereticus: ergo non requiritur unio fidelium cum Pontifice tanquam Capite. R. Trans. Enthymema, quod à Bellarm. & alijs multis non male negatur; quæro autem: vel Papa haereticus esset notorie talis & notorie contumax? Quo casu deponitur, & desinit esse Pontifex, nullusque fidelium tenetur amplius ei obedire. Vel esset haereticus occultus? Tunc non esset vitandus, sed Ecclesia cum ipso externam saltem communionem habere deberet; id tamen sine ullo suo periculo; cum Deus non possit permittere, ut Papa occulte haereticus vel aliquid definiat, vel (si permiserit eum aliquid definire) ut definiat falsum & haereticum; eò quòd infallibilitas Pontifici promissa & data sit intuitu Ecclesiae, ne scilicet tota Ecclesia inducatur in errorem.

ARTI-

ARTICULUS IV.

De Nota Sanctitatis.

SUMMARIUM.

1. *Alia est Sanctitas doctrina, alia morum: de utraque est sermo.*
2. *Vera Christi Ecclesia debet esse sancta in doctrina.*
3. *Et haec sanctitas est nota vera Ecclesiae.*
4. *Apud Lutheranos non est sanctitas doctrinae.*
5. *Quod confirmatur.*
6. 7. *Nec vere promouent gloriam Dei, nec falsi quid nos ipsis imputamus.*
8. *Ecclesia autem Romana verè sancta est in doctrina.*
9. 10. *Quam frustra vitare nituntur Adversarij.*
11. *Sed & sancta in suorum membrorum vita ac moribus debet esse vera Ecclesia.*
12. *Que sanctitas morum est nota vera Ecclesia, imò se sola est nota etiam affirmativa vera Ecclesia.*
13. *Non verò reperitur apud Lutheranos, ut tum à posteriori,*
14. *Tum à priori patet.*
15. *Quomodocumque se excusent.*
16. *Sanctos sibi fingere, vel ad se rapere nituntur plagiarij. At Romana Ecclesia semper habuit sanctos homines utriusque sexus.*
18. *Ut vel ipsi Adversarij fatentur.*
19. 20. *Nec obest, quòd in ea semper etiam fuerint scelerati, aut quaedam scelera in quibusdam circumstantijs tolerata.*
21. *Miraculis optimè confirmatur sanctitas tam doctrina quam morum.*
22. *Que triplici modo accipi possunt,*
23. *Tamen due tantum eorum classis ad veritatem comprobendam apte sunt.*
24. *Quomodo miraculum verum à falso discerni possit ac debeat.*
25. *Vera miracula sunt certissima signa vera Ecclesiae.*
26. *Vera Christi Ecclesia debet esse conspicua miraculis.*
27. 28. *In cassum nituntur eliminare miracula, aut eorum vim infringere Adversarij.*
29. *Etiam hodie dum fiunt, & fieri oportet miracula.*
30. *Apud Lutheranos nullum unquam repertum est verum miraculum, in confirmationem suae Ecclesiae aut dogmatum factum.*
31. 32. *Inanes eorum exceptiones.*
33. *At Romana Ecclesia plurimis miraculis per singula saecula fuit conspicua.*
34. *Non fuerunt effectus naturales,*

*figmenta, aut praestigia, ut menti-
untur heretici.*

*Romano - Catholicam confirma-
bant.*

35. *Nec solam fidem Christianam, sed*

36. *Gerardi vertigo.*

1. **S**ciendum 1. Sanctitatem, qua de hic agimus, esse duplicem, scilicet doctrinae & hominum; sanctitatem doctrinae poteris dicere etiam speculativam, hominum vero seu membrorum Ecclesiae sanctitatem practicam, vel sanctitatem morum. Quamvis meo iudicio ipsa doctrina rectius dicatur sancta tam speculativè quam practicè; speculativè sancta est, quatenus rectè docet credere, practicè sancta est, quatenus rectè docet facere. Unde

Sciendum 2. Ad sanctitatem doctrinae tria requiri. 1. Ut omnia, quae docet, sancta sint negativè, hoc est, ut nihil doceat falsum, indecens, iniquum &c. 2. Ut ejus dogmata etiam sancta sint positivè, seu talia, quae per se placent Deo, bona, decentia, & iusta sunt. 3. Ut sancta sint etiam practicè, hoc est, talia, quae ostendant, quomodo acquirenda sit vera sanctitas morum.

Sciendum 3. Quamvis sanctitas hominum seu membrorum Ecclesiae simpliciter consistat in gratia sanctificante, & omnes (saltem in infimo gradu) sancti sint, qui sunt in statu gratiae, & observant mandata Dei sub peccato

mortali obligantia; ad majorem tamen sanctitatem membrorum Ecclesiae requiritur 1. Fides actualis, & observatio mandatorum etiam sub levi peccato obligantium, ita ut haec saltem non facile & cum plena deliberatione violentur. 2. Observatio etiam Consiliorum Christi. 3. Dominium passionum, ne perturbent rationem, & dominantur voluntati. 4. Variarum virtutum & bonorum operum exercitium. Et quò amplius quis in istis profecerit, eò majorem sanctitatem (quae sublimior sanctitas vocatur etiam *Perfektio*) obtinebit.

Sciendum 4. Ad discernendam veram Christi Ecclesiam à falsis nos iterum usuros duobus Syllogismis, uno circa sanctitatem doctrinae, altero circa sanctitatem morum, vel membrorum Ecclesiae. Cùm verò miracula sint valde illustre signum utriusque sanctitatis, quam habere debet vera Christi Ecclesia tam in doctrina, quam in membris suis, adjiciemus tertium Syllogismum de miraculis, ex quibus egregie, sicut sanctitas dignoscitur, ita Ecclesiae veritas discernitur.

SYLLOGISMUS I.

Vera Christi Ecclesia debet esse sancta in doctrina.
Sed Lutherana non est sancta in doctrina.
Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Majo-

Major est indubitata

2. 1. Ex Scriptura S. *Lex Domini immaculata.* Pl. 18. v. 8. *Iustitiae Domini recta.* v. 9. *Sobrietatem, & prudentiam docet, & iustitiam, & virtutem.* Sap. 8. v. 7. *Domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudo- nem dierum.* Psal. 92. v. 9. *Ego Johannes vidi sanctam civitatem Ierusalem novam descendentem de caelo &c.* Apoc. 21. v. 2.

2. Ex Symbolo Apostolico & Nicæno, in quo Ecclesia dicitur *sancta.* Imò Confessio Augustana in terminis docet art. 7. quod una *sancta* Ecclesia perpetuo manura sit. Atqui absolute sancta dici non posset, nisi esset sancta in doctrina. Quis enim ex Lutheranis Ecclesiam Calvinistarum, Zwingliano- rum, Anabaptistarum simpliciter sanctam appellabit, eò quod credat in Christum, habeat Scripturam sanctam, & Baptismum &c.? Itaque requiritur, ut Ecclesia vera in omnibus suis dogmatis sit sancta, nihilque falsum, indecens, & injustum doceat, atque ut à vitijs suos cultores abducat, ad virtutes stimulet.

3. Ex ratione. Vera Ecclesia est vera Religio: vera autem Religio in omnibus suis tum dogmatis fidei, tum præceptis morum debet esse sancta, sive Deo placens; nam Religio vera nihil est aliud, quam modus colendi Deum, ab ipso Deo profectus, & quidem colendi eo modo, quo ipse vult coli. Ergo omnis ejus doctrina tam fidei quam morum, utpote à Deo profecta, & voluntati Divinae (quæ est regula omnis sanctitatis creatæ) conformis, non po-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

test non esse sancta. Et hoc argumen- tum adeò est evidens, ut à nemine nega- ri queat.

Dicunt tamen Lutherani cum Gerat- do suo. Quamvis Ecclesia sit & esse debeat sancta in omni sua doctrina; ta- men hæc sanctitas doctrina non potest esse nota veræ Ecclesie. Probat: non potest constare, an & quantum doctrina sit sancta, nisi ex Scripturis: ergo sanctitas doctrina non est nota per se, utpote aliunde primùm probanda. Confirmant 1. Si sanctitas doctrina est nota veræ Ecclesie, tunc etiam ipsa doctrina sancta erit nota veræ Ecclesie, quia hæc duo sunt unum & idem. At- qui posterius non admittitur à Papistis, alias enim deberent admittere, quod pura prædicatio doctrina sit nota veræ Ecclesie: de puritate autem & sanctita- te doctrina non potest constare nisi ex SS. literis. Confirmant 2. Sanctitas doctrina non potest cognosci, nisi ali- quis discutiat omnes articulos alienjus Ecclesie: hoc autem est ferè impossibi- le, præsertim indoctis: ergo sanctitas doctrina est ferè incognoscibilis: ergo non potest esse nota.

R. N. assertum. Ad probationem N. A. Quis negabit, sanctitatem doctri- nae, quæ vigeat in Lege Veteri, ante- quam ulla Scriptura S. exstaret, scilicet ante Moysen, item sanctitatem doctri- nae, quam prædicabat Christus & Apo- stoli, potuisse cognosci? Sed tunc, pri- mo saltem septennio (nam ante annum Christi 41. nec Evangelium, nec epi- stola, aut alius liber Canonicus Novi Testamenti fuit conscriptus) non exsta- bat Scriptura, complectens Christi doctrinam

K k

doctrinam & Apostolorum. Sanctitas igitur doctrinæ patere potest tum per se & adminiculo luminis naturalis, nullo errore aut inconueniens in ea videntis, tum ex eo, quod manifestè appareat apta perducere homines ad virtutis studium, ac retrahere à vitijs, tum quòd actu perducatur ad omnem honestatem, lumine naturali cognitam. Hæc igitur doctrinæ *immunitas* ab errore manifesto, & *aptitudo* ad peccatores emendandos, ac implantandas virtutes (adeoque sanctitas doctrinæ, tam positiva, quam negativa) longè est notior, quam vera Scriptura; cum veritas Scripturæ primùm dignosci queat ex veritate Ecclesiæ, veritas autem Ecclesiæ ex sanctitate doctrinæ & alijs notis. Probenim Lutherani, si viri sint, Gentilibus sanctitatem doctrinæ suæ ex Scripturis. Isti, tamdiu negabunt Scripturæ auctoritatem, donec eam ipsis probaverint ex testimonio Ecclesiæ &c. ut fatetur Gerardus de Ecclesia c. 10. n. 126. Quomodo igitur alibi dicere potest, doctrinæ sanctitatem non posse constare nisi ex Scriptura?

Unde patet ad Confirmationem 1. Nos Catholici enim, quando dicimus, Sanctitatem doctrinæ (vel doctrinam sanctam, quæ duo utique idem sunt) esse notam veræ Ecclesiæ, intelligimus talem sanctitatem, quæ consistit in immunitate ab errore manifesto & aptitudine ad emendandos peccatores &c. quæ patere possunt independentè à Scriptura S. Ad 2. Confirmationem N. M. nam si rudis (rationis tamen capax) nullum videt errorem manifestum in doctrina, quam haurit, & aliunde

novit per famam & experientiam, homines juxta hanc doctrinam viventes fieri valde sanctos, à gravioribus vitijs liberos, virtutum studiosos, item valde multos hujusmodi vitæ sanctimoniam insignes adslipulari huic doctrinæ &c. factis cognoscit sanctitatem doctrinæ, quin discutiat particulari examine omnes & singulos articulos. Unde Ecclesiam veram optimè discernere poterit à falsâ, si unius doctrinam videat immunem ab errore manifesto, atque aptam stimulare homines ad majorem Dei cultum tum externum, tum internum, ad diligens Pietatis, Castitatis, Charitatis aliarumque virtutum studium &c. actu perducentem; non item doctrinam alterius Ecclesiæ.

Minor probatur facile

1. Ex oculari inspectione articulo-
rum Ecclesiæ Lutheranae, quorum aliqui 1. evidenter sunt incredibiles & falsi. 2. Aliqui simul evidenter Deo injuriosi & indecentes. 3. Aliqui evidenter sceleribus faventes & virtutibus inimici. Adeoque Sanctitate tam negativa quam positiva, speculativa & practica destituti. Hos autem articulos, quos habent Lutherani Auctores & libri magni nominis (quod paratus sum postulanti ostendere) nunc recensabo.

Evidenter incredibiles & falsi sunt 1. hominem carere libero arbitrio ad faciendum bonum & omittendum malum. 2. Non posse observare mandata Dei. 3. Peccare per omnem concupiscentiam motum mortaliter, etiam si is involuntarius sit & indeliberatus, in infantia, in amentia, in somno contingens, ut

expressè docet Lomerus in seiner fortgesetzten Abfertigung. 4. Etiam iustum in omni opere bono peccare, & quidem mortaliter, cum iuxta ipsos omne peccatum ex natura sua sit mortale, & dignum supplicio æterno. 5. Lutheranos esse certissimos certitudine fidei de sua salute &c.

Evidenter injuriosi Deo ac indecentes sunt 1. Deum præcipere & exigere ab hominibus observationem suorum mandatorum, & impletionem legis, nec tamen ipsi dare vires ad id necessarias; quod est facere Deum insipientem & stultum. 2. Deum punire eos æternum, qui violant sua mandata, cum tamen observare non potuerint; quod est Deum facere tyrannum, injustum. 3. Deum præcipere, ut homines peccent mortaliter; cum præcipiat aliqua opera sub gravi obligatione, quæ tamen præstari non possunt ab hominibus; imò facere, ut omnia opera, quia nunquam fieri possunt, quin aliquid imperfecti, consequenter mortaliter peccaminosi admixtum habeant, sint mortaliter peccaminosa: quod est Deum facere peccatorem, & auctorem peccati. 4. Deum gravissimè peccantes, modò credant se esse justos & non puniendos, sed salvandos, non punire; quod est Deum facere fautorem scelerum & sceleratorum. 5. Deum reputare justos, qui tamen re ipsa peccatores sunt, scilicet peccatis originali & actualibus (rectis tamen) gravissimis inquinati; quod est Deum facere ineptè indulgentem affectui. 6. Deum aliquos salvare & æternum præmiari propter fidem, alios

R. P. Fichler Theol. Polemica.

autem æternum punire igne infernali propter carentiam fidei; cum tamen nec illis fides, nec illis carentia fidei fuerit libera, cum solus Deus operetur fidem, & alios actus spirituales in hominibus, ad salutem necessarios, homines autem careant potestate & libero arbitrio ad eos eliciendos vel omittendos; quod est facere Deum injustum personarum acceptorem. 7. Christum etiam quoad naturam Divinam fuisse Mediatorem inter Deum & hominem; quod est facere Christum minorem Patre, licet Deus sit, vel omnino negare, ipsum esse Deum &c. Taceo blasphemias propositiones Lutheri, dicentis, *diabolum esse Deum nostrum juxta Scripturam.* Tom. 2. Witt. Germ. 1548. pag. 266. Et: *Christus Jesus ist / lieber Teufel / auch dein Teuffel worden.* Tom. 1. Witt. p. 87. b. in c. 2. ep. ad Gal. anno 1538. explicatum. Christus fuit *maximus peccator. Maximus latro, homicida, adulter, fur, sacrilegus, blasphemus.* Colloq. Mens. 1. 101. item 10. 1. Witt. fol. 86. 152. 153. in Epist. ad Gal.

Evidenter faventes sceleribus, & inimici virtutibus sunt 1. hominem justificari & salvari per solam fidem; quod angustam cæli portam nimis dilatat. 2. Bona opera non esse necessaria ad justificationem, & salutem, imò obesse; quod extinguit studium virtutis & bonorum operum. 3. Summam mandatorum Dei esse agere penitentiam & credere in Evangelium; agere autem penitentiam nihil esse aliud, quam se emendare; quod est probare peccata

Kk 2

præ-

præterita, vel saltem non improbare.
 4. Præter fidem requiri quidem opera bona, sed solum ut effectum & testimonium fidei coram hominibus, non verò coram Deo, ubi nihil valet, nisi fides; quod est facere hypocritas humanis oculis servientes. 5. Non-renatos nullum posse elicere actum fidei, charitatis Dei &c. internum, non-renatis autem æquiparari eos, qui per peccatum violant sædus Baptismale, ut docet Gerard. de Eccl. n. 252. adeoque Lutheranos, cum peccent ferè singulis momentis juxta sua ipsorum principia, non posse credere, Deum diligere &c. quod facit homines desides in exercitio harum virtutum, & nec meriti nec demeriti capaces, utpote non liberos.
 6. Præcepta Divina non posse observari; quod facit audacter transgredi præcepta, cum nulla sollicitudine servari possint. 7. Confessionem distinctam peccatorum non esse faciendam homini; quod est frantum optimum adversus vitia tollere. 8. Vota castitatis, obedientiæ &c. non debere observari; quod est facere sacrilegos. 9. Hominem per omnia sua opera, etiam optima, nihil mereri apud Deum, non heri Deo gratiorem, nec plus præmij habiturum &c. quod est Deo minnere gloriam, & tollere eorum virtutis. 10. Jejunia, peregrinationes, afflictiones corporis voluntarias nihil prodesse coram Deo; quod est fovete carnem & augere tentationes. 11. Sanctos religiosè coli & invocari non posse; quod est debito honore privare Sanctos in cælo, homines verò in terra existentes illorum patrocinio, & sequutura inde

ingenti utilitate. 12. Pro Defunctis non esse orandum; quod est communionem Sanctorum, & charitatem erga miseros tollere. 13. Omnibus rei uxoria dandam esse operam, & Matrimonium esse præceptum; quod est consilium & exemplum Christi spernere, ac Sanctorum. 14. Nullum esse peccatum, per quod homo excedere possit æterna felicitate, præter infidelitatem; quod est latam viam aperire omnibus sceleribus.

2. Probatum ex eo, quod doctrina Ecclesiæ Lutherana non sit sancta, quia per illicita adminicula introduci & conservari debuit, scilicet 1. per falsationes SS. litterarum, uti sapius fecit Lutherus, v.g. dum ista verba Rom. 3. v. 20. *per legem cognitio peccati*, ita vertit: *Durch das Gesetz kombt nur Erkantnis der Sünden*. Quasi verò lex tantum ideo esset data, ut cognoscatur peccatum, & non potius ut observetur. 2. Per fraudes, quibus Catholicos infamant, quasi adorarent ligna & saxa non aliter, ac Ethnicis sua Idola, quasi Sanctos & B. V. adorarent ut Deos, quasi merita Christi nihil, sua autem maximè curarent &c. 3. Per alia mendacia innumera, quibus vel aliqua dogmata asingunt Catholicis, vel pessime interpretantur, vel vitis egregijs varia crimina v. g. proditioes principum, cedes regum, varia turpitudinum genera impiissime impingunt &c. illos præsertim, qui eorum conatibus maxime obsistunt, per libellos famosos, per publicas conciones &c. ubique infamare, & contemptibiles reddere satagunt &c. confictis nes-
 scio

scio quibus criminibus. Idque semper fecerunt, & adhuc faciunt.

6. Ob. 1. Illa doctrina verè est Sancta, quæ solius Dei & Christi Mediatoris gloriam maximè promovet, humanum econtra fastum & arrogantiam deprimat: sed utrumque facit doctrina Ecclesiæ Lutherana: ergo. Min. prob. docet, solum Deum esse adorandum & invocandum, non Sanctos, & creaturas: item docet, omnem fiduciam esse collocandam in Christi meritis, nullam in hominibus, aut in meritis proprijs &c. ergo. R. D. M. quæ maximè promovet gloriam Dei &c. verè, & in omnibus. C. M. Quæ solum fide id facit, nec in omnibus dogmatis. N. M. Quam Deo injuriosa, omnique honestati inimica dogmata alia reperiantur in Lutherano, paulò ante vidimus. Adde, quòd nec allata verè promoveant gloriam Dei & Christi, sed tantum fide. Magis enim ipsa gloriosum est Deo, hominumque fastum deprimat, si illi non soli audeant comparere coram tanta Majestate sine Patronis, qui tanquam familiares & dilecti amici tanti Regis invocantur tanquam intercessores: utique enim magis gloriosum est Principi supremo, si habeat supplices non tantum gregarios & plebem, sed etiam magnates & principes, qui & ipsi omnem suam dignitatem se ei fatentur debere. Rursus meritis Christi nihil derogatur, sed potius augetur gloria Christi, si dicatur, eum non solum meruisse nobis primam gratiam & gloriam æternam, sed etiam ipsos, qui semel ab eo in gratiam sunt recepti, ac libertate præditi, vitæ impetrasse per sua merita. merendi augmen-

tum gratiæ & gloriæ æternæ: sicut Omnipotentiam Dei non deprimat, sed extollit, qui dicit, eam non agere omnia per se solam, sed etiam rebus creatis contulisse vim agendi. Neque propterea per se datur ansa superbiendi creaturis, cum agnoscant & fateri cogantur, se sibi solis relictas nihil omnino posse, posse tamen & debere quemlibet cum Apostolo dicere: *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Phil. 4. Item: *Non ego, sed gratia Dei mecum.* 1. Cor. 15.

7. Ob. 2. Multa impinguntur Lutheranis à Catholicis, quæ ipsi non docent. Sic 1. non docent absolute, mandata Dei non posse observari, sed tantum, non posse perfecte in hac vita impleri. 2. Opera bona requiri tanquam signa & effectum fidei, licet non requirantur ut dispositio ad justificationem, & ut merita. 3. Etiam Lutherani hortantur ad observationem mandatorum Dei, & ad exercitium bonorum operum. R. 1. me paratum esse omnia, quæ retuli, ostendere vel in libris Lutheri, vel in libris Lutheranorum Symbolicis, imò pleraque etiam in lucubrationibus Lomeri, qui hic & nunc scripsit. Audiamus unum vel alterum apophthegma Lutheri. In argumento in epist. ad Gal. editionis primæ sic pronuntiat: *Summa ars & sapientia Christiana est nescire legem, ignorare opera & totam iustitiam activam.* Ad c. 2. epist. ad Gal. *Quando sic docetur: fides iustificat quidem, sed simul servare oportet mandata Dei, quia scriptum est: si vis ad vitam ingredi, serva mandata; ibi statim Christus negatus est &c.*

Kk. 3.

In

In assert. art. art. 31. *Fusus in omni opere bono peccat.* De Captiv. Babyl. c. de Baptismo. *Nulla peccata hominem baptizatum damnare possunt, nisi sola incredulitas.* Alibi: *Nihil ad nos Christianos precepta Decalogi pertinent.* Quod idem reperi in Colloquio Altenburgensi. R. 2. Quamvis defacto non ita docerent omnes, aut etiam non ita doceant ubique, tamen causam suam non faciunt meliorem, quia inde intelligitur manifesta discordia in rebus fidei, dum moderni contradicunt antiquis, hic existentes alibi degentibus.

8. R. 3. ad singula. Ad 1. sufficit, modo fateantur, Deum exigere sub peccato mortali tam perfectam observationem mandatorum, quam perfecta in hac vita possibilis non est; ex hoc enim jam sequitur, Deum imprudenter precipere, injuste minitari transgredientibus infernum &c. Ad 2. Imprimis aliter docuit Lutherus, & Rigidi Lutherani: deinde quaro: vel sine bonis operibus possunt homines justificari & salvari, vel non? Sive deinde dicas, ea requiri per modum causae & dispositionis, sive per modum effectus & signi. Si non possunt: ergo opera bona sunt necessaria ad salutem, falsumque est, fidem solam sufficere, quod semper jactant: si possunt salvari sine bonis operibus, nemo curabit multum bona opera, & sic sequentur illa absurda, supra. n. 4. intinuta. Ad 3. Quid juvat exhortari ad observationem mandatorum Dei, si observari non possunt? ad exercitium bonorum operum, si ista sint pec-

caminola, ad salutem non necessaria?

Dices. Juste potest Deus exigere ab homine, quod sibi debetur, si homo propria culpa id sibi impossibile reddidit: sed homo per peccatum originale propria culpa sibi reddidit impossibilem observationem mandatorum Dei: ergo juste eam Deus ab illo exigit, tanquam sibi debitam. 2. Non possumus Deum diligere, uti diligendus est: neque evitare motus concupiscentiae: ergo primum & ultima duo mandata Decalogi non possumus observare. R. ad 1. N. Ma. N. Mi. & Conf. Quis enim juste & prudenter exigeret à servo suo pedibus destituto, ut ambulet; licet servus pedes suos propria culpa amississet v. g. rixando? Dein per peccatum originale difficilius quidem nobis facta est observatio mandatorum Dei, non tamen impossibilis, adjuvante Dei auxilio, semper parato. Ad 2. Non precipitur nobis summa intentio in amando Deo, quae utique impossibilis est etiam Sanctis in caelo: sed tantum precipitur amor appreciatiue summus, ita ut Deum praeramus omnibus rebus creatis, existentibus & possibilibus, quae possint nos separare à Deo; quod facere possumus. Motus concupiscentiae non sunt peccata, quamdiu non accesserit consensus voluntatis, quem semper habemus in nostra potestate, & cohibere valeamus.

An Ecclesia Romana sit sancta in doctrina?

R.

8. R. quòd sic. Probatnr 1. Quia nihil docuit unquam recte rationi contrarium, & falsum; nihil Deo indignum, & indècens; nihil iniquum. Nihil enim tale à lyncæis Adversarijs inquam deprehendi & ostendi potuit: ergo est sancta in doctrina negativè. 2. Quia Ecclesia Romana non tantum prohibet omnia, quæ sunt contra mandata Dei, contra dilectionem proximi, & contra lumen rationis, sed etiam insuper hortatur suos, & urget tum per consilia, tum per præcepta, ad omnis generis opera pia, sancta, Dei honorem ac hominum salutem promoventia: qualia sunt orationes frequentes, publicæ & private, sacrificia tum celebranda tum audienda, Sacramentorum decens usus, castigationes corporis variae; præsertim jejunia, opera misericordiae tum corporalia, tum spiritualia, elemosynæ &c. ergo ejus doctrina est etiam sancta in doctrina positivè & practicè. 3. Quia hortatur suos, ut etiam sequantur consilia Christi, ut scilicet per observationem accuratam voluntariae paupertatis, perpetuæ castitatis, & obedientiæ perfectæ ad apicem sanctitatis & perfectionis Evangelicæ perveniant: ad quas virtutes inviolabiliter observandas multa millia imò multi milliones voto nuncupato se jam obstrinxerunt, relictis sæpe ingentibus divitijs, summis mundi dignitatibus, & quandoque etiam sceptris & coronis, integris principatibus & provincijs &c. ergo est sancta eminenter.

Ob. 1. Ecclesia Romana vilipendit Scripturam S. cique æquiparat verba Pontificis, Traditiones humanas &c.

ergo in sua doctrina non est sancta. 2. Doctores Catholici docent valde laxas sententias contra bonos mores v. g. fornicationem simplicem non esse peccatum: ergo. R. ad 1. Falsum est, quòd Ecclesia Romana vilipendat Scripturam S. sed id asserit, quòd Traditiones Divinæ & Apostolicæ habeant eandem prorsus auctoritatem, quam habent Scripturæ Divinæ & Apostolicæ, quatenus nempe Deus nobis loquitur non minus per Traditiones istas ab Ecclesia propositas, quàm per Scripturas nobis ab Ecclesia propositas & declaratas. Neque interest, an Verbum Dei sit scriptum, vel traditum, modò constet, quòd sit Verbum Dei. Imò per Traditionem & auctoritatem Ecclesiæ debet nobis constare, an & quamnam Scriptura sit Divina & Apostolica. Unde negatur suppositum, quòd Verbum Pontificis ex Cathedra pronuntians, aut Traditiones sint verbum hominum, nisi instrumentaliter tantum, sicut est ipsa etiam Scriptura: principaliter verò & originaliter sunt Verbum Dei, nobis loquentis per os Ecclesiæ. Ad 1. Licet aliqui privati Doctores subinde tradiderint nimis laxas sententias, tamen illas non approbat Ecclesia: imò ejusmodi propositiones solent gravissimè prohiberi à summis Pontificibus, uti factum est ab Alexandro VII. Innoc. XI. XII. &c. post cujusmodi prohibitionem nulli Catholicorum licet proponere illas docere, aut in praxim deducere. Deinde quòd ullus Catholicorum doceat, fornicationem non esse peccatum, haud credo; cum clarè repugnet Juri Naturali, & Divino; nam Paulus ex-
pressè

presè excludit à Regno Dei fornicarios.
1. Cor. 6. v. 9.

10. Ob. 2. In Jure Pontificio reperiuntur quaedam planè flagitiosa, ac inter alia in Decreto Gratiani c. 2. causa 12. q. 1. dicitur, *amicorum omnia debere esse communia, etiam uxores.* Et c. 4. Dist. 44. ex Conc. Tolet. docetur, *eum, qui non habet uxorem posse habere concubinam.* Ergo doctrina Ecclesie Romana non est sancta. R. ad 1. Assumentum illud de *communione uxorum* est supposititium, nec reperitur in manu-scripto authentico Clementis

Romani, ex cuius epist. citatur textus. Gratianus saepe ex viciosis exemplaribus malè descripsit, & eatenus tantum auctoritatem habet, quatenus cum originibus concordat. Ad 2. Ibi nomine *concubine* intelligitur vera uxor, sed minùs solenniter ducta, scilicet sine tabulis dotalibus, & sine alijs Juris tum Civilis tum Canonici solennitatibus & privilegijs juxta veterem morem, præsertim Antiquæ Legis. Videtur fuisse conjugium hoc simile illi, quod hodie vocatur Matrimonium Conscientiæ.

SYLLOGISMUS II.

Vera Christi Ecclesia debet esse sancta in fuorum membrorum vita & moribus.

Sed Lutherana non est sancta in fuorum membrorum vita & moribus.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major probatur

11. 1. Ex Scriptura. *Dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem honorum operum.* Tit. 2. v. 14. *Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret &c. ut sit sancta & immaculata.* Eph. 5. v. 26. 27. *Omnis arbor bonos fructus facit. A fructibus eorum cognoscetis eos.* Mat. 7. v. 16. *Vos autem genus electum, Regale Sacerdotium, gens Sancta.* 1. Petri 2.

v. 9. Idem insinuant illæ parabola, in quibus Ecclesia comparatur saganæ pisces bonos & malos congreganti, & area triticum & paleas (hoc est, homines sanctos, & peccatores) asservanti. Ergo in Ecclesia Christi semper debent esse homines sancti, saltem aliqui.

2. Ex efficacia doctrinæ. Non enim doctrina sancta, quam habere debet Ecclesia Christi, potest esse sine fructu; id enim intendit Christus per suam doctrinam, per consilia Evangelica, per suas adhortationes ad sui sequelam, ad sectandam perfectionem, sanctitatem vitæ, charismata meliora &c. ut sal-

saltem aliqui, exemplum Christi proximius imitantes, excellentiorem sanctitatem adipiscerentur; spectatque ad providentiam Christi, ut semen suae doctrinae afferat fructum, trigessimum, sexagesimum, vel etiam centesimum. *Verbum meum, quod egredietur de ore meo, non revertetur ad me vacuum.* dicit Deus Isa. 54.

3. Ex confessione propria Lutheranorum, juxta quos Ecclesia ex essentia sua est congregatio *Sanctorum*, ita ut peccatores non sint membra illius vera, sed solum admixti in externa societate. Ceterum pro certo supponendum hic est, quod vera sanctitas & perfectio Evangelica non consistat in sola fide, sed in hac, & simul in actibus aliarum virtutum, praesertim charitatis erga Deum, & proximum; qui enim non diligit, manet in morte, 1. Jo. 3. Et si quis fidem omnem haberet, ita ut montes transferreret, charitatem autem non haberet, nihil ipsi prodesset. 1. Cor. 13. Praeterea insignem sanctitatem, in diligenti imitatione Christi consistentem, nunquam obrinet, qui solum observat praecipua, nisi etiam sequatur consilia Christi, actus virtutum arduos exerceat, se ipsum fortiter vincat, passionem animi domet, pura in omnibus ducatur intentione &c. Haec enim omnia Christus in suo Evangelio vel praecipit vel suavit: utique autem non frustra praecipit, nec frustra suavit; ita ut non semper habeat aliquos saltem, apud quos fructificent ejusmodi mandata & consilia.

4. A posteriori, cum experientia
R. P. Pichler Theol. Polemica.

constet, & ex factis hystorij, in vera Ecclesia utriusque Testamenti existisse viros eximia, imò & prodigiosa sanctitatis, uti erant Patriarchae in Lege Naturae; Prophetae ac alij in Lege Scriptae; Apostoli, Episcopi, Patres, Doctores, Martyres, Virgines, Ordinum sacrorum Fundatores &c. in Lege Gratiae: ergo signum est, quod Providentia Divina in vera Religione semper florere velit sanctitatem in vita ac moribus proflus conspicuam, & coram mundo illustrem, ut inde glorificetur & magis colatur Deus, juxta illud: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est.* Mat. 5. v. 16.

Notandum hic est, sanctitatem in vita & moribus fidelium, juxta doctrinam suae Religionis viventium, etiam se sola esse notam verae Ecclesiae, non modò negativam, sed etiam affirmativam, si de illa sufficienter constet, uti constare potest attentis diligenter circumstantijs, praesertim si accedat communis persuasio hominum, vel etiam miracula, vaticinia &c.

Dices. Sanctitas est interna & invisibilis: ergo non potest esse nota Ecclesiae verae. R. Licet vera sanctitas consistat praecipue in actibus voluntatis internis, ea tamen sufficienter dignoscitur per opera pia & sancta, tanquam bona radix ex bonis fructibus, vel sicut anima hominis fit sensibilis ac exterior cognoscitur per discursus & operationes rationales. Per operationes igitur externas virtutum, sine quibus nec

LI darur

datur sanctitas interna, sit ista sufficienter sensibilis, adeoque interna per sanctitatem externam.

Urgebis. Opera externa sunt communia hominibus bonis & malis, & saepe nos decipiunt, suntque non raro re ipsa hypocritæ, qui nobis videntur sancti: ergo sanctitas vitæ & morum non potest esse nota veræ Ecclesiæ. R. T. A. nam diu non potest simulari sanctitas coram attentis & curiosis observatoribus. N. C. vel D. C. ergo sanctitas vitæ singulorum hominum in particulari & seorsim non est nota veræ Ecclesiæ. T. C. Sanctitas vitæ omnium, qui in aliquo certu habentur pro sanctis. N. C. Licet fortè in quolibet particulari homine possimus falli circa ejus sanctitatem veram, non tamen possimus falli circa sanctitatem totius collectionis; Deus enim non potest permittere, ut non aliqui saltem (licet nobis determinatè & in individuo non cogniti) sint veri sancti ex fidelibus; qui enim aliàs Ecclesia possit dici *Sancta*, uti tamen dicitur in Symbolo Apostolico, si nulla ejus membra essent verè sancta? Vera igitur fides, licet in singulis possit dari absolute sine sanctitate, non potest tamen dari in omnibus simul sumptis sine sanctitate tam interna quam externa.

Minor constat

1. A posteriori: cum nullus unquam fuerit habitus pro sancto ab Orbe Christiano, qui Lutheranismum professus est, non minus, ac nullus pro sancto est habitus, qui Arianam, Pelagianam,

Anabaptisticam, vel aliam hæresim secutus est. Neque ullus fecit miraculum vel unicum, cum tamen Deus semper solitus sit sanctos & dilectos servos suos multis magnisque prodigijs facere conspicuos coram Mundo in contestationem sanctitatis eorum. Unde apud Germanos natum est verus illud proverbium: *Man glaubt an keinen Heiligen / er thue dann Wunder, Zeichen.* Ostendant Lutherani & nominent nobis vel unicum suæ sectæ addictum, qui fecerit miraculum verum, qui ab Orbe Christiano fuerit habitus pro Sancto &c.

Confirmatur 1. Si aliquis fuisset insigniter & verè sanctus apud Lutheranos, tunc utique fuisset Martinus Lutherus eorum protopater & Reformator: sed iste certè non fuit; is enim, cum reformare aggressus est Ecclesiam, ac inducere Lutheranismum, fuit homo votifragus, Deo & superioribus suis rebellis, perfidus Apostata, sacrilegas nuptias post emillum castitatis perpetuæ votum contrahens cum Monialt pariter jam Deo devota, atque in hoc sacrilego connubio permansit usque ad finem vitæ. Item fuit homo blasphemus in Deum & Sanctos, superbus & arrogans, ebriosus belluo, obscærus & trivialis scurra, maledicentissimus in quosvis sibi adversantes, etiam Principes tam Ecclesiasticos quam Politicos, familiaris diaboli discipulus, audax Bibliorum & Symboli Apostolici corruptor &c. Vide *meum Examen Polemicum August. Conf. art. 2.* Major inde suadetur, quia utique decet, ut primus, qui reformat, sit insigniter sanctus, ceteri enim hunc sequuntur. Si

Si igitur Reformator non est sanctus, nec ceteri esse possunt.

Confirmatur 2. ex propria confessione Adversariorum, qui non tantum nullum insigniter sanctum ex nova doctrina enatum referunt, sed potius de suorum perverſitate multum conqueruntur. Lutherus in Poſtilla Domest. Dom. 1. Adv. Videmus (ait) quod hoc tempore (Reformationis Lutheranae) homines sint multo peiores, crudentiores, tenaciores, libidinosiores, quam antea unquam in Papatu fuerunt. In Praef. ad Poſtillam Eccles. Noſtrorum plerosque septiceps ille diabolus invaſit, & deteriores effecit, quam in Papatu fuerunt. Andreas Musculus celeberrimus Praeco Dom. 1. Adv. Cum nobis Lutheranis hoc tempore ita agitur, ut, si quis videre velit ingentem turbam nebulonum, hominum turbulentorum, fallacium, impostorum, ſenorum, civitatem aliquam adeat, in qua Evangelium pure (id est, Lutheranice) predicatur, caſervatim sales ibi reperiet &c. apud quos homines omnis virtus & honestas penitus extincta est &c. omnia diabolo ſrena laxa &c. Similem confessionem publicam de ſuis Lutheranis faciunt Melancthon ad c. 6. Mat. Jo. Brentius ad c. 3. Mat. Jacobus Andreæ conc. 4. ad c. 21. Luca, Wigandus & alij apud Coccium to. 2. l. 8. art. 12. Jam sic argumentor. Si tanta perverſitas Lutheranorum exiſtit statim primis Reformationis temporibus, ubi communiter solet eſſe major fervor & pietas, quid poſterioribus annis evenerit? Unde non mirum, quod inter Calvinistas, dum genio indulgere volebant, dicatur

R. P. Pichler Theol. Polemic.

invaluisse hoc proverbium: *Hodie Lutheranice vivamus.* Nec ægè ferre poſſunt, quod de ipsis scripsit P. Vitus Ebermann in ſuis Trophæis troph. 1. c. 8. ipse, ait, qui per 23. annos cum Lutheranis vixi, tantum non jurare ausim, me neminem unum, qui cum iis perſeveraverit, vidisse, de quo probabiliter judicare potuerim, eum eſſe Spiritualem, Spiritu DEI agi, quærere, que *ÆSU Christi*, non autem, que sua sunt. Ejusmodi homo in catu Lutheranorum eſt rara avis, alioque ſimillima corvo.

2. A priori; talia enim principia habent Lutheranæ, ut nullus poſſit eſſe sanctus. Nam ad ſanctitatem 1. requiritur obſervatio mandatorum Dei, in qua conſiſtit dilectio Dei, ad ſalutem neceſſaria: *Qui habet mandata mea, & ſervat ea, ille eſt, qui diligit me.* Jo. 14. v. 21. *Si vis ad vitam ingredi, ſerva mandata.* Mat. 19. v. 17. Sed Lutheranis eſt impoſſibile obſervare mandata Dei. 2. Immunitas à peccatis, ſaltem mortalibus; *Odio enim ſunt Deo impius & impietas ejus.* Sap. 14. v. 9. Sed Lutheranæ in omnibus operibus peccant, etiam bonis, cum ſemper agant contra Legem Dei, ad tam perfectum ſervitium ipſos obligantem, quam perfectum eis eſt impoſſibile; & quidem peccant mortaliter, cum nullum peccatum ex natura ſua veniale admittant. Adde, quod in ipſis uſque ad mortem perduret peccatum originale, omnesque motus concupiſcentiæ, etiam involuntarij, ſint peccaminofi mortaliter. 3. Requiritur exercitium bonorum operum, & variarum virtutum, præſer-

L 2

tin

tim Charitatis, sine quibus fides est mortua, nihilque prodest, ut fatentur: Sed apud Lutheranos nulla dantur bona opera coram Deo, imò omnia opera sunt peccaminosa, atque eo ipso ingrata Deo, nulla spiritualia, aut in potestate hominis constituta. 4. Macerationes & castigationes corporis voluntariè suscepta. v. g. Jejunia, flagella, humilationes, sibi subtrahere voluptates etiam licitas, refranare cupiditates & passiones animi &c. uti semper fecisse Sanctos constat, & Paulus ipse docuit: *Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.* Gal. 5. v. 24. *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo.* 1. Cor. 9. *Mortificate corpora vestra,* Coloss. 3. v. 5. Sed Lutherani opera penitentiae, castigationes, & mortificationes corporis cane pejùs & angue oderunt, imò rident in Catholicis. 5. Sequi consilia Christi; nam sanctitas vera consistit præcipuè in eo, ut faciamus secundum voluntatem, beneplacitum, & cor Dei: voluntas autem Dei bona, beneplacens, & perfecta utique sunt mandata ejus & consilia: consequenter verè & insigniter sanctus est, qui cum gratia Divina non tantum observat mandata, sed etiam consilia Christi; is enim adipiscitur sanctitatem perfectam, seu Evangelicam perfectionem juxta illud: *Si vis perfectus esse, vade, vende, quae habes, & da pauperibus; & veni, & sequere me.* Mat. 19. v. 21. *Omnis, qui reliquerit domum, vel Fratres, aut Sorores, aut Patrem, aut Matrem, aut Uxorem, aut Filios, aut agros propter nomen meum, centuplum acci-*

piet, & vitam aeternam possidebit. v. 29. Sed Lutherani non tantum non sequuntur hæc & similia Christi consilia, sed etiam contemnunt ac rident in Catholicis, præsertim Religiosis. Ostendant nobis vel unicum, qui per totum tempus, quo viger Lutheranismus, amore perfectionis Christianæ & Evangelicæ domum, agros, parentes, uxorem, liberos reliquerit, qui spreta ampla hæreditate, stemmatis nobilitate &c. spes & res tantas præcisè ideo deseruerit, ut Christum arctius imitaretur pauperem pauper &c. ac ad perfectionem Evangelicam eluctaretur, quantas res & spes quot annis, & non ita pridem hic Augustæ, reliquerunt, & relinquunt Catholici utriusque sexûs in summo etiam flore ætatis, valetudinis &c. Ergo apud Lutheranos nec sunt, nec esse possunt veri & eximie sancti homines.

Ob. 1. Quamvis opera bona, si spectentur secundum rigorem Legis & Justitiæ Divinæ, ea exigentis, semper sint aliquo modo peccaminosa, tamen propter Christum ex Misericordia Dei acceptantur, & verè credentibus non imputantur ut peccaminosa. 2. Licet bona opera aliquid imperfecti & peccaminosi in se habeant, tamen non sunt peccata, nisi in ijs ponatur fiducia, quasi possemus per ea aliquid mereri. 3. Quamvis Lutherani propter permanentiam peccati originalis, & propter peccata actualia sint peccatores & immundi, tamen propter fidem in Christum non imputantur ista peccata renatis.

R. ad 1. Quod peccaminosum est & contra legem Dei, non potest accepta-

ri à Misericordia Dei ut bonum, *Deo enim odio sunt impius & impietas ejus;* vel igitur Misericordia Dei debet facere, ut opera bona non sint peccaminosa, non ponendo legem, cui adferentur, vel debet odire, non acceptare, sed imputare in peccatum. 2. Implicare videtur in terminis *opus bonum peccaminosum.* 3. Lutherani nunquam possunt ponere conditionem necessario requisitam ad hoc, ut opus peccaminosum, vel peccatum aliquod ipsis non imputetur; hæc enim conditio est *verè credere:* verè credere est mandatum Dei, quod à Lutheranis non potest perfecte impleri, consequenter peccant etiam credendo; quomodo ergo per & propter fidem, tanquam per actum peccaminosum, potest ipsis imputari iustitia Christi, & non imputari peccatum? 4. Fides vera in Christum non est, nihique valet juxta modernos Lutheranos sine dilectione Dei. *Pomer in seiner Saur-Brunnen* Cur p. 395. nunquam autem possunt diligere Deum tantum, quantum juxta ipsos præcipitur in primo præcepto Decalogi sub pena inferni: ergo. 5. Præter fidem & dilectionem requiritur etiam penitentia, seu dolor de peccato commisso. *Saur-Brunnen* Cur p. 270. sed juxta principia Lutheranorum nemo potest ita dolere, ut non magis teneatur dolere sub peccato: ergo quivis dolendo, & volendo delere peccatum peccat. Qualis hæc sanctitas? 6. Peccatores, sedus baptisimi violantes, quod ferè semper fit apud ipsos, æquiparantur non-renatis; non-renati non possunt

verè credere: ergo. 7. Actus inter-nus fidei & alij actus spirituales non sunt liberi Lutheranis: ergo non est in eorum potestate ponere conditionem, sine qua non fiunt justii. 8. Denique per se absurdum est, Deum videre peccatum in homine, illud tamen non imputare; quomodo enim Dei mundissimis oculis placere possunt tanquam dilecti amici, qui sunt peccato maculati, tanquam leprâ infecti, tanquam caractere diaboli insigniti &c.? *Le-prosus non fit mundus per hoc, quòd pulchro pallio ejus tegantur sordes, et si tu velis ipsum reputare pro mundo; sic neque peccatores fiunt justii, amici, filij Dei, nec Ecclesia munda, sancta, & immaculata, non habens maculam aut rugam.* Eph. 5. per hoc, quòd iustitiâ Christi ipsi imputatâ tegantur peccata, vel quòd fideles reputentur justii & sancti. Ferè sicut non potest reputari sapiens per sapientiam alterius, qui in se stultus est, ac intrinsecâ caret sapientiâ.

Ad 2. Lutherani utique non ponunt fiduciam in suis bonis operibus, & tamen juxta ipsos peccaminosa sunt, ita ut Lutherus in Serm. de novo Test. seu de Missâ pronuntiaverit: *Caveamus à peccatis, sed maxime ab operibus bonis & legibus.* Item in serm. de Bapt. *Quanto sceleratior es, tanto citius Deus suam gratiam infundit. Si adornes te, ut catus, bonis operibus, ut re Deus acceptet, nihil efficies.* Deinde cur operâ bona fiant peccata, si aliqua fiducia ponatur in bonis operibus; cum Christus adeptorem iustitiæ &

salutis alligaverit certis operibus bonis & observationi mandatorum Dei? Nemo potest firmam & certam fiduciam ponere in meritis Christi, nisi ex sua parte ponat opera, sine quibus non est promissa iustitia & salus, nempe fidem, timorem Domini, penitentiam, dilectionem Dei, Deus enim *promisit coronam vite diligentibus se.* Jo. 1. v. 12. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* 1. Jo. 3. Non igitur ex sola fide de factis promissionibus, sed etiam ex bonis operibus nascitur fiducia & spes firma: aliàs non est fiducia, sed praesumptio. Principalis quidem causa nostrae salutis est Dei misericordia & merita Christi, secundaria autem, & conditio *sine qua non*, sunt bona opera. Ad 3. patet ex dictis ad 1.

16. Ob. 2. Etiam Lutherani habent suos Sanctos, nimirum 1. Infantes baptizatos. 2. S. Petrum, S. Paulum, & ceteros Apostolos. 3. Illos, qui vitam probam & honestam ducunt, quales invenire est plurimos inter Lutheranos. 4. Martyres, qui pro Confessione Augustana graves cruciatus, imò & mortem perpessi sunt. 5. Lutherum, & eius vestigia legentes. Lomeus praeter eos, per quos tum in Antiquo, tum in Novo Testamento paravit Deus prodigia, nullum nominat, dicens, eos, quos posset adducere, tantum fore ridendos. Haud dubie intellexit Lutherum &c.

R. N. assertum. Ad 1. dico, infantes non habere fidem actualem, per quam tamen juxta Adversarios apprehenditur Christi iustitia, & homo ju-

stificatur & salvatur. Deinde hic est sermo de sanctitate morum: infantes autem nec bene nec male possunt esse morati. Praeterea quare Lutherani hos infantes tribuunt potius suae Ecclesiae, quam Calvinistae? Imò infantes baptizati spectant ad Ecclesiam Romano-Catholicam, sicut ipse Baptismus, quem Lutherani habent mutuum à Catholicis. Ad 2. Quo fundamento Lutherani sibi tribuunt potius S. Petrum, & alios Apostolos, quam Catholici, apud quos in longe maiore veneratione sunt quam apud Lutheranos? An non hos ipsos pro sua secta potuissent eodem jure adducere Ariani, Pelagiani &c. olim, & nunc Calvinistae &c.? Quare non etiam Lutheranos sanctos fuisse dicunt, vel quo jure dicerent, Abraham, Isaac, Jacob, imò & Adamum? Deinde Sancti debent reperiri in Ecclesia omnibus saeculis; nominare igitur oportet eos post tempora Apostolorum, qui ab Orbe Christiano fuerint habiti pro Sanctis, & tamen crediderint in omnibus, ut Lutherani. Praeterea quomodo S. Jacobum, qui in terminis contradicit fundamentali articulo Lutheranorum, asserens, *hominem justificari ex operibus, & non ex fide tantum.* c. 2. v. 24. possunt numerare inter sanctos Lutheranos? Idem faciunt S. Petrus & S. Paulus, quorum ille ait: *Charitas operit multitudinem peccatorum.* ep. 1. c. 4. v. 8. *Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis; haec enim facientes non peccabitis.* epist. 2. c. 1. v. 10. Et Paulus: *Si habueris omnem fidem, charitatem*

ritatem autem non habuero, nihil sum.
 1. Cor 13. v. 2. Ad 3. Vel isti, qui
 ducunt exterius vitam probam & ho-
 nestam, etiam interius sunt boni, &
 errore invincibili circa fidem laboran-
 tes? tunc boni sunt quidem, non ta-
 men ex ductu sui Evangelij Lutherani,
 sed ex bonitate suæ Indolis, ad hone-
 statem pronæ, aut ex bona educatione,
 aut ex instinctu rationis, & isti spectant
 insuper re ipsa ad veram Christi Ecclesi-
 am, nempe Romano - Catholicam,
 non ad erroneam, scilicet Lutheranam.
 Vel laborant ignorantia vincibili, aut
 alijs peccatis sunt interius fadati? & isti
 utique non sunt sancti, cum hæresis for-
 malis sit inter gravissima flagitia. De-
 inde sorte non admodum multi ex adul-
 tis Lutheranis sunt verè & moraliter
 boni interius, seu ab omni peccato
 mortali liberi, etiam si invincibiliter pu-
 tent se esse in vera fide, sed sunt sæpe
 sepulchra dealbata, sicut etiam sæpe so-
 lent esse Ethnici & Gentiles, qui mul-
 tas virtutes morales exercent v. g. mi-
 sericordiam erga pauperes, mansuetu-
 dinem &c. Præterea etiam si sint verè
 moraliter boni, & in gratia sanctifican-
 te constituti propter Baptismum, &
 earentiam omnis peccati mortalis deli-
 berati; non tamen habent splendorem
 sanctitatis & perfectionis Christianæ;
 de hujusmodi autem Sanctis, in gradu
 excellenti, hæc nobis est sermo. Ad
 4. Qui propter Augustana Confessio-
 nis fidem sustinuerunt tormenta aut
 mortem ipsam, non magis sunt Marty-
 res quàm rebellis subditus, aut miles
 transfuga, qui mortè mulcatur; quia
 pariter fuerunt rebelles Matri Ecclesiæ,

& illius perfidi desertores, sine suffici-
 enti causâ, sine probato errore in fide,
 in quem vera Christi Ecclesia nunquam
 prolabi potest. *Non pœna Marty-
 rem facit; sed causa,* dixit S. Aug.
 Conc. 2. in Pl. 34. Causa igitur, pro
 qua passi sunt, mala fuit; ideo non
 Christi, sed diaboli Martyres exstite-
 runt. Adde, quòd isti Martyres Luthe-
 rani plerumque etiam passi sunt pro-
 pter alia gravissima crimina, & non
 præcisè propter fidem suam, nimirum
 quia fuerunt simul perturbatores quietis
 Politicæ, homines blasphemæ, sa-
 crilegi &c. Ad 5. Pro Luthero æquè
 potuisset nominari Judas Hcariotes aut
 Julianus Apostata, horumque assecla.
 Unde rectè fecit Lomerus, silentio sup-
 primens suos Sanctos, rideri metuens,
 si nominaret.

Nunquam igitur habuerunt sanctos
 Lutherani, nec modò habent; atque
 ex horum defectu rectè infertur etiam
 defectus doctrinæ sanctæ; si enim doct-
 rina esset sancta, etiam aliquos saltem
 homines efficeret sanctos, juxta ea,
 quæ dicta sunt in probatione *Majoris*
 n. 11. Proinde Ecclesia Lutherana non
 est *sancta*, nec in doctrina nec in mo-
 ribus, cum tamen veram Christi Ec-
 clesiam *sanctam* esse debere fatean-
 tur nobiscum in Symbolo Apostoli-
 co.

*An Ecclesia Romana sit sancta in
 moribus & vita suorum mem-
 brorum?*

R. semper fuit. Probat 1. ex An- 17.
 nalibus Ecclesiasticis, Martyrologijs,

& alij libris Historicis, in quibus describuntur vitæ sanctissimorum hominum utriusque sexus, non modo insigni innocentia, pietate, virtutum studio, sed etiam miraculis splendentium; & quidem per singula sæcula à temporibus Apostolorum usque ad tempus modernum. Legentibus occurrunt SS. Patres, Ecclesiæ Doctores, summi Pontifices, uti S. Clemens, S. Dionysius Areop. S. Ignatius & S. Cypr. MM. S. Hieron. S. Ambros. S. August. S. Basilus, S. Leo, S. Gregorius &c. Occurrunt Martyres innumeri, & ultra 11. milliones, qui summa alacritate inter gravissimos cruciatus omnia cum vita & sanguine profuderunt pro fide Ecclesiæ Romanæ, uti S. Laurentius, S. Sebastianus, S. Georgius S. Vitus &c. Occurrunt propè infiniti SS. Confessores, ac inter hos multi Episcopi, & Fundatores Ordinum, uti S. Henricus, S. Udalricus, S. Benedictus, S. Bernardus, S. Dominicus, S. Franciscus &c. cum plurimis eorum filijs, Placido, Roberto, Antonio Patavino, Vincentio Ferrerio &c. Occurrunt Virgines plurimæ, uti S. Agnes, S. Catharina Alexandrina, & Senensis, S. Gertrudis &c. Ex iisdem constat, viros sanctissimos fuisse, qui prædicarunt fidem Ecclesiæ Romanæ, eamque in varias provincias introduxerunt, uti S. Lucius D. Pauli Discipulus, qui prædicavit primus Ratisbonæ in Bavaria circiter anno 61. S. Marcus ejusdem D. Pauli Discipulus Passavij anno 70. S. Maternus D. Petri Discipulus Treviris anno 95. SS. Quirinus & Maximilianus in Austria anno Christi 291. S.

Narcissus Augustæ anno 307. S. Rupertus in Bavaria anno 535. SS. Kilianus & Burchardus Herbipoli anno 687. S. Willibaldus Eustadij, & S. Bonifacius in Thuringia ac reliquæ Germaniæ partibus circa annum 746.

Confirmatur ex Annalibus recentioribus hominum memoriæ haud multum supergressis, ex quibus constat sanctitas extraordinaria ac toti mundo notissima virorum, qui vixerunt tempore Lutheri & post Lutherum in Ecclesiâ Romana, quod est evidens indicium, in Ecclesiâ Romana adhuc vigere integram, veram, & incorruptam fidem Christi, utpote extra quam nulla datur vera & tam prodigiosa sanctitas. Tales autem fuerunt S. Pius V. Papa, S. Carolus Borromæus Cardinalis, S. Thomas de Villanova Archiepiscopus, S. Franciscus Salesius, & S. Andreas Corsinus Episcopi, S. Ignatius, S. Philippus Neri, S. Petrus Nolasco, S. Joannes Dei, & S. Cajetanus, cum S. Theresia, Fundatores Ordinum, S. Franciscus Xaverius, S. Ludovicus Beltram, S. Petrus de Alcantara, S. Franciscus Borgia, B. Franc. Solanus, B. Stanislaus Kostka, B. Aloysius Gonzaga &c. Confessores & Religiosi, S. Maria Magdalena de Pazzis, S. Rosa Lima, Virgines Religiosæ. Taceo alios plurimos, famâ sanctitatis & miraculis conspicuos, pro quorum sanctificatione jam formati sunt Processus. Unicus Dominicus à JESU MARIA Ord. Carmel. Discalce. qui per plures annos in nostra Germaniâ versatus, cum Duce Baviaræ Maximiliano castra secutus, & post victoriam contra Fridericum Palati-

latinum & Sectarios haud procul Pragâ prodigiôsè obrentam Viennæ mortuus est. Ille unicus, inquam, sufficeret ad confundendos omnes Sectarios, & veram sanctitatem tum Ecclesiæ Romanæ tum suam satis supèrque probandam, cum tota ejus vita ferè nil fuerit nisi continuum & concatenatum miraculum.

Probatur 2. ex constanti, communi, & certissima fama, uti & ex vulgatis Calendarijs, ex quibus nemini non constat, plurimos in Ecclesiâ Romana reperiti, quos totus Christianus Orbis habet, & semper habuit pro veris sanctis. Quòd autem isti fuerint membra Ecclesiæ Romanæ, patet evidenter 1. ex libris, quos isti sancti elucubrârunt. 2. Ex factis, quæ ediderunt, uti erant cultus & invocatio B. Virginis MARIE aliorumque Sanctorum, Jejunium Quadragesimale, adoratio Eucharistiæ Sacrificium Missæ, preces pro Defunctis, castigationes acerbæ corporis, usus Sacramentorum Confirmationis, Extremæ Unctionis &c. 3. Ex votis Religiosis, quia multi fuerunt Monachi, Abbates, aut alij Religiosi. 4. Ex subjectione erga Pontificem Romanum. 5. Ex officijs, quæ obierunt ex demanatione Pontificis Romani. 6. Ex zelo, quo prædicârunt & propagârunt fidem Romanæ Ecclesiæ. 7. Ex devotione erga arces & loca sacra. 8. Ex reverentia, quam exhibebant SS. imaginibus &c. 9. Ex communi persuasione hominum.

18. Probatur 3. ex confessione Adversariorum. Lutherus in epist. de Anabapt. ad duos Parochos rotundè fate-

R. P. Pichler Theol. Polemica,

tur, *sub Papatu esse nucleum Christianismi, & multos pios, magnosque sanctos.* In epistolam ad Gal. c. 5. ait: *Admiratur mundus sanctitatem Benedicti, Gregorij, Bernardi, Francisci, & similium; quia audit, eos magnifica in speciem, & insolita quadam opera fecisse.* Melancthon in Apol. Aug. Conf. tit. de votis Monasticis Bernardum, Franciscum, aliosque Monachos vocat *Sanctos.*

Quanti æstiment Lutherani sanctitatem Ecclesiæ Romanæ, patet etiam ex eo, quòd plurimi, doctrinâ, nobilitate, aliisque dotibus eximij, instante mortis periculo (ubi vel maxime solemus eligere ea, quæ judicamus meliora, Deo magis grata, nostræque salutis magis proficua) ad Ecclesiâ Romanam transierint, inter quos meritò nominari debet Joannes Elector Saxonie, qui fuit primus ex Principibus antea Lutheri sectator, in agone tamen iterum respuit, & Catholico ritu ultima Sacramenta recepit, ut authenticè constat ex Confess. & Anti-Confess. August. Card. Kollonit. Alij, etiam valentes adhuc, unius amore salutis, & perfectionis Christianæ, ad Romanam Ecclesiâ redierunt relictis parentibus, amicis, opibus, honoratis officijs &c. Et vix est Princeps aliqua familia, quæ elapsò sæculo non unum aut plures Catholicis submiterit. Exempla recentia coram oculis habemus Regem Augustum, Saxonie Electorem, Reginam Hispaniæ, Ducem Wolfenbitelianum &c. Econtra non memini, ullum ex Catholicis Principibus post illam primam generalem defectionem,

Mus

ia

in summis rerum perturbationibus factam, relicta Ecclesia Romanâ ad Lutheranam defecisse. Item non memini, de ullo me legisse vel audisse, qui instante propinqua morte deseruisset Ecclesiam Romanam, liberè desciscens ad Lutheranos, ut tutius veniret ad cælum. Rursus non memini, neque credo, vel unicum, rerum peritum, ex Catholicis amplexum esse fidem Lutheranam, ut hac via vitam duceret sanctiorem, facilius assequeretur perfectionem Christianam, & salutem aeternam. Sed qui deficiunt à nobis ad Sectarios, vel sunt mali Sacerdotes & Religiosi apostatae, vel pauperes, quorum illos petulantia carnis, istos penuria panis trahit in ruinam: aut sunt homines scelerati, leves, venales, desperati, quos vel timor iusti supplicij, vel spes lucri, promotionis, gratiæ Principum &c. precipites agit.

Audiamus adhuc alios duos ex Adversarijs Recentioribus, clarissimum testimonium pro sanctitate Sacerdotis Catholici & quidem Jesuitæ, nimirum S. Francisci Xaverij deponentes. Philippus Baldeus in Historia Judaica (III der warhafften und ausführlichen Beschreibung der berühmten Ost-Indischen Küsten anno 1672. Amstelodami impressa c. 13. p. 76.) de eo ita pronuntiat: *Si Xaverius fuisset nostra Religionis, etiam apud nos ut alter Paulus cum veritate esset estimandus, & volendus, velut alter Sanctus Paulus. Quamquam autem Religionis fuerit à nostra diversa, aio, bonos omnes ejus zelo, vigilantia cura, & morum sanctitate excitari debere ad cau-*

*vendam in faciendo Dei opère negligentiam -- Si considero patientiam & lenitatem, qua magnis juxta ac infimis sanctos virosque Evangelij latices propinavit &c. cogor exclamare: quis in mirabilibus istis similis illi? -- Utinam, cum talis tantisque existeris, esses, aut fuisses nostra Religionis! Altius adhuc attollit Tavernierius, vir, dempta Religione, omni ex parte egregius (Recueil de plusieurs relations & traités singuliers & curieux) more Catholici ita loquens: *Sanctus Franciscus Xaverius hoc in loco vitam cum Missionis finivit, fide Christiana, quacunque transisset, mirifico cum progressu stabilitâ, non solum suo Zelo, sed & vita exemplo morumque sanctitate -- Doctrinam Christianam propagatam fuisse studio & curâ sancti hujus viri, quem rectè Sanctum Paulum, & verum Indiarum Apostolum nominare possis.**

Notentur in his elogijs verba Sanctus Xaverius, alter Sanctus Paulus, ejus morum sanctitate, vite exemplo, sancti hujus viri, in Mirabilibus, sanctos Evangelij latices, verum Apostolum: *utinam esses vel fuisses nostra Religionis! Si Xaverius fuit sanctus, morum integritate, & Apostolicis virtutibus ornatus, si verus Apostolus propagavit fidem Christianam, puros Evangelij incorrupti latices propinans, mirabilia patrans, alter Sanctus Paulus &c. ut vel Adversarij rei veritate convicti fateri debent: quid est, quod quis dubitet, num in Ecclesia Romano-Catholica sint veri Sancti, & doctrina illius tota sit vera, pura, sancta, Evangelica, Apo-*

Apostolica? Edicite, quis prudens suscipiari possit (medicam asserere) Romano-Catholicos esse impios Idololatrias, supersticiosos, in Deum & Christum injuriosos, dum offerunt Sacrificium Altaris pro vivis & defunctis, dum adorant Christum in Eucharistia, dum formant signum Crucis in fronte, dum adhibent aquam lustralem, dum se Deo nuncupatis voluntariè votis obstringunt, dum invocant Deiparam, dum à Summo Pontifice Indulgentias petunt, dum fidem solam ad salutem sufficere prædicant &c. ? Hæc enim omnia & singula prædicavit & fecit Franciscus Xavierius, Catholicus, Sacerdos, Religiosus, Jesuita, quem vosmetipsi non potestis non proclamare *Sanctum, verum Apostolum, alterum S. Paulum, morum sanctitate conspicuum, vite exemplo illustrem, mirabilium patratorem, sanctos Evangelij latrices propinquentem.*

19. Ob. 1. In Ecclesia Romana semper reperire fuit homines plurimos valde sceleratos, & reperiuntur etiamnum: ergo nec fuit nec est sancta sanctitate morum in suis memb. is. Ant. prob. 1. plurimi fuerunt scelerati Pontifices. 2. Cardinales, Episcopi, Clerici, Religiosi. 3. Qui fuerunt boni, subinde facti sunt pessimi: ergo hominum Sanctitas, utpote instabilis, non potest esse nota, Ecclesiam Romanam esse veram. R. 1. T. A. N. C. Modò semper aliqui existant boni & sancti in aliqua Ecclesia, jam datur nota veræ Ecclesiæ. Propter aliquos sanctos jam potest Ecclesia dici *sancta* per Synecdochen, scilicet propter partem, eamque nobilitat.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

rem. R. 2. Dist. Ant. ita tamen, ut semper fuerint, & adhuc sint plurimi sancti & justii. Transf. Ant. ita ut nulli, vel non nisi paucissimi existerint sancti & justii. N. A. Nimis lyneei sunt Sectarij in observandis peccatis Catholicorum, cum tamen longè plura invenire possent inter suos, nisi sponte cæcutire vellent. Ad 1. Pontifices scelerati non fuerint plurimi, sed respectu tanti numeri, & tantæ eminentiæ, paucissimi. Cur dissimulant, quòd ferè tertia pars Pontificum Romanorum publice annumerata sit Sanctis? Ad 2. non distemur, in agro Ecclesiæ sæpius fuisse zizania, etiam inter Clericos & Religiosos, præsertim tempore Apostasiæ Lutheraniæ; inter pessimos autem corypheus exstitit Lutherus, & Calvinus, ille quidem inter Religiosos, iste inter Sacerdotes, uterque dux non ovium Christi, sed malè oleantium hædorum sui similitum. Ad 3. N. Conf. Non enim sanctitas alicujus personæ singularis, de qua utique certitudinem non habemus, utrum vera sit vel ficta &c. sed sanctitas plurium alicujus certis, & constans per omnes ætates saltem in quibusdam, nota est veræ Ecclesiæ.

Ob. 2. Catholici, imò etiam Romani Pontifices in suis urbibus erigunt Lupanaria: ergo nulla est sanctitas morum apud Catholicos. R. D. A. erigunt Lupanaria, vel potiùs erigi permittunt ac tolerant ad cavenda majora mala, nempe adulteria, incestus, aliasque peiores libidines. T. A. probant & approbant. N. A. Ubi omnia mala impediri nequeunt, recte permittuntur

Mm 2

mi-

minora (non probantur) ut evitentur
majora. In Ecclesia Romana, si omnes
viverent juxta directionem illius, om-
nes forent boni & sancti; si igitur abu-

sus ac scelera itrepant, per accidens est,
non secundum doctrinam & leges Ec-
clesiæ, quæ semper carpit & punit vi-
tia, nunquam docet aut approbat.

SYLLOGISMUS III.

Vera Christi Ecclesia debet esse conspicua miraculis.

Sed Lutherana non est conspicua miraculis.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

21. Sciendum 1. Geminam sanctitatem
tam doctrinæ quam morum opti-
mè confirmari miraculis; quia hæc sunt
quasi Sigillum Dei infallibiliter aliquid
attestantis. Siquidem verum miracu-
lum non nisi Divina virtute fieri potest;
proinde si in confirmationem alicujus
Religionis, vel hominis sancti, videa-
mus contingere miraculum, evidens
signum ac nota est, ejusmodi Religio-
nem esse veram, vel hominem esse ve-
rè sanctum; cum evidenter repugnet,
Deum testari falsum. Miraculum igitur
vel unicum, si de eo constaret evi-
denter, evidenter probaret, Religio-
nem, in cujus contestationem factum
fuisset, esse veram: si verò constet so-
lum moraliter & evidenti credibilitate
de illo, saltem probat, ejusmodi Reli-
gionem esse evidenter credibilem, &
quidem tanquam nota affirmativa.
Quòd verò miracula sint etiam nota
negativa, ita ut vera Ecclesia esse non
possit, quæ miraculis caret, probabi-
mus postea probando *Majorem Syllo-
gismi* facti.

22. Sc. 2. Miraculum accipi tripliciter.

1. Latè pro omni effectu raro & mira-

bili, cujus causa non statim apparet,
licet causa sit naturalis vel artificialis;
& hæc vocantur miracula naturæ, mi-
racula artis; suntque potius *mirabilia*,
quàm verè *miracula*. 2. Strictius
pro extraordinario Dei opere, licet non
absolute vires totius naturæ superante,
sive dein id faciat Deus solus, sive cum
aliqua creatura: cujusmodi miraculum
erat loquens asina Balzam, aut curatio-
nes prodigiose quorundam morborum
in organis nondum destructis &c. proba-
biliter enim aliquis Angelus jussu Dei
movit linguam asinæ in voces articula-
tas, sicut dæmon movit os serpentis,
ut loqueretur Evæ: sic Angeli, vel Sancti,
ex speciali beneficio Dei possunt appli-
cando occultè pharmaca curare morbos
aliquos &c. 3. Propriè & strictissime
pro opere supernaturali, omnium
creaturarum vires & exigentias superan-
te, ita ut à solo Deo fieri possit, sive
quoad substantiam operis, sive quoad
modum & circumstantias, in quibus
opus fit. Cujusmodi miracula, & o-
pera quoad substantiam supernatura-
lia sunt vera resuscitatio mortuorum,
illuminatio cæcorum, curatio claudu-
rum,

rum, ut fatetur Gerardus ipse de Eccl. n. 247. item penetratio duorum corporum, replicatio, retrocessio solis, glorificatio corporis humani, predictio futurorum & donum prophetiae &c. Opera quoad modum supernaturalia essent v. g. productio rosae in hyeme, curatio febris sine ullo pharmaco adhibito &c. licet enim naturae vires non transceadat producere rosam absolutè, aut vires artis pellere febrim, transcendit tamen in his circumstantiis, in quibus causae naturales & creatae nihil possunt, sed vel solus Deus, vel saltem influxu speciali operari debet divina virtute.

23. Sc. 3. Miraculum in prima acceptione non servit ad probandam veritatem Religionis, miraculum verò in tertia acceptione, utpote opus & testimonium Dei, fallere impotentis, certissimè sufficere ad probandam veram Ecclesiam. De miraculo autem in secunda acceptione aliquos dubitare, an sufficiat ad probandam veram Religionem, vel aliam rem. Mihi indubitatum est, ejusmodi miracula secunda classis apta esse ad aliquid probandum, in cuius nempe testificationem fiunt; cum talia miracula fuerint multa exiis, quibus suam Divinitatem Christus, & suam Missionem Propheta, aut viti Sancti & Apostolici veram fidem comprobarent, uti fuerunt evocatio ignis de caelo facta ab Elia. 3. Reg. 28. illa vox de nube resonans: *Hic est Filius meus dilectus*: Mat. 3. &c. Verum in his miraculis debet bene attendi, ne fraus diaboli, cum ejus vires absolutè non transcendant, interveniat. Ut

autem verum miraculum à fraudibus diaboli, praestigijs, illusionibus sensuum, verbò, à falso miraculo securè, & saltem morali certitudine discerni possit.

Sc. 4. Verum miraculum à falso sufficienter discerni posse, si praevia oratione ad Deum ac ex intentione sincera considerentur haec quatuor 1. Opus ipsum quoad materiam & formam. 2. Operans. 3. Operandi modus. 4. Finis operis. Si enim *Materia*, ad cuius confirmationem miraculum putatur esse factum, sit vana, inutilis, curiosa, impia, aut apertè falsa, S. Scriptura, Traditionibus, Patribus, miraculis alijs manifestis, aut lumini naturali repugnans, meritò censetur esse fraus & opus daemonis. Si *forma* non sit legitima, nimirum si opus ipsum nec supernaturale quoad substantiam aut modum, nec aliud Dei opus extraordinarium esse, ex circumstantiis deprehendatur. Si *operans* sit homo sceleratus; quamvis enim donum patrandi miracula sit gratia gratis data. 1. Cor. 13. non necessariò supponens charitatem & statum gratiae, atque conferri possit etiam peccatoribus, imò & infidelibus, uti concessum est donum prophetiae gentilibus Sybillis; ordinariè tamen Deus operari miracula consuevit per homines bonos & sanctos. Si *operandi modus* sit superstitiosus v. g. Si adhibeantur ineptae ac superfluae ceremoniae, si res fiat clam, coram paucis testibus, usque exiguae fidei &c. meritò suspectum redditur miraculum. Praesertim si *finis operis*, vel operantis sit malus, v. g. si ex superbia, avaritia,

aut alio pravo affectu fiat opus insolitum ad obtinendum magnum nomen, divitias, voluptates carnales &c. His casibus certè miraculum non est, sed fraus & dolus hominum, aut ludibrium & præstigiæ diabolicæ.

Quòd si verò intendatur gloria Dei, veritas fidei, aut alius finis sanctus. Si res agatur publicè, sine ineptis ceremonijs & nugis. Si operans credatur esse homo probus vel sanctus. Si opus ipsum deprehendatur prorsus extraordinarium, specialem, vel etiam solius Dei influxum requirens. Si denique materia, in cuius contestationem fit, sit digna testimonio divino speciali; omnino & certò judicandum est, esse verum miraculum, præsertim si accèdat examen & iudicium hominum proborum & prudentum, vel etiam Episcoporum, sine quorum approbatione noluit Trident. Concilium nova miracula promulgari; quantumvis hoc decretum ex praxi limitandum sit ad publicas conciones & libros.

25. Sc. 5. Lutheranos, aliòsque Sectarios, cùm omnibus omnino veris miraculis destituti sint, negare, miracula esse notam veræ Ecclesiæ, ac insuper asserere, primùm ex Scriptura colligendum, quòdnam miraculum sit verum, quòdque falsum; adeòque non veritatem Doctrinæ & Ecclesiæ ex miraculis, sed miraculorum veritatem ex doctrina desumendam esse. Quod planè est hysteron proteron, & falsissimum. 1. Quia Christus non iussit Judæos ex Scriptura examinare, utrum miracula vera essent, quæ patravit, sed eos abrogavit ad sua miracula, atque sic non

miraculorum veritatem ex doctrina sua, sed doctrinæ veritatem probavit ex miraculis. 2. Quia, dum Apostoli converterunt Gentes per miracula, non poterant eas ablegare ad Scripturam, ut ex hac examinarent eorum miracula, cùm nullam Scripturam antecedenter agnoverint, sed ex miraculis credibilem faciebant ipsis doctrinam suam, & Scripturam ipsam. 3. Quia miracula sunt effectus veræ Ecclesiæ, veræ fidei, veræ Scripturæ: ergo potius hæc per illa, non illa per hæc probari debent. 4. Quia miracula sunt per se magis nota, quàm Scriptura & doctrina, atque propter excellentiam & insolitum splendorem suum per se satis quemlibet convincunt, & palam faciunt, quòd sint opera à Deo facta, qui testari falsum non potest. Tam apertè se non prodit Scriptura S. aut vera doctrina. Id tamen concedo, si aliunde jam satis constet de vera Ecclesiæ, vera doctrina, vera Scriptura, miraculorum veritatem per illius approbationem validè confirmari. Adeòque non soli Turcæ ac Mahumetani omnem miraculis vim adimunt, ac antiqui hæretici, Ariani, Eunomiani &c. omnia tribuentes Scripturis à Deo dictatis (quas tamen à Deo dictatas esse probare nequeunt) sed etiam moderni Sectarij, miracula ridentes, quibus carent, solà Scripturâ contenti. Contra hos jam

Maior Syllogismi probatur

1. Ex Scriptura S. utriusque Testamenti, ex qua constat, in Ecclesiæ vera semper viguisse donum miraculorum, 26.

tum ad ipsam doctrinam hominibus persuadendam, tum ad fidem faciendam ijs, quos Deus vel ad mores reformandos, uti Prophetas, vel ad introducendam novam doctrinam, uti Christum & Apostolos, modo extraordinario misit. Audiatur aliqui textus. Cum Moyses mitteretur à Deo ad populum Israël ex Ægypto liberandum, is autem tergiversaretur, dicens: *Non credent mihi, neque audient vocem meam* &c. non respondit Deus: debent credere, velint nolint, sed dedit ipsi potestatem faciendi miracula, nempe baculum suum vertendi in colubrum, & vicissim, manum in sinum positam inficiendi leprâ, & iterum repurgandi, aquam fluminis transmutandi in sanguinem &c. Exodi 4. Neque Christus ipse voluit credi sibi, aut Apostolis, nisi facerent miracula. *Opera, que ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me. Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite.* Jo. 10. v. 25. 37. 38. Rabbi, scimus, quia à Deo venisti Magister: nemo enim potest hæc signa facere, que tu facis, nisi fueris Deus cum eo, dixit Nicodemus Jo. 3. v. 2. *Convocatis autem duodecim Apostolis, dedit illis virtutem & potestatem super omnia demonia, & ut languores curarent.* Luca 9. v. 1. Eandem potestatem dedit Christus septuaginta Discipulis, dicens: *In quamcunque civitatem intraveritis &c. curate infirmos, & dicite illis: appropinquavit in vos Regnum Dei.* Luc. 10. v. 9. Amen amen

dico vobis, qui credit in me, opera, que ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet. Jo. 14. v. 12. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo demonia ejicient, linguis loquentur novis, serpentes rollent &c.* Marc. 16. v. 17. *Illi autem profecti predicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermone confirmante sequentibus signis v. ult.*

Confirmatur ex PP. Tertull. l. de præscript. advers. heret. *Si alium Deus predicatis, ait ad hæreticos, cur eiusdem rebus & litteris utimini, contra quem predicatis? si eundem predicatis, quomodo aliter? alioqui probate vos novos Apostolos: dicite, Christum iterum descendisse, & dedisse vobis virtutem eadem signa edendi, qua edidit ipse.* S. August. l. de utilit. credendi c. 16. docet, quod illa sit habenda pro vera Ecclesia, quam *Miraculis confirmatam omnium Gentium assensus profitetur.* Et in l. contra epist. Fundam. c. 4. ait: *Multi sunt, que in Ecclesie gremio iustissime teneant &c. tenet auctoritas miraculis inchoata.* Vide plures in Papatu Catholico P. Kelleri.

2. Ex ratione. Vera miracula sunt vox & testimonium Dei: ergo illa Ecclesia est vera, pro cuius dogmatis fiunt miracula: ergo miracula sunt nota certissima vera Ecclesie, & omnium illustrissima: atqui non est credibile, quod Deus Ecclesiam suam, ad quam amplectendam cunctis obligat, privare voluerit notâ certissimâ, illustrissimâ: ergo. Hic observa, quod miracula, etsi subinde directe fiant ad gloriam ali-

alicujus *Sau* illustranda, indirectè etiam simul confirmant & clarè ostendunt veram Ecclesiam; est enim impossibile, ut aliquis falsa Religionis cultor sit verè sanctus; *nam justus ex fide vivit, & sine fide impossibile est placere Deo*, Hebr. 11.

Confirmatur tum ex constanti experientia, vi cujus semper aliqua miracula patravit Deus in vera Ecclesia, nimirum Romana, ut postea dicitur, tum ex conversione plurimarum Gentium, quæ solis ferè miraculis ad fidem perductæ sunt.

27. Ob. 1. Miracula non sunt propria Ecclesiæ veræ, sed etiam communia falsis sectis: ergo non sunt nota genuina veræ Ecclesiæ. Ant. prob. 1. Vespasianus Ethnicus sanavit claudum & cæcum, item Balaam, & Sybilla prædixerunt futura. 2. Idem legitur de hæreticis Montanistis. 3. De Albigenibus verò, quod inceserint supra mare. 4. Magi Ægyptiorum coram Pharaone fecerunt opera similia, quæ fecit Moyses. Exod. 7. v. 8. aquam mutando in sanguinem, virgam vertendo in serpentem &c. 5. Adventus Antichristi erit in virtute & signis, teste Paulo 2. Thess. 2.

R. N. Ant. vel Dist. Non sunt propria veræ Ecclesiæ, hoc est, non necessariò & semper sunt ab hominibus sanctis, & veræ Ecclesiæ membris. C. Ant. hoc est, non sunt certissimum signum, illam Ecclesiam esse veram, in cujus confirmationem fiunt, N. A. & Conf. In probationibus, quæ afferantur, non sunt vera, sed falsa miracula, illusiones seu sensuum, præstigia &c. quod constat

partim ex ipsa Scriptura S. uti de miraculis Magorum Ægyptiorum, & Antichristi, partim ex accurata inspectione juxta ea, quæ diximus Sciendo 4. partim quia aliunde constat evidenter, gentiles & hæreticos habere dogmata falsa & impia, consequenter falsam Religionem: in testificationem autem rei falsæ non potest fieri miraculum verum. Quando igitur aliquid est apertè falsum, tunc miraculū, quod videtur contigisse in ejus testimonium, est evidenter spurium & præcisè apparens. Adde, quod miracula gentilium vel hæreticorum possint contingere ad veræ fidei dogmata confirmanda. Sic Sybillarum vaticinia erant in testimonium futuri Messie: vel etiam in commendationem Virginitatis, quæ colebatur à Sybillis & Vestalibus: vel insuper in testificationem Divinæ Providentiæ, ut Gentes ex ejusmodi signis supernaturalibus cognoscerent, Deum esse Auctorem supernaturalium, atque ideo fide supernaturali & cultu honorandum, ac supernaturalem remunerationem sperandam. Vespasianus non sanavit cæcum & claudum, in quibus organum naturale erat destructum, sed istud vel infidebatur à dæmone in eum finem, ut videretur sanari, cum dæmon desineret nocere: vel solum erat impeditum, & naturali medicina reparabile, quam occultè adhibere potuit diabolus. Simile quid dicendum ad miracula hæreticorum. De quibus insuper advertè, hæreticorum miracula, licet conflictata tantum, & præstigia sint, tamen esse admodum rara, ne scilicet aliqua apud imperitos concilietur falsis sectis

aucto:

auſtoritas. Cæterum ad Providentiã Dei ſpectat impedire, ne in confirmationem falſa ſectæ fiat prodigium tale, cujus falſitas deprehendi non poſſit: ipſeque teneretur facere aliud verum & majus miraculum ad conſutandum ſpurium, ſi alio modo ab hominibus dignoſci nequirit; ne ſcilicet à Deo inducantur in errorem, eum ipſis evidens ſit, miracula vera eſſe vocem Dei infinitè veracis.

28. Ob. 2. Miracula nec ſunt neceſſaria ad probandam veram fidem, vel extraordinariam miſſionem, nec ſunt utilia: ergo illis poteſt carere vera Eccleſia. Ant. prob. 1. Multi crediderunt, & adhuc credunt, licet nullum viderint miraculum: ergo. 2. S. Jo. Bapt. nullum fecit miraculum, & tamen fuit extraordinariè miſſus à Deo. 3. Dæmones ſeiverunt Chriſti miracula, & tamen ejuſ Divinitatem non crediderunt. 4. Qui non credit Scripturæ S. neque miraculis credit juxta illud Chriſti. Luc. 16. *Si Moysen & Prophetas non audiant, neque, ſiquis ex mortuis reſurrexerit, credent.* 5. Multi dicent mihi in illa die: *Nonne in nomine tuo prophetavimus &c.* Mat. 7. Et tamen dicit ipſis Chriſtus: *Non novi vos.* 6. S. Aug. dicit, Donatiſtis non eſſe credendum, eſſi facerent miracula. Et l. de unit. Eccl. ait: *Quæcumque talia in Catholica ſunt, ideo ſunt approbanda, quia in Catholica ſunt: non ideo ipſa manifeſtatur Eccleſia, quia hæc in ea ſunt.*

R. Licet miracula non abſolutè ſint neceſſaria, cum Deus potuiſſet alio modo ſufficienter credibilem reddere & cognoſcibilem veram Eccleſiam; tamen ipſi deſactò p acuit ijs uti ad faciendam

R. P. Pichler Theol. Polemica.

fidem myſterijs revelatis, & ideo ſaltem ſunt valde utilia, imò quandoque moraliter neceſſaria. Et hinc N. Ant. Ad probationem 1. Quamvis multi non viderint per ſe miracula, tamen audiunt cum tanta veritatis apparentia, ut prudenter negare nequeant, miracula in confirmationem certorum myſteriorum & ſuæ fidei facta eſſe. Ad 2. ſit, quòd S. Jo. Bapt. nullum fecerit miraculum ipſe, tamen miraculoſa fuit ejus conceptio, & nativitas, ita ut præ admiratione dicerent: *Quis, putas, puer iſte erit?* ergo miraculis teſtatum fecit Deus, quòd S. Jo. Baptiſtam extraordinariè miſerit. Deinde tam mirabilem ac inuſitatam ſanctitatis vitam duxit in deſerto, ut ea inſtar plurimum miraculorum fuerit, ita ut Chriſtus ipſe de illa teſtimonium perhiberet, dicens: *Non ſurrexiſſe majorem Joanne Baptiſta, eumque plus eſſe quam Prophetam.* Præterea S. Jo. Bapt. non prædicavit aliter, quam alij Prophetæ, ſed tantum alio tempore, nempe Chriſtum præſentem monſtrans, quem alij futurum annuntiabant. Nihil horum reperire eſt in Novatoribus, qui ſe Reformatores jaſtitant. Cur autem S. Jo. Bapt. non fecerit ipſe miracula, in cauſa fortè eſt, ne Judæi viſâ inſolitâ ejus ſanctitate haberent ipſum pro Meſſia, ſi accendiſſent miracula. Ad 3. Licet dæmones ſeiverint miracula Chriſti, dubitarunt tamen, utrùm Chriſtus ſit verus Deus, ſeu an ſit Filius Dei naturalis, vel adoptivus tantum. Ad 4. N. aſſertum. Chriſti dictum ſolum pertinet ad illos articulos, qui clarè ſunt expreſſi in Scriptura, & hos, ſi aliquis neget, qui ta-

Nn

men

men admittit Scripturam. S. neque mortuis credit. Ad 5. Esto quod etiam improbi possint absolute patrare miracula, non tamen possunt ad sanctitatem propriam, sed ad veram fidem confirmandam. Ad 6. S. August. locutus est de quibusdam occultis revelationibus, quas se habere dicebant Donatista, non tamen probabant. In altero insinuat, quod Ecclesia non probeatur seu *manifestetur* certo & evidenter per miracula; non tamen negavit, quod per ea fiat evidenter credibilis.

29. Ob. 3. Miracula solum erant necessaria pro primis Ecclesiae temporibus. *Signa enim dantur infidelibus, non fidelibus*: ergo saltem nunc non amplius probari potest veritas Ecclesiae ex miraculis. Neque nunc sunt miracula. Quamvis in rigore non forent necessaria miracula in ijs locis, ubi fides & Religio vera jam altas acquisivit radices; his enim possent sufficere alia motiva credibilitatis, praesertim fama certa de miraculis jam olim factis ab ijs, qui primitus hanc fidem praedicarunt & plantarunt. Nihilominus tamen tantus est amor Christi erga suam Ecclesiam, ut eam constanter ornamento miraculorum conspicuam reddat, & sicut miraculis introducere voluit, ita iisdem non cesset eam nutrire & conservare. Et hinc, licet non tantis ac tam copiosis Ecclesia propagata coruscare soleat prodigijs, quot & quantis fundanda fuit primitus, semper tamen aliqua in illa fieri consueverunt; illaque Ecclesia merito praesertur ceteris, in qua splendet miraculorum gloria. Deinde totus mundus est *infidelis* respectu

cujuscunque sectae & Religionis determinatae: ergo semper opus est miraculis, ut discernatur vera à falsis; cum nunquam desint infideles, qui possint converti. Sic respectu Religionis Lutheranae totus mundus est infidelis, quia est de novo introducta, vel (ut ipsi dicunt) post longissimam multorum saeculorum intermissionem restaurata apud mundum infidelem, cum ante Lutherum nemo unquam (vel saltem per plurima saecula, ut ipsi fatentur) ita crediderit in omnibus: ergo in Ecclesia Lutherana miracula fuissent, & adhuc essent necessaria; alia recte rejicitur, imò rejici debet. Imò hodie oportet subinde fieri miracula, tum ut languentes in fide excitentur & firmentur, tum quia Paulus 1. Cor. 12. Ecclesiam dixit esse corpus mysticum, cujus membra varijs donis, etiam miraculorum, nonnulla essent instructa.

Minor est certa

1. Ex defectu probationis; cum neque ex hystorijs, neque ex fama constet de ullo miraculo, à Lutheranis in confirmationem suae doctrinae facto. Lutherus ne museam quidem, non dicam hominem mortuum, excitare potuit, ejusque aieclae nec canem claudum sanare. Tentavit quidem Lutherus diabolum ex puella obsessa ejicere, sed non sine propria vitae periculo, in summas angustias à diabolo reductus, ut refert Staphylus in absoluta Responsi. contra Jac. Smidelinum p. 404. oculus testis, apud Coccium hic.

2. Ex confessione propria haud obscu-

seura; cum nunquam velint deveniri ad miracula, ut inde sua Sectæ veritatem probent, vel missionem specialem Lutheri ad prædicandum aliter, quam antea prædicatum erat in Ecclesia Christi.

31. Dicunt 1. Qui proponit doctrinam antiquam, jam sufficienter probatam miraculis Christi & Apostolorum, non opus habet miraculis novis: Sed Lutherani proponunt doctrinam antiquam, quæ jam olim miraculis Christi & Apostolorum fuit satis probata: ergo. R. 1. N. Ma. Ubi enim talis doctrina non amplius exstat (uti doctrinam antiquam Christi & Apostolorum in toto mundo non amplius existisse volunt Lutherani per multa sæcula ante Lutherum) iisdem eget adminiculis, ut agnoscatur esse divina, & illa ipsa, quæ olim fuit miraculis confirmata, quibus olim eguit. Deinde Religio in ijs locis, ubi non est propagata & recepta, iisdem adminiculis indiget, ut recipiatur, quam doctrina de novo & primitus tradita: sed doctrina Lutherana in plerisque locis totius mundi non est propagata satis: ergo. R. 2. N. Mi. Ratio negandi patet ex dictis de nota Antiquitatis. R. 3. Hoc scutum servare & applicari posse eodem jure ab omnibus hæreticis, ac dici, se asserre doctrinam antiquam, jam satis firmatam miraculis Christi & Apostolorum.

32. Dicunt 2. Nec Ecclesia Lutherana destituta est miraculis; quid enim fuit aliud illa mirabilis propagatio doctrinæ Lutheri, nisi summum miraculum? Potentissimi Principes, Ecclesiastici &

R. P. Pichler Theol. Polemica.

Politici, testabantur pauperi Monacho, nec omnibus suis viribus impedire potuerunt cursum Evangelij, quò minus in plurimis provincijs reciperetur doctrina Lutheri. R. N. assertum. Si doctrina Lutheri fuisset aspera, si nova jejunia, abstinentias uxorum, flagellationes & asperitates alias, si voluptatum, divitiarum, & rerum omnium humanarum contemptum præcepisset vel suavisset, & tamen instar magnetis pertraxisset homines, & à vitijs ad excellens virtutis studium permovisset, speciem miraculi haberet. At verò cum Lutherus contraria omnia docuerit, & quidquid asperum, factique difficile est, removerit, sola fide contentus, cum jejunia, carnis mortificationes, castitatis aliarumque virtutum studium eliminaverit, distinctam peccatorum confessionem abrogaverit, aliæque sensualitati & vicijs hominum cupiditatis valde grata docuerit, nihil sanè *supernaturale*, sed potius multa *infra-naturale* (ut ita loquar) in hac Lutherani Evangelij propagatione reperitur, præeunte lascivorum & superbiorum Sacerdotum ac Religiosorum turba, qui præcones agebant, & trahente quosque magis sceleribus addictos, aut ignorantia tenebris magis excæcatos. Quid, quæso, miraculi est, si homo ad malum proclivis obvijs ulnis amplectatur carni tam amica dogmata, quæ pane dormientibus cælum pollicentur? quid mirum, si delicati mortales tam mellitam admittant doctrinam? quid miraculi, si homo remotis frenis cõsinatur currere, quò eum trahit vitiosa natura? Certè non majus

Na 2

hoc

hoc est miraculum, quàm saxa cadere deorsum, si obex removetur.

An Ecclesia Romana sit conspicua Miraculis?

33. R. Plurimis & maximis. Probatum 1. ex fama communi & constanti, ex qua constat, non tantum olim patrata fuisse in Ecclesia Romana, sed etiam hodie patrari miracula, variæque beneficia conferri divinitus, præsertim per invocationem Sanctorum, applicationem Reliquiarum, cultum SS. imaginum, Missæ Sacrificium &c. quæ quidem prodigia eò magis confundunt Lutheranos, ac Ecclesiam Romanam confirmant, quia sunt circa articulos fidei inter Catholicam & Lutheranam Ecclesiam controversos.

Probatum 2. Ex historia, præsertim Ecclesiastica, atque ex Scriptoribus maxime auctoritatis, nempe Athanasio, Hieronymo, Augustino, Ambrosio, Gregorio, Theodoro, Eusebio Cesariensi, Sozomene, Rufino, Nicephoro, Simeone Metaphraste, Gregorio Turonensi, & mille alijs, quibus omnibus præfractè negare fidem summa pervicacia ac stultitia est, imò gravissima injuria tantorum virorum, qui vel mendacij, vel levitatis in credendo arguerentur, si ipsis negaretur fides. Quæso, ex quo fundamento Adversarij rejicere possunt testimonia gravissimorum virorum, quos ipsimet subinde in alijs materijs contra nos adducunt? quomodo suspectos habere, qui scripserunt ante Lutherum, adeoque Lutheranis non insens? quomodo negare si-

dem prudenter ijs, quibus tot sæcula indubitanter crediderunt? an Neotericis certiora sunt ea, quæ contigerunt olim, quàm ijs, qui illis temporibus vixerunt? Nempe dira necessitas ad hæc extrema cogit miseros Lutheranos; si enim fateantur, in Ecclesia Romana, & quidem circa articulos cum sua secta controversos, fieri & facta esse miracula, manifestè se ipsos damnarent, nec possent divortium facere ab Ecclesia Romana.

Percurramus breviter singula sæcula, & tum ex memoratis Scriptoribus, tum ex alijs, uti Coccio to. 1. l. 8. art. 13. Tannero p. 2. Anat. demonstr. 9. Fornero in Palma Triumph. Kellero in Patu Catholico à f. 487. in quibus plurima alia legere est ostendamus, in Ecclesia Romana semper viguisse donum miraculorum, consequenter veram fidem, juxta Christi promissionem & prophetiam: *Qui credit in me, opera, que ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet.* Jo. 14. v. 12. adductò uno vel alterò tantum prodigiò in singulis.

In I. Sæculo miraculis claruerunt Apostoli, eorumque discipuli in universum orbem missi. In II. S. Dionysius Ateopagita, pro fide Christi capite plexus, abscissum è cervice caput proprijs excepit manibus, & aliquandiu incensens portavit. In III. Gregorius Neocæsar. solo verbo aut manu uti tactu ægros curavit, sola oratione montem loco motum aliò transtulit &c. qui propter assidua miracula etiam nomen *Thaumaturgi* obtinuit. In IV. Per Paphnutium Abbatem & Eremitam, teste Rufino, non minus multa & mira signa virtute divina patrata sunt, quam

quàm olim per Apostolos ; nam solo verbo dæmones profligavit , cæcis visum , ægris sanitatem reddidit &c. S. Hilarius signo crucis formidabilem serpentem turmam fugavit , mortuum vitam donavit. S. Martinus tres excitavit mortuos , & post mortem tormiraculis inclatuit , ut eorum integros libros conscripserit Greg. Turon. In V. S. Patritius Hiberniæ Apostolus illuminavit cæcos , audire fecit surdos , suscitavit novem mortuos , & alia prorsus mirabilia edidit opera ad doctrinam , quam prædicabat , Ecclesiæ Romanæ propagandam. S. Remigius signo crucis restinxit incendium , curavit dæmoniacum , excitavit mortuum , & precibus impetravit sacrum Chrisma &c. In VI. S. Benedictus Abbas signo crucis confregit vas , in quo ei venenum erat paratum , futura prædixit , mortuum suscitavit. S. Augustinus Anglorum Apostolus , à Papa Gregorio M. illuc missus , cæcis visum , infirmis sanitatem restituit , aliisque miraculis coruscum suam , tum Ecclesiæ , cuius prædicabat doctrinam , sanctitatem comprobavit. Et huc usque miracula , uti & veram fidem , in Ecclesia Romana viguisse , haud ægrè plures fatentur Lutherani cum suo Magistro. Sed manus Domini non est abbreviata : nec postiora sæcula minus feracia fuere miraculorum quàm priora. Quippe

In VII. Sæculo S. Greg. M. qui clausit sæculum præcedens , fuit vir multorum prodigiorum , ac Petrus Diaconus saepe in ejus capite Spiritum S. in specie columbæ conspexit. Florentius Episc. Argentinensis , Dagoberti Fran-

corum Regis Filiam , à nativitate cæcam illuminavit &c. In VIII. S. Swibertus in carcerem conjectus ab Angelo liberatus est : cæcos illuminavit : paralyti & alijs morbis agrotantes sanavit , vitam defunctos resuscitavit &c. In IX. In translatione Reliquiarum SS. Petri & Marcellini cæcis visus , claudis incessus , surdis auditus , mutis sermo , ægris sanitas restituta est. Similia patravit S. Rembertus Hamburg. Episc. qui Suecos & Danos ad fidem Christi perduxit. In X. S. Udalricus Episc. Augustanus varijs morbis , præsertim comitialibus & epilepticis , laborantes persanavit , & glires usque in hodiernum diem ex sua diœcesi proscripsit. In XI. S. Henricus Bavariæ Dux , postea Imperator à Papa Benedicto coronatus , & à D. Wolfgango educatus , cum paucis millibus pugnans contra 300000. Hunnos , Sclavos , Dacos , aliósque infideles , vidit Angelum Domini cum SS. MM. Laurentio & Adriano omnia hostium tela in ipsosmet Antagonistas retorquere , itaque suos tutari , ut nec unus caderet , aut fauciaretur , hostibus interneccione delictis. S. Cunegundis ejus Uxor & Virgo perpetua in adulterij suspitionem conjecta in signum innocentie tredècim candentes yomeres illæsis vestigijs calcavit. In XII. S. Otto Episc. Bamberg. prædicans in Pomerania fidem Christi cursum rapidissimi fluminis oratione stitit , dæmones pepulit , in carceribus , item in mari periclitantibus forma corporali adhuc vivens apparuit , eosque liberavit , cum ejus opem ad Deum expeterent. S. Bernardus mu-

ros, claudos, aridos, febricitantes maximo numero sanavit. Item prædicans Verbum Dei & fidem Ecclesiæ Romanæ contra hæreticos Henricianos, qui realem Corporis Christi præsentiam in Eucharistia negabant, & Transsubstantiationem, Missæ Sacrificium, orationem pro defunctis, Invocationem Sanctorum (ut nunc Lutherani) inficiabantur, contra hos, inquam, prædicans D. Bernardus elevata manu & signo crucis multos panes in nomine Dei benedixit, dicens ad confertum populum: *In hoc sciatis, vera esse, quæ à nobis, falsa, quæ ab hæreticis, suadentur; si i firmi vestri gustatis panibus istis adepti fuerint sospitatem.* Postmodum tanta multitudo languentium gustato eo pane convalevit, ut per totam provinciam verbum hoc divulgaretur, & vir sanctus, per vicina loca regrediens, ob intolerabiles concursus declinaverit ab ijs. In XIII. duo Patriarchæ Ordinumque Institutores, S. Dominicus & S. Franciscus, tot miraculis insigniti erant à Deo, ut uterque sæculi sui miraculum, totâ vitâ, existisse merito dicatur. Illum fecit Deus suscitatore plurimum mortuorum, huic impressit Christus quinque vulnerum stigmata &c. In XIV. S. Rochus innumeros epidimica peste laborantes sola sanctæ Crucis impressione curavit. S. Catharina Senensis Matrem suam, quæ sine confessione decesserat, ad vitam revocavit precibus, aliâque admiranda fecit. In XV. in quo natus est infelix Luther, S. Bernardus Senensis Græcæ ad Græcos conversionatus & intellectus est, licet eam

linguam non didicerit, per aquas siccis pedibus ambulavit, noxios imbres coërcuit &c. S. Antonius parum olei & mellis instar Eliæ multiplicavit, & præter aliamira & magna hominem defunctum revocavit ad vitam.

In XVI. in quo Euslebiensis Propheeta longè aliam doctrinam prædicans, quàm Ecclesiæ Romanæ cultores, nullum prorsus miraculum edere potuit, isti verò innumeris claruerunt in utroque Orbe. S. Franc. de Paula prunas ardentes illas portavit manibus, exanimis non paucos ad vitam reduxit. S. Ignatius Loyola Divinis visitationibus recreatus sæpe, aliquando in extasi mentis per octiduum jacuit, Divinæ patientis & cognoscens, alicujus ex focijs animam in Angelorum comitatu vidit cælum ingredi, Christum sibi apparentem habuit in via, & protectionem sui Ordinis promittentem audivit. S. Franciscus Xaverius tot ac tanta miracula tam ante quàm post mortem patravit, & quotidie patrat, ut iniri numerus nequeat: pestem fugavit, in pluribus locis simul exstitit, 25. mortuos suscitavit, arcana cordium inspexit, futura prædixit, absentia cognovit, ejus corpus post mortem durat incorruptum & integrum &c. Percipe unicum miraculum paulò distinctius, quod utique omnem virtutem creatam transcendit, & primæ classis est. Coulani, quæ urbs est maritima haud procul à Comorino, in regno Travancoris, prædicabat Evangelium Xaverius, & cum quidam pertinaciter resisterent agnitæ veritati, agens de illorum conversione cum Deo preces & lacrymas fudit: postmodum

spe plenus iussit pridie jam sepultum exhumari, & Barbaris rei expectatione suspensis, in genua provolutus post brevem precationem ad defunctum se convertit exclamans: *precipio, ut in nomine DEI vivi ad Religionis, quam predico, certam & indubitam fidem faciendam surgas.* Ad hanc vocem mortuus vivus & valens, nullius adminiculo, de terra se attollit. Erupit omnium una vox: *Magnus Christianorum DEUS: vera Lex, quam docet Magnus Pater.* Exin Baptismum certatim petunt & impetrant. Bouhours in vita S. Fr. Xav. à f. 156. Latine reddita. Notent Adversarij verba: *ad Religionis, quam predico &c.* Xaverius autem predicavit Religionem Romano-Catholicam, non Lutheranam, Calvinianam &c. & in ejus confirmationem Deus fecit manifestum miraculum, suscitando mortuum, consequenter testatus est, Fidem & Religionem Romano-Catholicam esse veram Deoque placentem.

Hec & alia S. Xaverij miracula adeo erant splendida, ut clara veritatis lux non tantum Gentiles ad Ecclesiam Romanam permoverit amplectendam, sed etiam sectariorum & hareticorum oculos non leviter perstrinxerit, atque confessionem tantarum rerum expresserit; unde Robertus Hakluit Anglicanus Præco ita scribere coactus est: *Pius ille Confessor, & solers Indorum instructor, Franciscus Xaverius, post multos exantlatos labores, post injurias, calamitates magno animo superatas, omnibus benedictionibus spiritualibus plenus obiit anno 1552, postquam multa*

hominum millia ad fidem Christi perduxisset; de hoc viro, virtutibus ejus, & mirabilibus vim omnem Naturæ excedentibus, omnes recentes Indorum historie testantur. Acoſta & Bouhours in vita Xav. Neque cessat Sanctus ille patrare mira in hodiernum usque diem; primum ante 10. annos in parva civitate Sabaudia la Roche (ad Rupem) dicta haud procul Geneva unius ex Patribus nostris per anulum, tactu digiti S. Xaverij sacratum, tot ac tam diversi generis miracula edidit, ut similia (excepta mortuorum resurrectione) à temporibus Apostolorum vix audita fuerint, cum ingenti admiratione finitimarum nationum. Taceo Barzaos, Anchieta, Ludov. Bertrandos, Martinos Valentinis, Aloysios, Stanislaos, & alios quam plurimos, stupendis prodigijs hoc ipso saculo claros. In XVII. S. Franc. Salesius pro concione dicens radioſo fulgore micuit, sub exhortatione in extasim raptus est &c. Dominicus à JESU MARIA ferè perpetuum fuit miraculum per totam vitam, raptus & extases fuerunt ipsi propè quotidianæ, corpore elevatus à terra videbatur sapius, dum orabat, futura prænovit &c. Similia passim legere potes in vitis Antonij Ruiz de Montoya, Jacobi Martinez, Ludovici de Ponte, Marina de Escobar &c. In XVIII. nuper inchoato, hinc inde in varijs mundi partibus, præsertim in Indijs, ubi convertuntur Gentiles, Deum per homines in hac vita existentes complura jam patrasse & adhuc patrate miracula, quæ nobis nondum cognita sunt, mihi indubitatum est ex usu

&

& stylo Dei consueto hucusque, continuis miraculis Ecclesiam Romanam per omnia secula illustrantis & amplificantis. Quod autem quotidie operetur vel in hostijs sacris miraculosè immutatis, ejusmodi asservatur hic Augustæ jam per 500. annos ad S. Crucem, vel per reliquias sacras, præcipuè S. Crucis, vel per imagines pias Crucifixi, qualis est in vicinia nostra Biberbachij, vel per statuas & imagines Sanctorum præsertim B. V. uti Laureti, Oettingæ Veteris, in Eremito, Cella &c. per Sacrificia Missæ &c. facile intelliget, qui ejusmodi pia loca adire, suspensa anathemata attendere, memorantes accepta beneficia audire, juratis testibus confecta desuper documenta publica perlegere volet. Ubi specialiter notandum venit, quod plurima miracula hæcenus contigerint, & hodie dum contingant circa res & mysteria inter Catholicos & Lutheranos controversa v. g. circa Sacrificium Missæ, circa Transsubstantiationem, circa suffragium pro Defunctis, circa adorationem Christi in Eucharistia, circa cultum Reliquiarum, venerationem imaginum, invocationem Sanctorum, circa Sacramenta Confirmationis, Confessionis, Extremæ Unctionis, Ordinis, circa aquam lustralem, ceram benedictam &c. Vide Fornerum in Palma Triumph. l. 1. c. 24. & seqq.

34. Ob. 1. Miracula Catholicorum sunt tantùm figmenta, præstigia, aniles fabulæ: ergo. 2. Sepe videntur esse opera ludicra. R. ad 1. N. A. Est enim evidenter incredibile, quod ex tot ac tantis miraculis, inter varias Gentes diverso loco, & tempore patrata, saltem

non aliqua sint vera; quis enim prudens tantæ est pervicaciæ, ut fident denegat viris summx aliàs auctoritatis, Hieronymo, Gregorio, Augustino, Palladio, Bernardo &c. qui talia scripserunt? Quis eos omnes arguat mendacij aut simplicitatis? Quis communem & constantem famam tam levitet contemnat? Quis Dei prodigiola beneficia evidenter expertos & publicè deprædicantes damnet fraudis in re tanti momenti, & quidem in tanto numero? An non est contra rationem, & manifesta calumniandi libido, præfractè tot ac tanta testimonia negare? An non inverecundæ est frontis pernegare ea, quæ sæpius coram ingenti hominum multitudine facta sunt? An non Judæi & Gentiles, & antiqui hæretici pari jure contempsissent, negassent, & adhuc negare possent miracula Christi, Apostolorum, & primorum Martyrum, ac dicere, fuisse figmenta, præstigia, effectus naturales? Unde patet etiam ad 2. & 3. Circa ultimum addo, si quædam miracula, quæ in speciem videntur vilia & quasi ludicra, ideo suspecta sint Lutheranis, legant Scripturam de asino loquente & conquerente contra Balaam, de Gedeonis lagenis & hydrijs contractis, de Samsonis vulpibus, de maxilla asini, de septem criminibus Samsonis à Dalila rasis &c. Cæterùm non diffitemur, aliqua ex ijs, quæ à plebe habentur subinde pro miraculis, deprehendi falsa, si ad severum examen trahuntur. Plurima tamen sunt talia, de quibus nemo prudens dubitare potest. Ne decipiarius, attende illas circumstantias, ex quibus

bus supra Sciendo 4. diximus discerni posse vera miracula à falsis. Deinde quæro ex Adversarijs, quare diabolus non faciat pariter tot ac tam splendida, tamque verisimilia miracula apud hæreticos, vel etiam in Ecclesia Lutherana, utijs prudenter negari fides nequeat? Certè si posset, non omitteret, quia sic facilius ipsi foret homines ad se pollicere. Cur neque ficta miracula habent hæretici, saltem multa, & valde illustria ad speciem? Cur nullum possunt ostendere, quod ritè examinatum subsistat, & in confirmationem alicujus dogmatis, Ecclesie Romanæ adversantis, factum sit?

53. Ob. 2. Miracula Ecclesie Romanæ solum confirmant fidem ejus Christianam, quæ Christiana est, non Papisticam & quæ Romano-Catholicam; seu solum confirmant ea, quæ in Papatu adhuc retinentur ex Christianismo antiquo, & quæ adhuc bona ac integra sunt: ergo non habent, cur glorientur Papistæ, cum ejusmodi prodigia sint communia omnibus Christianis.
- ¶ 1. Cur ergo ejusmodi prodigia non pariter fiunt in Lutheranismò? An igitur in eo nihil omnino bonum ac integrum est, ex verò Christianismo relictum? ¶ 2. Nunquid hoc modo poterant etiam Judæi & Pagani eludere miracula Christi & Apostolorum, dicendo nimirum, ea solum in confirmationem illorum dogmatum, in quibus Christiani conveniunt cum Judæis & Pagani, non verò aliorum, in quibus discrepant, patrata fuisse? ¶ 3. Directè N. Ant. Si Rex aliquis, sciens & prudens, aliquod di-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

ploma, suo sigillo munitum, publicè promulgari faciat, censetur approbare omnia, & non tantum partem eorum, quæ in tali diplomate continentur. Talia diplomata Dei sunt miracula in Ecclesia Romana. ¶ 4. Ex authenticis historijs constat, multa miracula evenisse hæctenus in confirmationem eorum articulorum, in quibus Romana Ecclesia discrepat à Lutheranis, & alijs Sectarijs. ¶ 5. N. suppositum, quod in Ecclesia Romana circa fidem aliqua non sint bona, & integra: item quod Christiana Religio quæ verè Christiana differat à Papistica, seu à Romano-Catholica.

Ob. 3. Miracula, quæ fiunt in Ecclesia Romana, vel confirmant doctrinam Prophetica & Apostolica; vel corruptelas, superstitiones, & cultus Idololatrias? Si prius, demonstrandum est ex SS. litteris, modernam doctrinam Ecclesie Romanæ omni ex parte convenire cum doctrina Prophetica & Apostolica. Si posterius, miracula non debent attendi, utpote spuria, & testimonia falsi. Ita subtilizat Gerardus de Ecclesia n. 273. sed non sine vertigine, circulo vitioso, & petitione principij. R. enim, confirmari doctrinam Prophetica & Apostolica, vel potius per miracula palam fieri, in Ecclesia Romana (non in Lutherana &c.) esse adhuc puram & integram doctrinam Prophetica & Apostolica. Unde N. suppositum, quod in Ecclesia Romana sint superstitiones & Idololatriæ cultus, eo ipso enim, quod approbentur à Deo miraculis, non possunt esse superstitiones &c. Non enim evidenter

sunt

Q. O.

sunt superstitiones, ut per petitionem ex miraculis, utpote per se valde illustri-
principij Gerardus supponit falso. Ne- bus, dignosci debet.
que miracula ex doctrina, sed doctrina

ARTICULUS V.

De Nota Catholicismi, seu Universalitatis.

SUMMARIUM.

1. 2. Quomodo & quam variè accipia-
tur vox Catholicum.
 3. 4. Quid requiratur & sufficiat ad
hoc, ut Ecclesia dicatur Catholi-
ca seu Universalis quoad locum.
 5. Duplex argumentum formari po-
test ex Catholicismo.
 6. Primum ex diffusione per totum
orbem, quam Ecclesia vera habere
debet, ut fuse ostenditur.
 7. 8. Nec infringitur hac diffusionis
nota obiectivis Adversario-
rum.
 9. Quorum secta nullatenus est aut
dici potest Catholica.
 10. 11. 12. Utut hoc nomen sibi arro-
gent, vel, si de hoc desperent, il-
lud spernant.
 13. Quid intelligatur per Ecclesiam
Romanam.
 14. An ista sit & rectè dicatur Catho-
lica.
 15. Non requiritur, ut omnes omnino
homines in omnibus provinciis re-
cipiant fidem Romanam, ut sit
Catholica.
 16. Ecclesia Romana non est Particula-
ris, nisi sub aliquo respectu tan-
tum.
 17. Nec obstat, quòd Catholici appel-
lentur Papista &c.
 18. Alterum argumentum petitur ex
conversione Gentium, sine qua esse
non potest vera Christi Ecclesia.
 19. 20. Quidquid regeant Adversa-
rij.
 21. Apud quos nulla unquam viguit
conversio alicuius integræ Gentis.
 22. 23. 24. Excusationes & exceptio-
nes eorum frivola.
 25. Romana Ecclesia semper convertit
Gentiles, ac Paganos, ut ostendi-
tur per singula secula.
 26. 27. Incepta Adversariorum respon-
siones.
1. Sciendum 1. Catholicum esse vo-
cem Græcam, & significare idem ac
Universale & commune omnibus, præ-
cipuè quoad locum, seu esse diffusum
per totum orbem, juxta illud in *Mat. 24.*
εὐαγγέλιον, in Universo orbe. *Mat. 24.*
v. 14. & juxta illud Cyrilli Jerof. Ca-
techeti 18. *Catholica vocatur Ecclesia,*
quia per Univerſum ſit Orbem terra-
rum diffusa. Et inica: *Neque id tan-*
tum quaras ſimpliciter, ubi ſit Eccle-
ſia: ſed ubi Catholica Eccleſia: hoc
enim

enim proprium nomen Sanctorum est Sancta hujus, & Matris omnium nostrum, qua est Sponsa Domini nostri IESU Christi. Unde

2. Sc. 2. Quamquam Ecclesia Christi possit dici Catholica ex triplici capite 1. Ratione doctrinae, quia semper & ubique eandem profiteretur doctrinam, sive quia omnibus fidelibus eadem doctrina communis, & universalis est. 2. Ratione temporis, quia semper durare debet à Christo usque ad finem mundi, seu quia communis est omnibus temporibus. 3. Ratione loci, quia ubique per totam orbem debet esse diffusa, seu communis omnibus locis: quam triplicem universalitatem expressit Vincentius Lyrinensis, dum l. contra haereses c. 3. dixit, *Catholicum esse, quod ab omnibus, quod ubique, quod semper creditum.* De universalitate doctrinae, & temporis, actum est satis in praecedentibus; nunc agendum de Universalitate loci, quae propriissime venit nomine *Catholicismi*.

3. Sc. 3. Ad hoc, ut Ecclesia dicatur Catholica, seu universalis quoad locum, non esse necesse, ut simul eodem tempore sit ubique per totum orbem recepta, multò minus ab omnibus omnino hominibus agnita; sed sufficere, si successivè promulgetur & innotescat omnibus totius mundi provinciis ante finem mundi, saltem nobilioribus & amplioribus; sic enim jam verificantur vaticinia Prophetarum & promissiones Christi. Adcòque non simul, sed moraliter debet diffundi vera Christi Ecclesia per totum mundum, ac pervenire ad omnes gentes; non tamen

R. P. Pichler Theol. Polemicus

quomodocunque, sed ita, ut in omnibus provinciis fructificet, seu ut aliqui saltem recipiant veram Christi fidem, & constituent hoc pacto aliquas Ecclesias particulares: quae Ecclesiae particulares, per totum mundum existentes, faciunt unam Ecclesiam universalem, seu Catholicam, ut ait Beda l. 5. Histor. c. 22.

4. Sc. 4. Ut Ecclesia defacto non tantum dici possit, sed etiam verè sit Catholica, requiri, ut jam actu fuerit aliquando vel adhuc sit in plerisque mundi provinciis; Ecclesia enim defacto jam tenuit omnium consensu: si ergo in juventute vel adolescentia sua non crevisset, per orbem totum propagata, quomodo cresceret in senectute? Adde, quòd Paulus ad Colossenses 1. v. 6. dicat: *Evangelium pervenit ad vos, sicut & in universo mundo est, & fructificat, & crescit, sicut in vobis.* Dixi tamen in plerisque, ut insinuarem, Ecclesiam adhuc posse crescere, & introduci in novas Regiones, quae nondum sunt cognitae; antequam enim totum mundum illustraverit, non venit dies Domini; postquam verò illustraverit, veniet, ut ipse Christus praedixit Mat. 24. v. 14. *Pradicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus; & tunc veniet consummatio.*

5. Sc. 5. Ad discernendam veram Christi Ecclesiam à falsis ex Catholicismo posse formari duplex argumentum valde solidum, in quorum uno veritas Ecclesiae Romanae & falsitas Lutherana probetur ex diffusionione per totum orbem, in altero ex conversione Gentilium. Lu-

002

the-

therani hinc iterum tergiversari volunt, & latebras quarere, dicendo, non Ecclesiam *vocatorum*, sed *electorum*, non *visibilem*, sed *invisibilem* esse debere Catholicam; quod quàm ineptè & falsò dicant, patet evidenter tum ex dictis de visibilitate Ecclesiae, tum ex eo, quòd Ecclesia Christi diffundi per totum or-

them debeat per Evangelij prædicationem, & conversionem Gentium, quæ utique fieri nequeunt insensibiliter. Et quæso, si Ecclesia invisibilis tantum debet esse Catholica, nunquid quilibet hæreticus dicere poterit, suam Ecclesiam esse verè Catholicam, & per totum orbem diffusam, scilicet invisibiliter?

SYLLOGISMUS I.

Vera Christi Ecclesia debet esse Catholica.

Sed Lutherana non est Catholica.

Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Major est certa

- 6 I. Ex Scriptura S. utriusque Testamenti. *Prædicabitur hoc Evangelium Regni in universo orbe.* Mat. 24. *Euntes ergo docete omnes gentes &c.* Mat. 28. *Oportet prædicari in nomine ejus poenitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerusalem.* Luc. 24. v. 47. *In omnem terram exivit sonus eorum.* Rom. 10. v. 18. *Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creatura.* Marc. 16. v. 15. *Et fructificavit in universo mundo.* Coloss. 1. v. 6. *Erunt mihi testes in Jerusalem, & in omni Judea, & Samaria, & usque ad ultimum terræ.* Act. 1. v. 8. Idem prænuntiatum est in antiquo Testamento, *Benedicentur in semine tuo* (hoc est, in Christo, ut exponit D. Paulus Gal. 3.) *omnes gentes terræ.* Gen. 22. *Postula à me, & dabo tibi*

gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Psal. 2. *Reminiscantur & convertentur ad Dominum omnes fines terræ.* Ps. 21. *Ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.* Malach. 1. Ergo est indubitatum, veram Christi Ecclesiam debere esse Catholicam, seu in toto orbe aliquando prædicatam, & ab omnibus gentibus receptam.

2. Ex Symbolis, quæ etiam ab Adversarijs admittuntur; imprimis quidem ex Symbolo Apostolico, in quo jubemur credere Sanctam Ecclesiam Catholicam. 2. Ex Symbolo Nicæno, in quo jubemur credere unam, Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Prima autem quatuor Concilia, eorumque canones admittunt Lutherani Scriptores celebriores, uti Gerardus in LL. Theol. de Eccl. n. 161. dicens: *Haud quaquam discessimus à fidei regula*

gula, vel à quatuor illorum Concilio-
rum canonibus; quidquid dicat M. Lo-
mer in seiner Saur. Bunnen. Cur
p. 271. (refutatus à me p. 171. & 172.
suprà) ad nihil se volens adstringi, nisi
quod in prima Ecclesia tempore & scrip-
tis Apostolorum decifum & compre-
hensum est. 3. Ex Symbolo S. Atha-
nasilj, quod soli fidei Catholicae adscribit
salutem, asserens: Quicumque vult sal-
vus esse, ante omnia opus est, ut teneat
Catholicam fidem: quam nisi quisque
integram inviolatamque servaverit,
absque dubio in aeternum peribit. Ita
S. Athanasius.

3. Ex ratione. Ad veram Christi
Ecclesiam vocati sunt omnes totius
mundi incolae, eamque tenentur omnes
amplecti, si ipsis sufficienter promulge-
tur, sub amissione aeternae salutis: ergo
vera Christi Ecclesia debet per totum
orbem sufficienter promulgari & dif-
fundi; aliàs Deus vocaret omnes ad Ec-
clesiam, nec tamen omnibus praeberet
sufficientiam media perveniendi ad Ec-
clesiam: ergo vera Christi Ecclesia de-
bet esse Catholica quoad locum.

4. Ex ipso nomine, quo semper, ab
ipsis etiam Apostolis, insignita est vera
Christi Ecclesia, dum semper vocata est
Catholica: non enim Patres tantum, ut
fatentur omnes Lutherani, quan-
tum scio, & ipse etiam M. Lomer pag.
184. in seiner Bamer / tum in Sym-
bolo Apostolico, tum aliàs, Ecclesiam
Christi appellarunt Catholicam, & qui-
dem tam Graeci quam Latini: verum et-
iam ipsimet Apostoli in suo Symbolo e-
am hoc nomine distinxerunt ab Ecclesijs
falsis, ut constans est traditio, & Gerar-

us n. 149. expressè fatetur his verbis:
Non abnuimus, ab ipsis Apostolis hanc
appellationem (Catholicam) esse profes-
sam, cum enim ex ore Magistri audi-
rent, Ecclesiam in novo Testamento
non amplius, ut in veteri, angustis Ju-
daelitibus fore inclusam, sed Evan-
gelium predicandum esse per totum
mundum, inde Ecclesiam N. T. voca-
runt Catholicam, quia scilicet sine re-
spectu ac discrimine locorum, natio-
num &c. ex omnibus hominum generi-
bus in universo orbe colligitur. Ergo
vera Christi Ecclesia debet sicut esse, ita
& vocari Catholica, & quae hoc nomine
destituta est, Ecclesia, quam Apostoli
propagarunt, non est. Hac Lutherano-
rum confessione non obstante (quod
vehementer miror) in gratiam sui Magi-
stri Lutheri, qui per summam temerita-
tem & impietatem Symbolum Aposto-
licum mutilavit, & corripuit, omit-
tendo vocem Catholische / & substituendo
Christliche Rith / hodie dum retinent
Symbolum mutilatum, falsatum, cor-
ruptum, probè scilicet gnari, hoc illu-
stre nomen, ab Apostolis verae Christi
Ecclesiae attributum, suae Sectae non
congruere, & conantes idcirco ablata
voce suis eximere scrupulum, quem
prudentibus facile ingessisset relicta vox
Catholisch seu Allgemem.

5. Ex aperta Lutheranorum confes-
sione. Quippe Augustana Confessio
art. 1. de abus. dicit, se non dissentire
in ullo fidei articulo ab Ecclesia Catho-
lica. Adhuc expressius fatentur DD. Lu-
therani in actis Ratisbonens. tit. 6. a-
pud Tannerum, ubi sic loquuntur:
Quisquis ab Ecclesia Catholica & Uni-
vero

versali, hoc est, per omnia loca & tempora diffusa & propagata usque ad fines terra, eaque secundum externam professionem & communionem per totum terrarum orbem diffusa, se separaverit, hoc solo scelere, quod a Christi unitate se junctus est, non habebit vitam aeternam.

6. Ex SS. PP. S. Cyprianus l. de unit. Eccl. mihi pag. 254. *Ecclesia una est, quae in multitudinem latius incrementa fecunditatis extenditur &c. Sic & Ecclesia Domini luce perfusa per orbem totum radios suos porrigit.* S. Augustinus, qui praeter ceteris ex hac nota Catholicismi frequentius, & solide Donatistas impugnavit in egregio suo libello de unitate Ecclesiae per plura capita. Dein l. 2. contra litteras Petil. c. 16. ita aggreditur haereticum: *Objicio Schismatis crimen; quod tu negabis, ego autem statim probabo. Neque enim communicas omnibus gentibus, & illis Ecclesiae Apostolico labore fundatis.* Et contra epist. Fundamenti c. 4. *Tenet me in Ecclesia Catholica ipsum Catholica nomen, quod non sine causa inter tam multas haereses sic ista Ecclesia sola obtinuit, ut, cum omnes haeretici se Catholicos dici velint, quarenti tamen peregrino alicui, ubi ad Catholicam conveniatur, nullus haereticorum vel basilicam suam, vel domum audeat ostendere.* Rursus l. de vera Relig. c. 7. *Tenenda est nobis Christiana Religio, & ejus Ecclesiae communicatio, quae Catholica est, & Catholica nominatur, non solum a suis, verum etiam ab omnibus inimicis. Velint enim, nolint, ipsi quoque haeretici, & schisma-*

tum alumni, quando non cum suis, sed cum extraneis loquuntur, Catholicam nihil aliud quam Catholicam vocant. Non enim possunt intelligi, nisi hoc eam nomine discernant, quo ab universo orbe nuncupatur. Vinc. Lirin. l. cont. haerel. c. 34. ita monet: *Locum novitates devota, quas recipere atque sectari nunquam Catholicorum, semper vero haereticorum fuit. Et revera quae nunquam haeresis, nisi sub certo nomine, certo loco, certo tempore ebullivit, quis unquam haereses instituit, nisi qui se prius ab Ecclesia Catholica universitatis & antiquitatis consensione discreverit?* Pacianus ep. 1. ad Sympron. tom. 1. col. 304. *Bibl. Patrum: Christianus mihi nomen est; Catholicus vero cognomen; illud me nuncupat, istud ostendit: hoc probor, inde significor.* Item: *Ab haeretico nomine noster populus hac appellatione dividitur, dum Catholicus dicitur.* Clarum igitur est, juxta sensum Patrum, veram Christi Ecclesiam esse & dici debere Catholicam, & quae nec re nec nomine Catholica est, haereticam esse.

Ob. 1. Id, quod Ecclesiae non convenit perpetuo & semper, illud non est genuina & propria illius nota: atqui diffusio per totum orbem non convenit perpetuo & semper verae Ecclesiae; quia Ecclesia primo continebatur solis Judaeae finibus. Item in fine mundi tam angustis arctabitur terminis, ut vix ullus fidelium futurus sit juxta illud Christi: *Filius hominis veniens, putas, fidem reperiet in terra?* Luc. 18. ergo. R. D. Ma. Quod non semper convenit, hoc est, quod nec Ecclesiae natae, adultae, & in suo statu

statu completo constituta convenit, non est nota genuina Ecclesia. Trans. Ma. Ecclesia nascendi, nondum in statu completo constituta, ut fuit per unum vel alterum annum, antequam Apostoli divisi in universo orbe prædicaverant Evangelium; vel agonizanti, ut erit in fine mundi tempore Antichristi. N. Ma. Et sic distincta Min. N. Conf. Vel aliter Dist. Ma. Quod non convenit perpetuo & semper, hoc est, per spatium notabile, & moraliter considerabile. Trans. Ma. Per spatium breve tantum paucillimorum annorum, moraliter non considerabile respectu tot seculorum. N. Ma. Etiam jam tempore Apostolorum fuit Ecclesia, sicut ab ipsis Apostolis appellata, ita vore Catholica, teste Paulo Rom. 1. *Fides vestra annuntiat in universo mundo.* Neque potuit & debuit primo statim momento per totum orbem diffundi, fructificare, & crescere, sed successivè, ideo enim comparatur *grano sapis.* Mat. 13. quod initio parvum est, sed postea in magnam uberitatem excrevit. Et hinc statim initio etiam poterat Ecclesia dici Catholica, scilicet virtualiter, seu in virtute & in actu 1. non formaliter & in actu 2. Caterum in fine mundi non ad tantam paucitatem persecutione Antichristi (qua non nisi per tres annos cum dimidio duratura creditur) redigentur fideles, ut non amplius in portu mundi plagis saltem aliqui supersint, & vere Ecclesie doctrina ubique in recenti adhuc memoria existat. Adeoque perseverabit tunc esse Catholica & Universalis.

Dices 1. Ad verificandos textus Scripturae sufficit, quod Ecclesia Christi fuerit aliquando diffusa per totum orbem, scilicet tempore Apostolorum: ergo ista nota Catholicismi non est perpetua, nec Ecclesia debet semper esse diffusa per totum orbem. R. 1. N. A. Nam iste articulus fidei, qua credimus *Ecclesiam Catholicam* in Symbolis, semper debet esse verus; adeoque non sufficit Ecclesiam semel fuisse diffusam per totum orbem cognitum ad breve tempus, sed semper debet esse diffusa & omni tempore notabili. R. 2. N. suppositum A. quod tempore Apostolorum Ecclesia per totum simpliciter orbem fuerit diffusa; sed tantum fuit diffusa per provincias plerasque tunc cognitae. Si enim fuisset diffusa simpliciter per totum orbem, & conversae omnes omnino Gentes, adeoque var. cinia perfectè impleta; jam pridem debuisset interire mundus juxta prædicationem Christi: *Prædicabitur hoc Evangelium Regni in universo orbe in testimonium omnibus Gentibus, & tunc veniet consummatio.* Mat. 24. Dicimus ergo, prædicationem Evangelij debere fieri in toto mundo successivè ante finem mundi. Nilominus tamen, ut dici possit Catholica defacto, debuit jam nunc fuisse prædicata, & fructificasse aliquando in toto moraliter Mundo, nunc cognito. Neque dicas propterea, falsos fore illos textus Scripturae, quibus Ecclesia jam tempore Apostolorum dicitur esse annuntiata per totum orbem. Nam Scriptura mos est aliquid dicere de omnibus, quod convenit serè omnibus, & de toto, quod serè toti convenit, uti

Mat.

Mat. 2. ubi dicitur *tota* Hierosolyma esse turbata cum Herode, & Luc. 2. *universus* orbis esse descriptus, licet non simpliciter de tota Hierosolyma, vel universo orbe intelligendum sit.

Dices 2. Si defacto contingeret, ut unica adhuc provincia retineret veram fidem, vel talis Ecclesia esset Catholica vel non? Si esset: ergo ad veram Christi Ecclesiam non requiritur diffusio actualis, sed sufficit illa, quæ fuit primis sæculis tempore Apostolorum: si non esset, tunc Ecclesia vera desineret esse Catholica, & sic non amplius esset verus articulus 9. Symboli Apostolici. R. 1. N. casum, quod Ecclesia ante finem mundi possit arctari unâ provinciâ; semper enim debet crescere usque ad finem mundi, licet in alijs provincijs simul iterum interire possit: conversâ autem provinciâ & gente ultima *veniet consummatio* juxta vaticinium Christi citatum. R. 2. Transmissa possibilitate castis dico, talem Ecclesiam posse adhuc vocari Catholicam, scilicet ampliatiuè, quia saltem aliquando fuisset propagata in toto mundo, ac proinde haberet adhuc prærogativam & notam universalitatis, quam nulla secta hereticorum habuisset unquam, aut esset habitura deinceps; adeoque maneret Catholicismus nota perpetua veræ Ecclesiæ.

Dices 3. Christus Ecclesiam suam vocat *pusillum gregem*. Luc. 12. ergo Ecclesia non debet esse diffusa per totum orbem. R. 1. Ecclesia Christi utique initio, quando hæc verba audiit à Christo, fuit pusillus grex, sed postea crevit in amplissimum populum, & cre-

scere debuit juxta vaticinia Prophetarum & Christi, sicut granum sinapis minimum crescit in valentiam arborem. R. 2. Etiam hodie posse dici pusillum gregem, si compararetur cum omnibus sectis & Religionibus falsis simul sumptis, adeoque comparatiuè ad omnes sectas falsas collectiue sumptas; non absolute, nisi humilitate tantum. Ecclesia vera Christi superat latitudine & diffusionem omnes sectas hereticorum seorsim & distributiue sumptas, cum nulla fuerit ubique diffusa per totum orbem, licet forte omnes collectiue sumptas non superet; nam pulchre dixit S. Aug. l. de pastor. c. 8. *Ecclesiam esse ubique, hæresim ubique; sed Ecclesiam ubique eandem* (eadem dogmata tradentem) *hæresim vero diversissimam*; nimirum aliam in Oriente, aliam in Occidente, aliam in Angliâ, aliam in Germania &c.

Dices 4. Synagoga fuit vera Ecclesia, nec tamen fuit Catholica, seu per totum orbem diffusa: ergo nec Ecclesia Christi debet necessariò esse Catholica. R. N. C. Nam Synagoga non fuit promissa talis diffusio per orbem totum, nec unquam divinitus obtinuit titulum *Catholicæ*, sicut Ecclesia Christi. Ceterum nec olim vera Ecclesia Universalis fuit tantum populus Israeliticus sub Legge Mosaica constitutus, sed etiam alij, uti Melchisedech, Job, Niniuitæ &c. extra Gentem Judæam fuerunt verè fideles & salutis compotes, ut nec Adversarij negant.

Ob. 2. Etiam falsis Religionibus convenit diffusio per totum orbem, ac tanta amplitudo, quanta Ecclesiæ Christi.

sti, vel adhuc major: ergo Catholicismus non est nota vera Ecclesia. A. P. Ethnicismus, Turcismus, Judaismus post Christum non minus, imò magis per totum orbem diffusi & dilatati sunt quam vera Christi Ecclesia: ergo. 2. Hæresis Ariana teste D. Hieron. corripuit totum orbem, ita ut *mundus miraretur se esse Arianum*: ergo hæc nota convenit etiam sectæ falsæ: ergo Catholicismus non convenit soli Ecclesie veræ, consequenter non est propria & genuina illius nota. 2. 1. Nos statim initio c. 2. art. 1. monuisse, quòd hic non inquiramus notas veræ Ecclesie distinctivas à falsis Religionibus *Paganorum*, qui Christum non agnoscunt, uti sunt Ehnici, Turcæ, Judæi, sed distinctivas tantum à falsis sectis *Christianorum*, seu ab hæreticis. 2. 2. Nos ibidem monuisse, quòd notæ aliquæ, seorsum sumptæ, sint quidem veræ notæ negative, ita ut vera Ecclesia non sit, ubi talis nota non deprehenditur, non autem affirmativè, ita ut, ubicunque talis nota reperitur, etiam vera reperitur Ecclesia: talis nota negativa est etiam Catholicismus seorsum sumptus, sive diffusio per totum orbem; nisi hæc diffusio spectetur ut vestita circumstantijs talibus, quæ in falsa secta reperiri nequeunt, uti sunt miracula, celeritas conversionis maximorum Principum, & barbararum gentium, inter gravissimas persecutiones, sine vi, sine armis, sine pecunia &c. Cum quibus circumstantijs considerata diffusio per totum orbem, uti defacto contigit, est etiam nota affirmativa. 2. 3. Turcismus minimè diffusus est un-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

quam per totum mundum, licet sit valde dilatatus. Nec Judaismus, præsertim cum Judæi censeantur ubique esse peregrini tantum & vagi, sinque sine Rege, adeoque & sine Regno. Adde, quòd Turcismus, Judaismus, uti & Ethnicismus, dividantur & scindantur in innumeras species infimas, & in doctrinis, atque Idolis colendis minimè conspiraverint unquam: quælibet autem horum infidelium species nullatenus per totum orbem est diffusa, sed vix per integrum Regnum &c. Ad 2. Ariana hæresis ferè intra Orientis limites hæsit, & plerasque Occidentis Regiones non occupavit, ne dicam remotiores in Indijs &c. Adde, quòd non prodigijs, & speciali virtute Divina, sed fraudibus, armis &c. fuerit propagata, & brevi omnino perierit iterum. S. Hieron. locutus est hyperbolicè.

Dices. Ecclesia est, & vocatur Catholica ideo, quia consentit cum doctrina Prophetica & Apostolica, & sine hoc consensu doctrina cum doctrina Apostolica nihil prodest qualiscunque amplitudo localis: ergo ex ista amplitudine non probatur vera Ecclesia, sed ex vera doctrina, consentiente cum doctrina Apostolica & Prophetica. Ita iterum in vertigine sua in circulum ambulat Gerardus. 2. N. A. & Conf. Vera doctrina non patet per se in omnibus fidei articulis, clarè autem & sensibiliter patet prædicatio doctrina Prophetica & Apostolica, atque propagatio per orbem: ergo potius doctrina Evangelica & vera probari & cognosci debet ex prædicatione & propa-

Pp

pagat-

pagatione illius per totum orbem, quam vicissim Catholicismus ex doctrina Evangelica. Caterum Ecclesiam dici Catholicam à doctrina, & non à propagatione ac diffusionem per totum orbem, est contra sensum communem omnium, etiam adversariorum, imò & ipsius Gerardi in probatione 4. paulò antè citati ac alibi, item contra etymologiam nominis &c. Quamquam enim Catholica dicatur Ecclesia etiam propter uniformitatem universalem in doctrina, non tamen propter veritatem doctrinæ ita dici consuevit.

Minor est indubitata

1. Ab experimentalis notitia, qua constat, sectam Lutheranam non esse receptam in præcipuis & maximis mundi partibus, aut ita promulgatam, ut fructificaret ibi, nimirum in Asia, Africa, & America, quæ sunt partes mundi, quarum singulæ sunt longè ampliores quàm Europa. Sed nec in Europa fructificavit in omnibus Regnis & provincijs; quippe eam nunquam admisit Hispania, Gallia (Regna maxima) Italia, Bavaria. In cæteris Germaniæ provincijs plerisque, uti & in finitimis quibusdam Septentrionalibus regionibus, multum quidem invaluit, sed in his quoque divisum vel eum Catholicis, vel cum Sectarijs Lutherana sectæ adversantibus, imperium habet. Neque sperent Lutherani, suam sectam deinceps propagandam per totum mundum; si enim in adolescentia non satis crevit, quomodo crescet in senio? Ecce! post genera-

lem illam defectionem, quæ contigit turbatis illis Lutheri temporibus, nullus Princeps Catholicus aut Provincia accessit ad sectam Lutheranam; quid deinceps sperandum? Nempe cum adultera senuerit, nullos habet amplius procos. Adde, quòd Gentiles nunquam ad se potuerit convertere Lutheranismus.

2. Ex ratione. Inter Lutheranos sunt diversissimæ sectæ, in rebus fidei discrepantes, uti supra vidimus de Nota Unitatis, sunt enim Lutherani Rigidi, Molles, Calixtini &c. Jam quælibet species infimæ Lutheranorum, utpote plurimæ, evidenter non sunt Universales, & diffusæ per totum orbem, imò multæ neque per totam aliquam regionem aut urbem.

3. Ex propria confessione tum Lutheri, qui propterea, quòd novam suam sectam viderit non esse Catholicam, hanc vocem ex Symbolo Apostolico nefariè expunxit, tum Lutheranorum, qui ideo contendunt, Catholicismum non esse notam veræ Ecclesiæ, quia apud se eum non deprehendunt. Lomerus expressè dicit, suam Ecclesiam non esse Universalem seu Catholicam, spectare tamen ad Universalem. Saur. Trunnen. Cur. p. 413.

4. Ex ipso nomine; nam Lutherana Secta nec à Catholicis, nec ab Hæreticis, nec à Gentilibus, nec à Turcis, nec à Judæis, imò nec ab ipsis Lutheranis plerisque vocatur Catholica, sed ejus allectæ dicuntur Lutherani, Confessionista Protestantes, & Evangelici, ad tegendam suæ defectionis turpitudinem specioso hoc nomine abutentes; uti olim

sim fecerunt antiqui hæretici, qui affectabant vocari *cathari* (id est, puri) *Apostolici* &c. ut grandi quadam appellatione viderentur antestare Catholicis. Siqui ex Lutheranis præsumunt (ut aliqui faciunt) se vocare *Catholicos*, profus ridiculum est; ut enim intelligantur, addere debent aliquid, & se vocare *Luthero-Catholicos*, *Evangelico-Catholicos*, *Lutherisch Catholicisch* &c. quod est idem ac *ferreum lignum ein eisenes Pfannen-Holz*, quia esse Lutheranum, & esse Catholicum (tam ratione doctrinæ, quam temporis, & loci) se mutuo excludunt. Huc quadrat, quod dicunt SS. PP. scilicet signum hæresis esse nuncupari ab homine. Sic S. Iulianus in Triphone de hæreticis ait: *Sunt distincti cognominibus, denominati à quibusdam viris, ut quisque fuit auctor nove doctrine. Ex ijs alij vocantur Marcioniste, alij Valentiniani, alij Basilidiani (alij Lutherani) S. Hieron. contra Luciferianos in fine: sibi audietis eos, qui dicuntur Christiani, non à Domino JESU Christo, sed à quoquo alio nuncupari, ut Marcionitas, Valentinianos &c. scite, non Ecclesiam Christi, sed Antichristi esse Synagogam.*

10. Ob. 1. Fides Lutherana est ubique consentanea Scripturæ: ergo est Catholica. 2. Imperatores Romani edicto sanxerunt, Catholicos dici, qui confitentur articulos de SS. Trinitate: hos confitentur Lutherani. 3. Ipse Bellarm. fatetur, Lutheranam doctrinam, in Saxonia exortam; mox totam pæne Germaniam occupasse; deinde ad Aquilonem Orientemque se extendit.
R. P. Pichler Theol. Polemica.

dise in Daniam, Norwegiam, Sueciam, Pannoniam; tum verò ad Occidentem & Meridiem pari velocitate delatam: ergo in omnes quatuor mundi plagas fuit diffusa. 2. ad 1. N. A. & N. C. Catholicismus, de quo hic agitur, non consistit in conformitate doctrinæ cum Scriptura (quamquam hac quoque destitui Lutheranos superius demonstratum sit) sed in diffusione per totum orbem. Item male supponunt, suam doctrinam esse consentaneam Scripturæ. Ad 2. Quando ita statuerunt Imperatores, tunc solum articuli de SS. Trinitate erant controversi inter Orthodoxos & Hererodoxos: nunc de alijs articulis est lis. Utique Calvinistas non dicent Catholicos Lutheranos, licet credant articulos de SS. Trinitate. Ad 3. Bellarm. tantum asserit, Lutheranismum celeriter esse propagatum ad 4. mundi plagas, respectu Germaniæ, non respectu totius mundi consideratas. Utique civitatem Augustanam non dicent propterea Catholicam esse, quia una ejus porta respicit Orientem, alia Meridiem, tertia Occidentem, quarta Septentrionem. Item Catholicam utique non dicent quamcunque domum, quia secundum certas sui partes respicit 4. mundi plagas. Aliud est *versus* omnes mundi plagas diffundi, & aliud *per* omnes mundi plagas & partes diffundi.

Ob. 2. Ex nomine infirmum & lubricum ducitur argumentum, juxta illud Apoc. 3. *Nomen habes, quod vivas, & mortuus es*: ergo nostrum argumentum ex nomine petitur nihil probat, utrum aliqua Ecclesia sit vel

Pp 2

non

non sit Catholica. 2. Lutherani vocantur Evangelici: ergo si ex nomine aliquid probari potest, sequitur, apud Lutheranos esse verum Evangelium seu doctrinam Christi. R. ad 1. D. A. Ex nomine secundum se præcisè sumpto & nudè spectato. C. Ant. Si res respondeat nomini, aut si ex speciali Dei providentia tale nomen sit attributum & conservatum alicui rei, alijs verò negatum. N. A. & C. Nomen *Catholica* ab ipso Deo specialiter jam per Apostolos fuit inditum veræ Ecclesie, ac in ea mirabiliter conservatum, alijs verò Sectis omnibus fuit negatum, ita ut appellare sint à certis hominibus, nunquam verò simpliciter Catholica, & sine addito. Adde, quòd his neque conveniat res significata per nomen Catholicum. Ad 2. D. A. Vocantur Evangelici cum veritate, & jure meliori, quàm omnes Christiani, etiam hæretici. N. Ant. Falsò, perperam, & non majori jure, quàm quicumque alij Christiani, etiam hæretici. C. Ant. & N. C. Omnes, qui aliquo modo credunt in Evangelium, vocantur Evangelici eodem, quo Lutherani, jure, id est, nullo; sicut omnes, qui aliquo modo credunt in Christum, vocantur Christiani, etiam si hæretici sint. Ad hoc, ut aliqui vocentur verè Evangelici, requiritur, ut Evangelium prædoceant, & sine exceptione recipiant, quod soli faciunt Catholici, etiam Concilia Evangelica amplectentes, quæ à Lutheranis & alijs rejiciuntur, spernuntur. Adde, quòd soli Lutherani se ipsos vocent Evangelicos; alij enim non nisi pacis, aut adulationis gratiâ, ipsis

tribuunt indebitum hunc & affectatum titulum; sicut mundi stylus est. Præterea Symbola & SS. PP. veros fideles nunquam vocarunt *Evangelicos*, sed *Catholicos*; & sicut signum veri fidelis non est vocari *Christianum*; ita nec est signum, vocari *Evangelicum*.

Ob. 3. *Catholica* à Græco *καθολικὴ* non potuit bene verti in Germanicum, & insuper serè idem est ac *Christiana*: ergo Lutherus non malè fecit in sua versione Symboli Apostolici adhibendo pro *Catholische* vocem *Christliche*. R. N. A. Quoad utrumque membrum; quis enim ex Germanis non intelligit, quid nunc significet *Catholisch* / non obstante, quòd sit vox à Græco derivata? Nunquid & istæ voces à Græco sunt derivatæ *Evangelisch* / *Christlich* &c. & tamen omnes Germani intelligunt. Deinde cur Lutherus pro voce *Catholische* non posuit *Allgemeine* / quæ vox Germanica est, idemque prorsus significat? Falsum verò est, quòd *Catholisch und Christlich* idem significant; quippe omnes, qui Christum profitentur, etiam hæretici, possunt vocari Christiani, sed nullus potest vocari Catholicus, cujus Religio & fides non sit per totum mundum diffusa. Adde, quòd, etiam si prorsus idem significarent hæc voces, non tamen in libera potestate Lutheri fuerit unam pro alia substituere.

An Ecclesia Romana sit Catholica?

R. Ita. Antequam probem, repeto ac in memoriâ revoco, per Ecclesiam Romanam intelligi illam; quæ commu-
nicat

necat & subest Romano Pontifici tantum Capiti supremo & universali omnium fidelium, ac Pastori summo omnium Christi prorsus omnium, ubicunque locorum existerint, ad quam propter potentiorum principalem necessesse est omnem convenire Ecclesiam; hoc est, eos, qui sunt undique fideles: in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, qua est ab Apostolis, traditio, ut loquitur S. Irenaeus l. 3. c. 3. jam in II. saeculo Ecclesiae Christi. Sicut enim Lutherani per Augustinam Confessionem non solum intelligunt doctrinam & Ecclesiam particularem in urbe Augusta existentem, sed etiam omnes illos, qui profitentur Augustinam Confessionis doctrinam, adeoque & alias Ecclesias particulares, communicantes Augustinam Confessionem; ita etiam Ecclesia Romana non tantum complectitur illos fideles, qui existunt Romae vel in ditione Romana, sed omnes alias Ecclesias particulates, Romano Pontifici communicantes & adherentes, ubicunque locorum existant per totum mundum. Et sicut Archidux Austriae, si eligitur in Imperatorem, est Caput totius Imperij, & omnium provinciarum Imperialium, inter quas est etiam Austria, cuius est Dominus particularis: ita etiam Episcopus Romanus, dum eligitur in Pontificem summum, successorem D. Petri, cui Christus omnes suas oves commisit Jo. 21. fit Caput & Rector supremus omnium omnium Christi per totum orbem existentium, adeoque omnium Ecclesiarum particularium, non obstante, quod simul sit proprius & particularis Episcopus Romae.

Probatur nunc responsio 1. ex historijs omnium saeculorum. In I. statim saeculo ita testatur D. Paulus: *Fides vestra (Romana) annuntiat in universo mundo.* Rom. 1. *Fructificavit & crevit in universo mundo.* Colos. 1. In II. saeculo teste S. Irenaeo l. 1. adversus haeresim. *Hanc praedicationem, & hanc fidem Ecclesia, & quidem in universum mundum disseminata, diligenter custodivit.* Pro III. idem testatur S. Athan. l. de Incarn. Verbi. Pro IV. S. Hieron. in c. 24. Mat. Pro V. S. Augustin. ep. 78. ad Hefychium &c. Vide P. Tanner in Anat. part. 2. Demonst. 3. per singula saecula. Is ipse cum Bellarmino & alijs verissime scripsit, Romanam Ecclesiam etiam post Lutheri apostasiam perstitisse Catholicam, toto orbe diffusam, & magnis incrementis auctam, in America praesertim & Indijs; Ecclesiae enim Romanae tunc & nunc devota existit Hispania, Gallia, Italia tota, Bohemia serè tota, Germania, Polonia & Hungaria majorem partem, in Anglia, Scotia, Graecia, Syria, Aethiopia, Aegypto &c. plurimi reperiuntur Catholici. In novo Orbe sine admixtione haereticorum sunt Ecclesiae plurimae & maximae, Romano Pontifici communicantes in omnibus quatuor mundi plagis, nempe ad Orientem in Indijs, ad Occidentem in America, ad Septentrionem tunc in Japonia, nunc in China, ad Meridiem in Brasilia, Baraquaria.

Prob. 2. Ex ipso nomine; cum Ecclesia Romana semper, & etiam nunc insignita hoc illustri nomine, & dicta sit Catholica, etiam ab inimicis, ad eam

discernendam ab omni alia Secta. Quippe & hæretici, volentes nolentes, hunc ei titulum semper & hodieum tribuere debent, si velint intelligi, & omnes audito *Catholicorum* nomine non alios intelligunt, quàm Ecclesiæ Romanæ alumnos. Nimirum Providentia Dei hoc nominis decus, quo vera Christi Ecclesia ab Apostolis, Concilijs, & Patribus semper honorata, ac à falsis sectis distincta fuit, Ecclesiæ Romanæ auferri non sinit, ut ut illius hostes totis semper viribus conati sint hoc ornamentum eidem eripere, sibi que attribuere. Ubi autem Deus alicui imponit nomen, eique specialiter conservat, haud dubiè res ipsa per nomen significata ibidem reperitur.

15. Prob. 3. hoc discursu. Aliqua Ecclesia Christi debet esse Catholica, ut patet ex Scriptura S. & alijs argumentis in probatione *Majoris* adductis; sed Lutherana, aut alia quæcunque extra Romanam (par enim omnium est ratio) non est Catholica: ergo Romana debet esse Catholica. Confirmatur. Tempore, quo defecit Lutherus, non fuit alia Christi Ecclesia, saltem alicujus considerationis, quàm ea, quæ communicabant & suberant Romano Pontifici: ergo vel tunc Romana Ecclesia fuit Catholica, vel nulla fuit Catholica; quod posterius stantibus vaticinijs fieri non potest.

Ob. 1. Ecclesia Catholica est, & verè dicitur illa, quæ per totum orbem est dispersa: sed Ecclesia Romana non est per totum orbem dispersa; nam major pars ex Ecclesijs Christianis non recipit dogmata & ceremonias Romanas.

Imò nec Hieron. & Ambrosius, quos tamen inter Pontificios numerant, receperunt; nam ille ad Evagrium de Ecclesia Romana loquens inquit: *Si auctoritas queritur, Orbis major est Urbe*, ille autem l. 3. de Sacram. c. 1. ait: *in omnibus sequi cupio Ecclesiam Romanam, sed tamen & nos homines sensum habemus, ideo quod alibi rectius servatur, & nos rectè custodimus*. Confirmatur. Catholicismus est id, quod ab omnibus, ubique, & semper creditur: sed non omnes, nec ubique credunt omnia, quæ creduntur in Ecclesia Romana: ergo in Ecclesia Romana non est Catholicismus. R. N. m. Nam ad hoc, ut dicatur per totum orbem dispersa Ecclesia, utique non requiritur, ut omnes omnino homines in omnibus provincijs recipiant, aut major pars hominum; quomodo enim aliàs Paulus dicere potuisset: *Fides vestra annuntiat in universo mundo*. Rom. 1. *Fructificat & crescit in universo mundo*. Colos. 1. cum utique plurimi mortalium in varijs provincijs fidem Christi tunc nondum receperint? Sufficit, modò in partibus & præcipuis mundi provincijs, & quidem cognitis, annuntiata & propagata sit successivè, & moraliter. Unde patet responso etiam ad Confirmationem. SS. Hieron. & Ambrosius intelligendi sunt de certis consuetudinibus locorum, & quibusdam particularibus statutis, quæ non debent esse ubique eadem, juxta vulgatum axioma: *Si fueris Roma, Romano vivito more. Si fueris alibi, vivito, sicut ibi*. Non autem intelligendi sunt de dogmatis fidei, aut mo-

rum decretis universalibus. Possunt Romæ particulares quædam consuetudines & abusus irrepere, in quibus utique non tenentur se conformare reliqua Orbis Christiani Ecclesia.

16. Ob. 2. Ecclesia Romana est Ecclesia Particularis, sicut v. g. Ecclesia Colonienfis, Moguntina, Augustana &c. ergo non est Catholica seu Universalis, implicatque in adjecto Ecclesia Romano-Catholica, & *Römisch Catholisch ist ein hülfernes Eise* / ait Hailbrunner, Lavinganus olim Præco. R. D. A. Ecclesia Romana est Ecclesia particularis, si consideretur, ut est sub Episcopo Romano tanquam speciali Pastore suo C. A. Ut sic enim est pars Ecclesiæ Catholice seu Universalis, prima tamen & præcipua, velut est caput in corpore, quoniam in ea residet plenitudo potestatis, seu caput, à quo derivatur potestas spiritualis etiam in alias Ecclesiis particulares. Si verò consideretur, ut est sub Episcopo Romano tanquam Pastore Universali omnium Christianorum. Et quatenus sub se continet Ecclesiis universas, quibus privilegio singularis dignitatis prælata est, & quæcum omnes ratione Capitis Universalis communicare debent. N. A. Quatenus est sub suo Episcopo tanquam Pastore Universali, & ipsa Universalis est, quia non est ipsa tantum, sed omnes omnino Ecclesiæ particulares simul sumptæ per totum mundum; cum non ipsa tantum, sed & omnes aliæ Ecclesiæ subsint Episcopo Romano tanquam Pastori suo Universali; hoc solo discrimine, quod aliæ Ecclesiæ habeant Episcopum particularem à Romano

realiter distinctum, non autem Romana, cujus idem realiter homo est simul Particularis, & simul Universalis Episcopus & Pastor. Ferè sicut Imperator est simul Dominus Particularis & Universalis Austriae, aliarum autem Provinciarum Imperij est tantum Dominus Universalis. Et ferè sicut Imperium Romanum ijs temporibus, quibus Imperatores residebant Romæ, poterat dici Universale & valde diffusum, quia cætera Regna suberant Imperatori & Urbi Romanae, quamquam Urbs Romana non habuerit Dominum Particularem realiter distinctum ab Imperatore, Domino Universali Provinciarum omnium totius Imperij. Cæterum *Römisch Catholisch* non pugnant invicem, sed dicunt idem, & tantum ideo additur *Römisch* ut insinuetur, quamnam Ecclesia in se Particularis, à Deo facta sit Universalis seu Catholica, sicut defacto non pugnant hæc duo *Oesterreichisch* & *Kaiserlich*, sed indicatur, penes quam Domum sit suprema Imperij potestas, & Imperatoria Dignitas. Longè rectius dicimus: *Lutherisch Catholisch ist ein Eisen Pfannenholz*; quippe Ecclesiam Lutheranam nec ratione doctrinæ uniformis, nec ratione temporis continuam Christo, nec ratione loci seu diffusionis per totum orbem, Catholicam esse, hæcenus demonstratum est.

Ob. 3. Nos vocamur *Papista, Pontificij, Romani, Romanenses* &c. ergo ex nomine non probamur Catholici. R. 1. Ita vocamur à malevolis & invidis Sæctarijs, qui antiquissimam appellationem per omnia sæcula præscriptam nobis

bis invident; sicut olim alij haeretici ex simili invidia conati sunt Romanam Ecclesiam alumnis eripere nomen Catholicorum, appellando eos *Simplices*, *Cinerosarios*, *Homousianos* &c. Non verò ita nominamur ab alijs, imò nec ab ipsis Sectarijs, quando loquuntur sine passione, vel intelligi cupiunt, quos designare velint. Id saltem certum, & satis est, quòd audito nomine *Catholicorum* ab omnibus intelligantur Romanam Ecclesiam addicti, & non alij. Ceterum nomen *Papistarum*, vel *Romanorum* &c. si non detorqueatur in odium, idem est, ac nomen *Catholicorum*; nam *Papista* significat talem, qui subest, & obedit Papae, Rectori Ecclesiae Universalis, Oecumenico, & Catholico. Sic pariter *Romanus* significat talem, qui communicat Romano Pontifici & Ecclesiae Romanae, quae Universalis, Oecumenica, & Catholica est. Et pro tali haberi voluit S. Hieron. dum to. 2. ep. 58. ad Damasum scribit: *Ego interim clamito, si quis Cathedrae Petri iungitur, meus est.* Et in Apol. adversus Rustinum ad Pammachium & Marcellinum: *Fidem suam, quam vocat? eamne, qua Romana pollet Ecclesia? An istam, quae in Origenis Voluminibus continetur? Si Romanam, responderit, ergo Catholicus sumus.* R. 2. Quamvis nos vocemur tantum *Papista*, & non simul *Catholici*, tamen propterea Lutherani nondum vocantur *Catholici*, quod tamen nomen in veris fidelibus reperiri debet, tanquam ijs solis proprium.

18. Ob. 4. Si universus Orbis in 3. partes distribuatur, reperies 5. ex illis Chri-

stianismo, 6. Mahumetanismo, 19. Paganismo deditas. Praeterea si ex Europaeis subtrahantur Protestantes Lutherani & Calvinista, item Politici, & huiusmodi coacti profitentur Ecclesiam Romanam, vel Papae auctoritatem in dubium trahunt; planè exiguus superest numerus: ergo non habet, cur glorietur Ecclesia Romana de sua amplitudine & diffusione per totum orbem. R. 1. T. A. N. C. ex hoc enim, quòd plures in multis Provincijs sint infideles, quam Catholici Orthodoxi, non infertur, Ecclesiam Romano-Catholicam non fuisse diffusam, vel etiamnum esse diffusam per totum orbem; quia hoc non obstante potuit & potest in plerisque & majoribus Mundi Regnis praedicari, & fructificare. R. 2. N. A. Calculus iste, quem habet Breverodius Lond. in Tract. de linguis & Relig. c. 14. vehementer fallit; nam in *Europa*, quamvis spatio, numero tamen inhabitantium nequaquam minima inter notas quatuor Mundi partes, non est reperire Ethnicos & *Paganos* à Mahumetanis distinctos. In *America* potissimam partes subjacent Dominio Hispanico vel aliorum Principum Christianorum, qui ibi Christianam fidem & legem praedicari & implantari curarunt pulsà Gentilitate. *Africa* in medio parùm est habitata: quae versus Oceanum extenditur, magnam partem paret Lusitanis & alijs Principibus Christianis: in *Egypto* reperiuntur multi Christiani: pariter Congenses, & Abyssini se profitentur Christianos: pars Mediterraneae contigua veneratur Mahumetem: ubi ergo tanta

tanta copia *Paganorum Gentilium*, quam fingit *Brerewoodius*? In *Asia* enim *Mahumetem* pariter colunt *Turcae* & *Persae*, item in *Regno Mogor*, quamvis inter hos multi sint *Catholici*. Superest *Insula Japon*, & *Regnum Chinense*: verum in hoc (forassis adhuc & in illa) plurimi reperiuntur *Catholici*, & augetur quotidie credentium numerus, & sacra messis, multum obnitente & ringente *Orco*. Neque verum est, quod *Mahumetanismus* sit ita amplius, ac est

Ecclesia Romano-Catholica, si ejus Cultores per totius mundi provincias dispersi veniant in computum. De coactis, & tantum in speciem simulantibus fidem *Catholicam* nihil scitur, & est mera divinatio vel temeraria suspicio, exceptis quibusdam recens conversis in *Languedocia* seu *Septimania* in tractu *Cemmenio* vulgo *Seuennen*. Habet igitur, quod corrigat in suo computo *Brerewoodius*.

SYLLOGISMUS II.

Vera Christi Ecclesia debet convertere Gentiles & Paganos.

Sed Lutherana nunquam convertit Gentiles & Paganos.
Ergo Lutherana non est vera Christi Ecclesia.

Ma, or constat

18. 1. Ex Scriptura S. Ita enim vaticinati sunt Prophetæ. *Isaias* c. 2. v. 2. ait: *Erit in novissimis diebus preparatus mons Domus Domini in vertice montium, & elevabitur super colles, & fluent ad eum omnes Gentes. Et ibunt populi multi, & dicent: venite & ascendamus ad montem Domini, & ad Domum DEI Jacob, & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis ejus: quia de Sion exibit Lex, & verbum Domini de Jerusalem.* Idem serè iisdem verbis prædixit *Michæas* c. 4. v. 1. & 3. *Rursus* *Isa.* c. 9. *Multiplicabitur ejus Imperium, & pacis non erit finis. & 60.*
R. P. Pichler Theob. Polemica,

c. *Aperientur porta tua* (alloquitur *Ecclesiam*) *jugiter, die ac nocte non claudentur, ut afferatur ad te fortitudo Gentium, & Reges earum adducantur.* *David* verò *Pl.* 44. *Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos Principes super omnem terram. Memores erunt nominis tui in omni generatione & generationem &c.* & *Pl.* 18. *Lex Domini immaculata, & convertens animas.* Similia habentur in *Novo Testamento*, uti *Mat.* 24. *Predicabitur hoc Evangelium in universo Orbe, & tunc erit consummatio.* *Luc.* ult. v. 47. *Oportebat predicari in nomine ejus penitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerusalem.* Ex quibus & simili-

Qg

milibus clarè apparet, ad Ecclesiam Christi semper convertendas esse Gentes, donec ad eam omnes acceperint, adeoque illam Ecclesiam, quæ non convertit Gentes, non esse veram, utpote vivo Verbi Divini semine destitutam; ubi enim est verum semen Verbi Divini, fructum affert; *vivus enim sermo Dei & efficitur, & penetrabilior omni gladio accipitur, & pertingens usque ad divisionem animæ & spiritus* Hebr. 4. v. 12.

2. Ex ratione; quia Ecclesia est Christi Sponsa, utique non sterilis, & Divini Verbi semen in calsum recipiens: ergo semper debet Christo gignere novos filios. Novi filij autem sunt Gentiles & Pagani, qui convertuntur ad Christum, & quidem conversione salutari, seu tali, qua non modò agnoscant & credant in Christum, sed etiam ejus doctrinam sequendo salutem consequantur æternam. Confirmatur: illa Ecclesia præ cæteris habenda est pro *Apostolica*, adeoque pro vera, in & à qua convertuntur Gentes ad Christum: sicut tempore Apostolorum convertentur à viris Apostolicis.

3. Ex ijs argumentis omnibus, quibus probavimus supra, veram Christi Ecclesiam debere esse Catholicam.

Ob. 1. Non sufficit conversio quælibet Gentium ad aliquam fidem, sed requiritur conversio ad veram fidem, seu ad talem fidem Christianam, in qua viget pura & genuina Christi doctrina: ergo signum veræ fidei & veræ doctrinæ non est conversio Gentium, sed potius examinari prius & aliunde constare debet de vera fide & doctrina Christi. R. 1. N. suppositum

Antecedentis, quòd magna pars Gentilium, vel integra Gens, unquam conversa fuerit ad falsam Christi fidem & hæreticam, aut etiam converti possit, cum hæc conversio promissa sit specialiter Sponsæ Christi & veræ Ecclesiæ. An autem integra Gens pagana ad aliam pariter paganam conversa sit, aut converti possit, hic non disputatur, cum tantùm inquirantur notæ veram Ecclesiam Christi distinguentes à sectis falsis Christianorum. R. 2. N. C. quippe conversio Gentium ad aliquam fidem utique magis patet per se, quàm veritas fidei & doctrinæ: ergo hæc non debet esse signum illius, sed vicissim conversio debet esse, & est signum veræ fidei, veræ doctrinæ.

Ob. 2. Nunc non ampliùs est necesse, postquam Ecclesia per Apostolos jam fuit plantata & propagata, ut convertantur Gentes. Nec ampliùs locum habet illud: *Ite in mundum universum &c.* sed istud: *Pascite, qui in vobis est, gregem*: ergo. 2. Etiam ad sectas falsas convertuntur Gentiles & Judæi: ergo. R. ad 1. N. A. Etiam si enim Apostoli plantarint & propagarint Ecclesiam Christi, non tamen plantarunt ubique, & in regionibus successu temporis primum cognitis. Deinde alicubi plantata fides iterum fuit per malitiam hominum & diaboli extirpata. Præterea quare Lutherani nolunt obligare adhuc illud præceptum: *Ite in universum mundum &c.* postquam Ecclesia jam est plantata & propagata, contendunt tamen obligare adhuc istud: *Crescite & multiplicamini*, postquam aded propagatum videmus genus humanum?

Ad

Ad 2. Quamquam hinc inde unum vel alterum ex Paganis ad suam sectam falsam traduxerint hæretici; nunquam tamen integram Gentem, vel Nationem traduxerunt ad se; partim quia non afferunt motiva credibilitatis sufficientia, partim quia Deus non cooperatur prodigijs naturæ vires supergressis. Sed verum est de ipsis, quod pridem Tertullianus edixit de præscript. adv. hæret. c. 4. nimirum *hæreticis hoc esse negotium, non Ethnicos convertendi, sed nostros (Catholicos) evertendi.* Id quod Calvinista quidam, ut referunt DD. à Wallenburch de Unit. Eccl. l. 10. §. 2. ex Indijs Orientalibus rediens falsus est etiam de suis; interrogatus enim, an Prædicantes Calviniani Ethnicos converterent, ingenue respondit: *Nostri Prædicantes hoc non possunt: sed ibi Ethnicum primum convertantur ad Christum per presbyteros Papistas: postea à nostris Prædicantibus, ubi rerum potentur, reformantur.* Dein etsi paucos subinde ex Paganis & Gentilibus hæretici ad suas sectas pertraxerint, id tamen plerumque dolo, fraude, vel metu incusso factum est, quis enim prudens ex Paganis amplectetur Religionem Christianam sine motivis credibilitatis, miraculis &c. ? ejusmodi autem apud hæreticos & Sectarios non reperiuntur.

Dices, Tota Gens Gothorum ab Arianis conversa est tempore Valentis Imperatoris: ergo. R. decepta, non conversa est, Gens Gothorum ab Arianis; cum enim miraculis & motivis credibilitatis, quæ videbat apud Catholicos, permota peteret ab Imperato-

R. P. Pichler Theol. Polemica

re Episcopos, parata fidem Catholicam suscipere, Imperator, quia Arianus erat, pro Catholicis dedit Episcopos Arianos. Vide Bellarm. de notis Ecclesiæ c. 12. Igitur motiva credibilitatis, cur Christianam fidem amplexi sint Gothi, non alia erant, quam quibus fulgere videbant Ecclesiam Romanam; ideo ad hanc conversi dicendi sunt, non ad Arianam sectam, quia materialiter errantes Christiani spectant ad Ecclesiam Catholicam veram.

Minor probatur evidenter

1. A posteriori, & ab experientia, ex qua constat, à Lutheranis nunquam ad suam sectam traductos fuisse Ethnicos, Turcas, Judæos, saltem magno numero, & integram gentem, vel nationem; sed solummodo tepidos Catholicos esse everfos (quod Tertullianus dixit esse *negotium hæreticorum*) aut fortè ab alijs ejusdem secum farinae sectis ad se traductos. Quis enim utquam legit, vel audivit solidè probatum, à Lutheranis fuisse ex Gentilitate & Paganismo conversam integram nationem, regionem, imò civitatem, vel pagum? Neque id potuerunt in Indijs, ad quas quidem proficiscuntur etiam Præcones Lutherani & Calvinista, quamvis non tam animas cælo, quam sibi divitias lucrandi studio, vel alia de causa minus sancta. Audiamus, quid hæc de rescripserit R. P. Martinus Martinius, Tridenti natus, vir Apostolicus, & Missionarius Sinensis, cujus corpus & vestes post multos annos ab ejus morte incorrupta & integra inventa sunt. Is anno 1654. 8. Oct. in epistola quadam ad P. Laurent. Forerum data sic scribit:

Qq 2

ipse

Ipsè audiui à Pradicantibus Hollandis & Anglis (ex quibus Indiam petunt solum, qui in Europa valere non possunt) cum dicerent, nihil posse se cum Indis agere, nisi prius Deum & Christum agnoscant. Vnde Fesuitas mittendos ajebant, à quibus hæc agnoscerent Indi. deinde illis facile fore, eos ad veram fidem deducere. Nimirum triticum seminare nesciunt; & bene tanquam inimici homines in medio iritici zozania. Ratio autem, cur Gentiles convertere non possint, inter alias etiam hæc non est nulla (ut sepe audiui à Sinis & Indis) quod nihil Sacri habeant, nullas ceremonias, nihil, quo videantur Deo honorem dare, in quo consistit Religio. Mahumetani verò dicunt, Hollandis nihil deesse, ut sibi æquales sint, nisi circumcisionem. Sed vera ratio, cur non ad fidem suam hæretici gentiles convertant, est, quia non sunt de semine virorum illorum, per quos salus &c. nec ad illis dictum est: ite in mundum universum, & predicare. Unde omnino carent notâ illâ, quæ semper fuit vera Ecclesia propria. Ita ille de Calvinistis, quod facile accommodare quoque poteris Lutheranis.

2. A priori 1. Quia talia proponunt dogmata, quæ vel ipsis Gentilibus & Paganis, ratione præditis, incredibilia apparent, uti sunt, Deum, quamvis infinitè sit sapiens bonus & justus, tamen dedisse hominibus talia mandata, quæ observari nequeunt, eosque, qui non observant, damnare ad ignem & cruciatus æternos: Humanitatem Christi, quamvis creatura sit, esse priorius

ubique, ubi est ejus Divinitas: omnia nostra opera, quamvis optima videantur, in rigore & coram Deo esse peccata, ex se pœnâ ignis æterni digna: ad salutem nihil prodesse elemosynas, jejunia, pias peregrinationes: inutile esse pro defunctis orare: illicitum Sanctos, Dei amicos, venerari & invocare tanquam intercessores apud Deum: nullum esse Sacrificium propriè dictum &c. 2. Quia ad hæc & similia dogmata Gentibus persuadenda non aliud asserre possunt motiivum credibilitatis, nisi Scripturam S. seu Biblia, quorum auctoritatem Gentiles & Pagani respuunt, Lutherani verò probare nequeunt, ac ejus sensum pervertunt, destituti præterea alijs motiivis credibilitatis v. g. miraculis, extraordinariâ vitæ sanctimoniam, hierarchiâ ac subordinatione Ecclesiastica usque ad Judicem aliquem supremum infallibilem &c. 3. Quia ad hoc non sunt missi à Deo, nec sunt de semine Apostolorum & successores illorum virorum, quibus dictum est: *Itè in universum mundum &c.*

3. Ab exemplo omnium eorum, qui ab Ecclesia Romano-Catholica vel per schisma, vel per hæresim defecerunt; nulli enim ex his potuerunt convertere Gentiles, Paganos, Judæos. Imò pleræque ex his Sectis jam penitus interierunt ipsæ, vel ruinam minantur ultimam, quamvis fuerint plurimæ; nam ante Lutheri tempora omnino numerantur 200. hæresiarum, & inter hos aliqui valde potentes, ut Arius, Nestorius, Eutyches &c. & tamen plerique ita extirpati sunt, ut, nisi Catholici de ijs scripsissent, nec nomina nec dog-

dogmata eorum nobis cognita forent. A temporibus Lutheti autem P. Czentivani pro Seculo XVI. in sua Dissertatione Heresiologica recenset 100. novas Sectas : alij novas sectas ex Lutheranismum pullulantes numerarunt ultra 200. ex quibus tamen jam multæ interiere sine ulla conversione Gentilium, Eadem fata manent superstites, haud dubiè in sua sterilitate perituras, ut præcedentes omnes.

22. Ob. 1. Si Lutherani non convertunt Gentiles & Paganos, non est defectus doctrinæ, utpote quæ verè est Apostolica, ut probatur ex Scripturis, sed est defectus ex parte hominum: ergo tamen potest esse penes ipsos vera Ecclesia. R. 1. N. A. est enim defectus tam doctrinæ, quam hominum: & gratis supponitur, doctrinam Lutheranorum esse Apostolicam, idque ex Scripturis probari. R. 2. N. C. Hoc ipso enim, quod nullos convertant Gentiles &c. signum est, quod Lutherani veram doctrinam & veram Ecclesiam non habeant, utpote cui promissa est à Deo & Christo conversio omnium gentium, successiva saltem.

23. Ob. 2. Lutherus pauper Monachus, & Lutherani brevi tempore ad suam fidem pertraxerunt tot populos, tot provincias, tot regna, licet potentissimos habuerint Adversarios, Papam & Cæsarem: ergo penes ipsos est doctrina efficax, convertens animas, & vivus Dei sermo. R. 1. quamvis multos ad se pertraxerint, ij tamen non fuerunt Gentiles & Pagani: quorum conversio tantum est nota veræ Ecclesiæ, sed fuere

tepidi, scelerati, rudes Christiani. R. 2. N. C. Non enim est comparatio facienda inter conversionem Gentium ad fidem Catholicam, & inter perversionem Catholicorum ad Sectam Lutheranam: Ecclesia Catholica convertens Gentes proponit ipsis creditu valde ardua & inassueta, factu autem valde difficilia, ac vitiosæ sensualitati repugnantia; cujusmodi conversio utique mirabilis est, ac virtutem supernaturalem requirit. Econtra Lutheranismus Catholicos pervertens proponit pleraque jam ab infantia credita ac proinde assueta, ea verò, quæ factu sunt difficilia, remover, ac vitiosæ sensualitati grata concedit &c. ut alias circumstantias præteream utriusque conversionis. Nimirum facilis descensus averni. Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras, hoc opus, hic labor est.

Ob. 3. Gentilibus longè magis videntur absurda, quod Deus propter aliena peccata voluerit nasci, pati, crucifigi, & contumeliosè mori Filium suum, quam quod dederit præcepta observatù impossibilia &c. ergo si illa dogmata non impediunt conversionem Gentilium, nec impediunt ista. R. Nativitas, Passio, & Mors Christi, si ritè explicentur, plurimum commendant, & maximè manifestant infinitam Dei Sapientiam, Bonitatem, Justitiam &c. contra ex paradoxis Lutheranorum nulla in Deum gloria & admiratio Gentilium, sed potius ignominia, imperfectiones, & contemptus redudant, siquidem Deum faciunt insipientem, crudelem &c.

An Ecclesia Romana converterit & convertat Gentiles ac Paganos?

25. 2. Haud dubiè. Probatum & ad oculum demonstratur ex historijs & experientia quotidiana. Nulla enim gens aut natio, nullum regnum aut provincia ex ijs, quæ hæcenus ex Gentilismo & Paganismo fidem Christianam receperunt, fuit conversa ad aliam vel ab alia Ecclesia Christiana, nisi ad Romanam & à Romana, quæ semper suos alumnos & viros Apostolicos per mundum misit in hunc finem. Atqui patet plurimas gentes & provincias Gentilium &c. amplexas esse hucusque fidem Christianam; hanc enim amplexi sunt nostri Majores Germani, Angli, Dani, Sueci, Prussi &c. ergo ad & ab Ecclesia Romana conversi sunt Gentiles & Pagani, quod erat primum membrum quaesiti. De cujus veritate, ut perfectius constet, & *Min.* evidentiùs probetur,

Percurramus singula sæcula in particulari. In Sæculo I. Apostoli eorùmque discipuli converterunt Gentiles, & Judæos, in Asia, Scythia, India, Armenia, Egypto, Perside, Mesopotamia Græcia &c. In II. S. Irenæus convertit Celtas, Sequanos, Allobroges &c. S. Lycius verò Noricos. In III. S. Victorinus in Gallia convertit Picavienses &c. Origenes convertit Arabes, Legati Victoris Papæ Romani Scotos, Norwegos &c. ex parte. In IV. Conversa est magna pars Imperij sub Constantino Imperatore, item Lombardi, Moravi, Valachi &c. In V. Hi-

berni per S. Patricium à Papa Celestino missum, item Scoti plenius, Burgundi, Franci. In VI. Angli per S. Augustinum à Papa Gregorio missum plenius, item Anglo-Saxones, Gotthi seu Visigotthi, & Bavari multi. In VII. Alemanni frequentes, Flandri, item Franci Orientales per D. Kilianum à Papa Conone missum, ac Bavari plenius per D. Rupertum; Hollandi per S. Swibertum; Germani passim & Frisones per S. Bonifacium. In VIII. Suevi plenius per S. Corbinianum, & Saxones inferiores per S. Ludgerum. In IX. Dani, Sueci, Bohemi, Slavi, Moravi plenius sedente Romano Pontifice Nicolao I. & Operarios mittente. In X. Norwegi, Poloni, Moscovitæ &c. In XI. Hungari, Prussi multi &c. In XII. Pomerani, Gotthi plenius, Rugiani, Norwegia tota, & Livonia. In XIII. Tartari, Prussi plenius. In XIV. Lithuani, Insula Canariæ, & plurima Africani littoris oræ. In XV. Quinea, Angola, Regnum Congense. In XVI. In quo Lutherus viros Christianos in Germania & Europa pervertere cepit, longè maximæ accessiones præsertim in Indijs factæ sunt ad Ecclesiam Romano-Catholicam, longèque plures gentes ad eam perductæ, quàm in superioribus sæculis ferè omnibus; quippe duplo tunc major facta est Christiani cultus amplitudo; antea enim Christiana Religio se non extendit ultra Insulas Canariæ, & sinum Gangeticum, quod quidem terrarum spatium est graduum 120. At postea ita amplificata est, ut occurrerint Navigantibus portus Chri-

stia.

stianorum per ambitum graduum 360. adeoque ambitus 240. gradibus auctus est. Vide Thomam Bozium de Signis Ecclesiae l. 4. In hoc saeculo solus S. Franc. Xaverius Religionem Catholicam invenit in vastam Japoniam ex multis regnis constantem, & in alia sex integra regna, solusque propria manu baptizavit 1000000. Gentilium, sicut solus S. Vincentius Fererius ante ipsum 25000. Judaeorum ad fidem Christianam perduxit. Item solus & unus S. Franc. Xaverius hoc Lutheri tempore plures gentes pluresque homines & Paganos ad Christum ac Ecclesiam Romanam adjunxit intra 11. annos, quam universi haeretici à Simone Mago usque ad modernos Sectarios simul sumpti per 1500. & amplius annos ex Gentibus & Paganis ad Sectas suas permoverunt. Thomas Bozium loc. cit. Notent haec Apostatae. Praeterea in hoc saeculo soli Jesuitae introduxerunt & propagarunt Religionem Catholicam in vastissimo Imperio Monopotapae, 25. regna completentis, in Brasilia, Baraquaria (ubi fuerunt ferocissimae gentes) in Regno Peruano, in Insulis Philippinis &c. Similia praestiterunt aliorum Ordinum Religiosissimi & Apostolici viri, puta S. Augustini, S. Dominici, S. Francisci &c. Denique in saeculo XVII. nuper elapso in memoratis provinciis Indies plurimum aucta est fides & Religio Christiana, & in novas etiam invecta, inter quas facile principem locum obtinet Imperium Sinense vastissimum, 15. provinciis amplissimis constans, item Regnum Mogor 35. Regna completens: & Regnum Thuncinense in

7. provincias divisum, ut taceam alias plurimas Regiones Africa & America.

Sed & isto saeculo, quod nuper captum est, pergitur in utrisque Indijs, tam Orientalibus quam Occidentalibus in disseminanda fide Catholica, in convertendis Gentibus, quas utique pro continuo more ac infinita bonitate sua Deus Optimus Maximus Ecclesiae adjunget novas etiam hoc saeculo. In hunc enim finem (Deo intus stimulante corda) quotidie se offerunt Apostolorum imitatores, qui spreto terrenis omnibus, & relicta chara patria, parentibus, socijs amantissimis &c. anhelant ex Europa in Indias, regiones barbaras, terras propè inaccessas, per vastissima maria, per vastas solitudines properare, nullis vitae periculis, nullis difficultatum obstaculis, nullis vitae incommodis, nullis sibi impendentibus tormentorum ac necis generibus absterri, sed solo honoris Divini ac Religionis amplificandae studio instigati; modo mittantur ab ijs, qui mittendi potestatem habent, nimirum à Sede Apostolica, & legitimis Superioribus; cujusmodi Missiones à multis etiam hodieum continuo impetrantur incredibili animarum lucro, & Gentilium conversione maxima, qui calcatis Idolis, rejecta uxorum multitudine, posita morum feritate, abdicata pristina & inveterata vivendi licentia ad Religionem Catholicam, quamvis proponat sublimia creditu, & factu ardua, convolant, capti amore caelestium, temporalibus contemptis. Planè (exclamare hic possumus) *digitus Dei est hic!* Audeant & Lutherani, ac si possint,

sunt, talia præstent. Proficiscantur & eorum Praecones (si uxores sinant) ad tam remotas & barbaras Gentes solius fidei Christianæ, ad eas proferendæ, studio incitati.

Ex quibus patet manifestè, ad Ecclesiam Romanam continuò per omnia sæcula fuisse conversos Gentiles & Paganos, omnesque, quotquot unquam Christi fidem per Orbem amplexæ sunt, Gentes & Nationes, Regna & Provincias (ut nihil dicam de particularibus Paganorum, Judaorum &c. conversionibus, quæ etiam in nostris terris valde frequentes sunt) esse ad Christum perductas ab Ecclesiæ Romanæ Apostolicis viris, aut etiam subinde feminis, haud dubiè speciali Dei virtute adjutis. Sic *primis sæculis* ad Ecclesiam Romanam converterunt Gentes & Idololatræ Apostoli eorumque successores proximi: *in sæculis intermedijs* converterunt Gentilium terras, ut Angliam, Germaniam, Poloniam &c. Sacerdotes à Romano Pontifice submissi: *in ultimis sæculis* Indias & novum orbem converterunt & adhuc convertunt variorum cætuum Religiosi.

26. Ob. 1. Conversiones Gentilium, quæ factæ sunt primis sex sæculis ad & ab Ecclesiæ Romanæ, possunt probari; sed quæ post VI. sæculum factæ sunt, longè à prioribus diversæ sunt: quippe tunc labefactari jam cœpit puritas doctrinæ, superstitionibus parlatim irrepentibus, & sermone Traditionum humanarum admixto doctrinæ Apostolicæ. Interim tamen quia potuit Deus etiam per corruptum mysterium filios

& filias spirituales sibi generare, ac quia tempore Gregorij M. Chilianij, Bonifacij &c. (per quos conversa est nostra Germania) nonnumquam fuit tanta doctrinæ corruptio, quanta postremis temporibus consecuta est; ideo conversio illa (intermedijs sæculis post sextum, & ante ista postrema) Gentilium non desinit esse opus Divinæ Benignitatis. Ita Gerardus in locis Theol. de Eccl. n. 257. & imprimis noto; Gerardum hic fateri, in Ecclesiæ Romanæ per VI. prima sæcula fuisse puram doctrinam Apostolicam, & Gentiles ad eam conversos pervenisse ad veram Christi Ecclesiam, quod alibi non fatetur, nec M. Lomer & alij. Deinde non debet Gerardus supponere, sed probare, quod post VI. sæculum corrupta fuerit doctrina Apostolica in Ecclesiæ Romanæ, quod faciet nunquam. Tertio gravissimam injuriam infert SS. Chiliano & Bonifacio, quasi ipsi prædicassent doctrinam minus puram; cum tamen fuerint viri sanctissimi, & pro Christo tanquam veri Martyres occisi, non minus ac Apostoli. Quarto vel damnat omnes nostros Majores Germanos, quasi ad eos nunquam pervenisset vera & pura fidei Christianæ doctrina, nec via salutis unquam ab eis ritè fuisset cognita; quod est impium: vel putat, Germanos nostros, qui hauerunt Prædicatores, corruptam doctrinam discernentes, aliter credidisse, quam audierint & docti sunt à Divini Verbi præconibus; quod stultum est, & incredibile, meraque fictio: imò contra ipsum Gerardum, qui n. 136. ait: *Qualis est doctrina, quæ in publico Ecclesiæ ministerio sonat,*

sonat, talis etiam iudicatur esse illa Ecclesia.

27. Ob. 2. Quis scit, an omnia vera sint, quae sparguntur à Papistis de tantis Gentilium conversionibus ad Romanam fidem? R. qui dubitat, consulat Historicos tum Antiquos, tum scripserunt ante Lutheri tempora, tum Recentiores; in utrisque enim valde rudem se probat, quisquis vel leviter dubitat. De conversionibus Indorum & Americanorum, post Lutheri tempora factis, si ambigat, consulat epistolias, & libros, non tantum à Catholicis, sed etiam à Protestantibus scriptos, uti sunt Centuriatores, Baldaeus in sua hist. Indica, Richardus Hakluit, Tavernier &c. item consulat suos etiam Mercatores, qui lucri temporalis gratiâ in has terras proficiscuntur.

Atque ex allatis hucusque signis ac

motivis credibilitatis pro Ecclesia Romano-Catholica manifestum fit ac evidens, eam non solum omnibus alijs Christianorum sectis preferendam, verum etiam absolute & firmissima fide credendam esse; cum impossibile sit absolute, ut Deus tot ac tam splendidis notis ornet Ecclesiam falsam, eamque adeo reddat evidenter credibilem tam absolute quam respective, ut nullus prudens possit eam non credere. Proin rectè dicunt omnes, qui Ecclesiam Catholicam profitentur, cum Richardo à S. Victore l. 1. de Trin. c. 2. *Domine, si error est (quod credimus) à te ipso decepti sumus; nam ista in nobis tantis signis & prodigijs confirmata sunt, & talibus, quae non nisi per te fieri possunt.* Superest, ut rejiciantur, quae à Lutheranis afferuntur, verae Ecclesiae signa.

CAPUT III.

Quid sentiendum de notis, quas Lutherani assignant ad dignoscendam veram Ecclesiam?

ARTICULUS I.

Examinantur duae notae, quas Lutherani communiter assignant.

SUMMARIUM.

1. <i>Duas notas vera Ecclesia communiter assignant Lutherani, nimirum praedicationem Verbi, & ad-</i>	<i>ministracionem Sacramentorum.</i>
<i>R. P. Piebler Theol. Polemica.</i>	2. <i>Quibus M. Lomer superaddit tres alias.</i>
	Ra 2. Pna